PLANBESKRIVELSE

Datert: 19.05.2026

Saksnr: PLAN-2022/20612 (201920098)
Arealplan-ID 4601_70100000
Plankonsulent: Vill Plan AS

IKKE JUSTERT ETTER BYSTYRETS VEDTAK.

Bergen kommune
Bergenhus, gnr. 164, gnr. 211, mfl.
HF-fakultetet
Arealplan-ID 4601_70100000

Innhold

1 Sammendrag og nøkkelopplysinger 4

1.1 Sammendrag 4

1.2 Nøkkelopplysninger 4

2 Bakgrunn 5

2.1 Intensjonen med planforslaget 5

2.2 Planstatus 5

2.3 Planprosess 9

3 Planområdet – dagens situasjon 18

3.1 Beliggenhet og avgrensning 18

3.2 Arealbruk 20

3.3 Arkitektur og byform 20

3.4 Kulturminner og kulturmiljø 21

3.5 Naturverdier 22

3.6 Rekreasjonsverdi- og bruk 23

3.7 Skole og barnehage 24

3.8 Barn og unges interesser 24

3.9 Veg og trafikkforhold 24

3.10 Universell utforming 27

3.11 Vannforsyning og avløp 27

3.12 Energi 27

3.13 Støyforhold 27

3.14 Risiko og sårbarhet – eksisterende situasjon 28

4 Konsekvensutredning 30

4.1 Utredning av kulturmiljø, byform og byrom 30

5 Beskrivelse av planforslagets innhold og virkninger 33

5.1 Planlagt arealbruk 33

5.2 Plassering og utforming 38

5.3 Bolig og bokvalitet 48

5.4 Uteoppholdsareal 50

5.5 Universell utforming 52

5.6 Levekår og folkehelse 52

5.7 Mobilitet og samferdsel 53

5.8 Vannforsyning og avløp 56

5.9 Blågrønne verdier 57

5.10 Energi og klima 61

5.11 Kulturmiljø 64

5.12 Barn og unges interesser 65
5.13 Sosial infrastruktur 66
5.14 Risiko og sårbarhet 66
5.15 Juridiske og økonomiske konsekvenser for kommunen 69
5.16 Rekkefølgebestemmelser 69
5.17 Oversikt over arealformål 70

1 Sammendrag og nøkkelopplysinger

1.1 Sammendrag

Universitetet i Bergen ble grunnlagt i dagens form i 1946 og har i dag ca. 20 000 studenter og over 4 200 ansatte. I løpet av denne perioden har det vært en stor utvikling i universitetenes måte å drive forskning og undervisning på. Det legges i dag større vekt på samhandling og samarbeid på tvers av fagområder, og mellom forskere og studenter.

Hovedintensjonen med detaljreguleringsplanen for HF- fakultetet (Det humanistiske fakultet) ved Universitetet i Bergen (UiB) er å legge til rette for en utvikling av fakultetet der flere institutter innenfor relaterte fag samles under samme tak. Et sted der studenter og personale vil trives og forske og undervise på tvers av fag. Samlokaliseringen vil legge til rette for at et fellesskap kan utvikle seg til et levende og innovativt kompetansemiljø. Mer aktivitet og mer liv i eksisterende og ny bygningsmasse vil i tillegg sørge for å gjøre området tryggere og triveligere. Sammenkobling mellom et nytt bygg og eksisterende bygg er vesentlig for å kunne revitalisere eksisterende bygningsmasse, og ikke minst for å legge til rette for universell utforming i eldre bebyggelse. Med dette grepet oppnås likeverdig bruk.

I det nye bygget planlegges det for nye undervisningslokaler og kontorarbeidsplasser.

Gjennom planforslaget er det arbeidet med å presentere gode utearealer som vil komme hele bydelen til gode, blant annet med torg og parkarealer. Fjerning av de fleste eksisterende parkeringsplassene i planområdet, inkludert en parkeringskjeller og overflateparkering, er med å forbedre utesituasjonen for naboer. Et viktig plangrep er dessuten å videreføre gang- og sykkelvegen i Dokkeveien i tråd med Bergen kommunes strategier. Det planlegges ny tilkomst fra Dokkevegen til Vinjes gate. I tillegg planlegges det for en gangtilkomst mellom Vinjes gate langs sørsiden av det nye bygget og HF-bygget, og området ved Fastings Minde. Utearealet vil kunne oppgraderes med nytt dekke (i samsvar med tidligere ikke realiserte landskapsplaner for området) mellom universitetsbiblioteket og eksisterende og nytt bygg.

1.2 Nøkkelopplysninger

Bydel:	Bergenhus	**Gårds- og bruksnummer:**	164/211
Gårdsnavn/adresse:	Sydnesplass 7, 5007 Bergen		
Forslagsstiller:	Universitetet i Bergen	**Plankonsulent:**	Vill Plan AS Samarbeidende arkitekt: HLM Arkitektur AS Samarbeidende landskapsarkitekt: Smedsvig Landskapsarkitekter AS
Sentrale grunneiere:	Universitetet i Bergen		
Planens hovedformål:	Etablering av nytt undervisnings- og kontorbygg	**Planområdets størrelse:**	Ca. 32.6 daa
Grad av utnytting:	180 % BRA totalt for hele planen	**Nytt bruksareal / Antall nye boenheter:**	Ca. 5100 BRA/0 boenheter
Konsekvensutredningsplikt:	Ja	**Varsel om innsigelse/Innsigelse:**	Ja (trukket)
Kunngjort oppstart:	21.04.2020	**Offentlig ettersyn:**	08.04.2022 – 24.05.2022
		Begrenset høring:	21.11.2025 – 12.12.2025
Problemstillinger:	Byrom, kulturminner, gangakser		

Alle illustrasjoner er ved hlm arkitektur om ikke annet er oppgitt.

2 Bakgrunn

2.1 Intensjonen med planforslaget

Det humanistiske fakultet (HF-fakultetet) ved Universitetet i Bergen (UiB) har behov for, og et ønske om å samlokalisere sine studenter og ansatte fra de ulike instituttene som er knyttet til HF. I dag er kun to av instituttene som hører til fakultetet lokalisert i selve Sydneshaugkvartalet og flere institutt ligger i eldre bygningsmasse som f.eks. i Øysteins gate. UiB ønsker å flytte sammen flere institutter og legge til rette for et framtidsrettet og levende forskningsmiljø som blir attraktivt i rekrutteringen av flere ansatte og studenter.

UiB ønsker å skape et best mulig tilrettelagt fysisk areal som kan gi grunnlag for et attraktivt undervisnings- og forskningsmiljø og foreslår å bygge et nytt bygg som kobles sammen med eksisterende S-blokk. I nybygget innenfor deler av gbnr: 164/211 (Dokkeveien 10) er det ønskelig å samle både studenter og ansatte i ulike undervisnings- og kontorlokaler. For å sikre optimale arealer for undervisning og forskning som også er universelt tilgjengelige, vil det være behov for endring av romprogram/ombygging i Sydneshaugen skole og HF-bygget inkludert S-blokken.

Plangrepet som nå ligger til grunn for 2. gangs behandling er endret siden det innsendte til 1. gangs behandling i 2022. Dette planforslaget innebar at S-blokken skulle rives og erstattes av et nytt bygg med et fotavtrykk som i tillegg til S-blokkens areal også inkluderte eksisterende parkeringsanlegg vest for S-blokken. På bakgrunn av dialog med Vestland fylkeskommune og UiB sitt ønske om å ta hensyn til kulturmiljøet, er plangrepet endret slik at S-blokken nå er bevart og nybygget er begrenset til parkeringsanlegget.

2.2 Planstatus

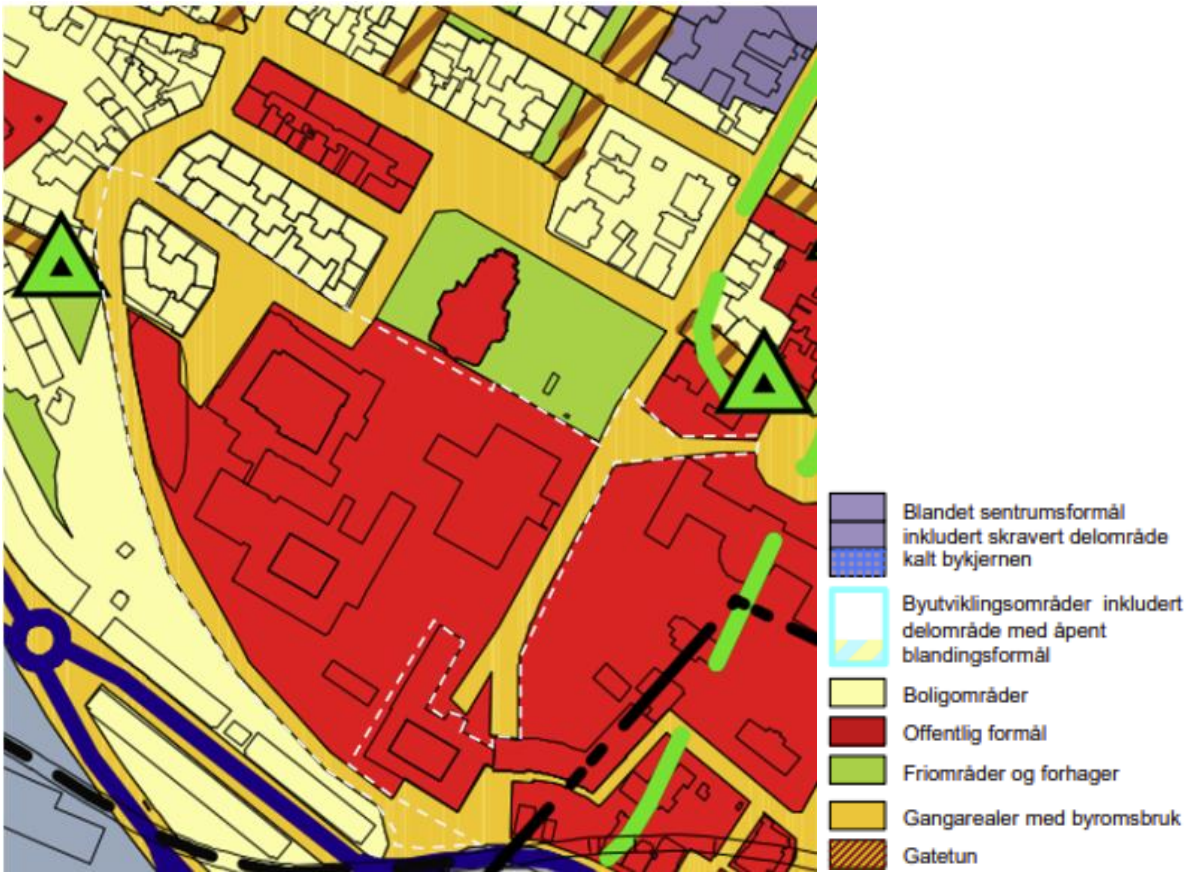
Kommuneplanens arealdel

I kommuneplanens areal 2018 er planområdet i hovedsak avsatt som byfortettingssone (BY1). Et mindre areal i sørøst er avsatt som grønnstruktur. Se utsnitt under (figur 2-1) med vår planavgrensning lagt over. Deler av planområdet i nord ligger innenfor bestemmelsesområde 5 – byggegrense, utbyggingsvolum og funksjonskrav. Planområdet ligger innenfor hensynssonene for kulturmiljø universitetsområdet (H570_2) og historisk sentrum (H570_7). Mindre arealer ligger også innenfor hensynssone for kulturmiljø Nygårdshøyden (H570_2) og Trehusbebyggelse fra Nordnes til Sydnes (H570_2).

Figur 2-1: T.v.: Utklippet fra viser formål i KPA 2018. Kraftig stiplet linje viser planområdet. T.h.: Kilde: Hensynssoner kulturmiljø i KPA2018. Kilde: Bergen kommune.

Kommunedelplan Sentrum, Bergenhus

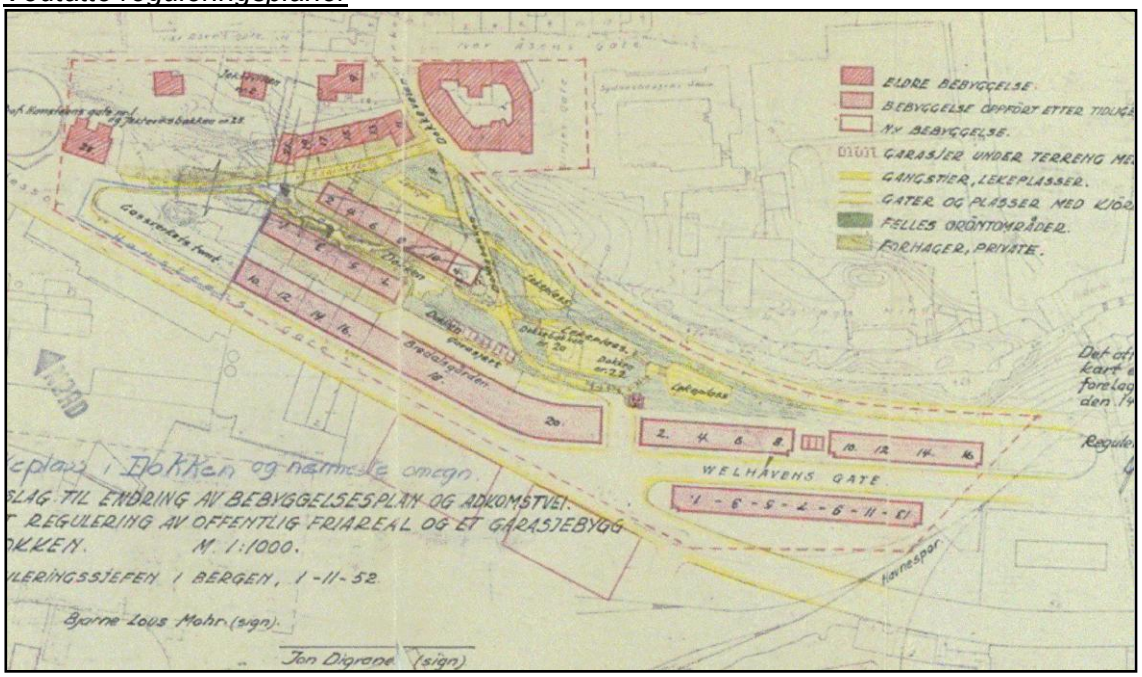

Figur 2-2: Planområdet er omfattet av kommunedelplan for sentrum (planID 4601_15780000) fra 2001. Her er området avsatt som offentlig formål, boligområder og gangarealer med byromsbruk. Kommunedelplanen angir at det skal utarbeides ny bebyggelsesplan for området. Hvit stiplet linje viser planområdet. Kilde: Bergen kommune.

2.2.1 Reguleringsplaner

Det er ingen vedtatte reguleringsplaner i planområdet. Det finnes en eksisterende naboplan fra 1954 sørvest for planområdet, og i vest ligger vedtatt reguleringsplan for barnehage og studentboliger i Jekteviken fra 2013 og plan for det juridiske fakultet fra 1992. Mot sør er plan for Vestre innfartsåre, Møhlenpriskrysset fra 2002. Planene er vist under i figur 2-3 til 2-6.

Vedtatte reguleringsplaner

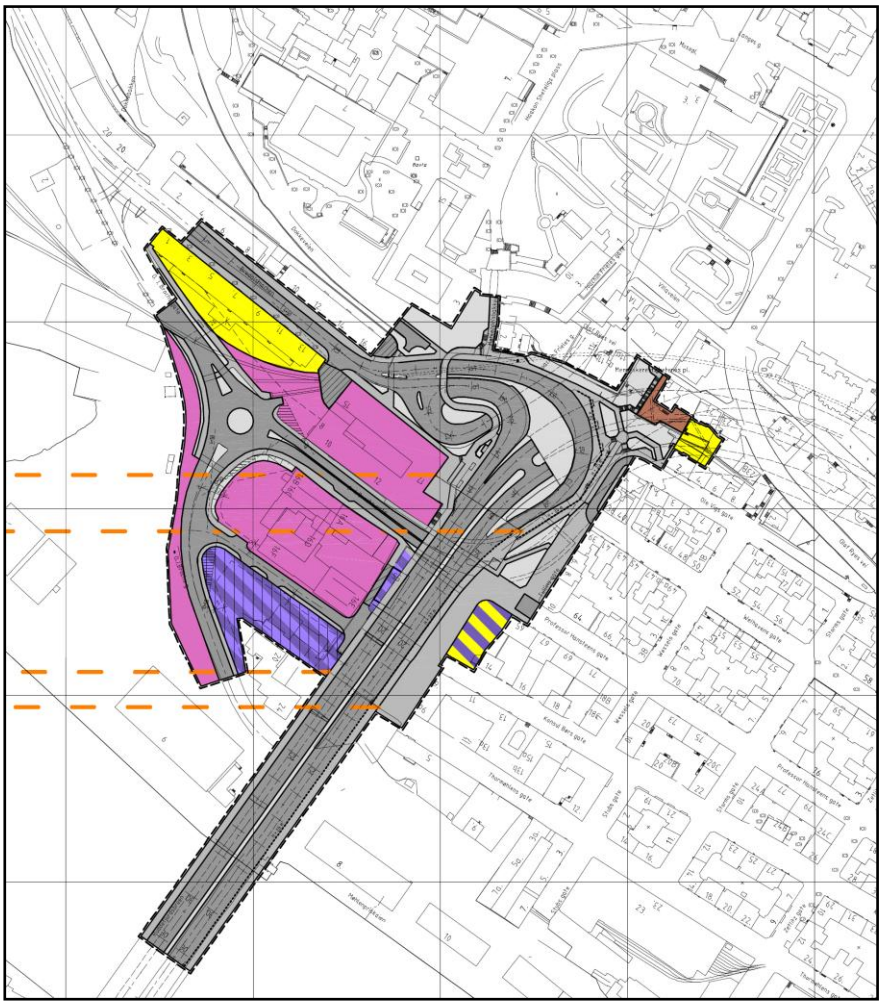
Figur 2-3: Plan for Jekteviken Dokken (planID 10780000)

Figur 2-4: Plan i Jektevikbakken (planID 8900100)

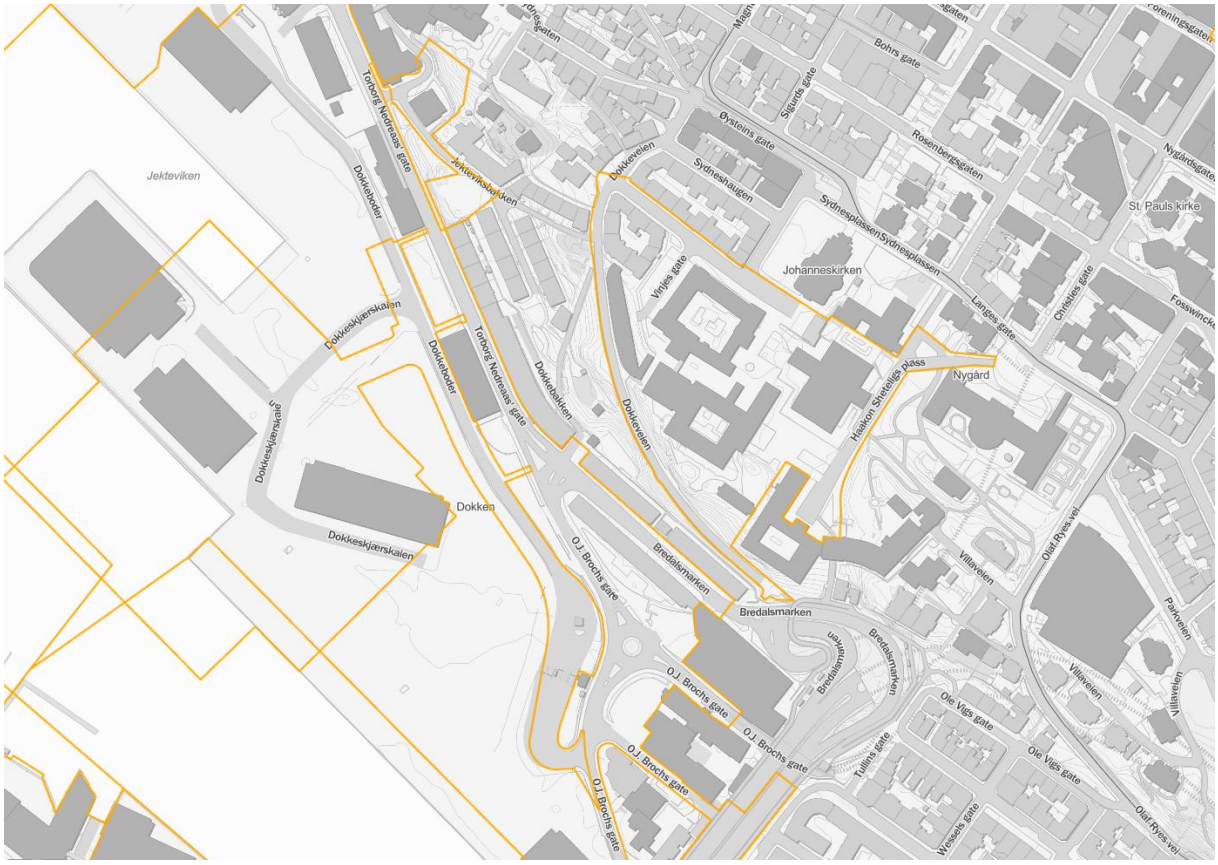
Figur 2-5: Plan for Dragefjellet, UiB juridiske fakultet (planID 8900000)

Figur 2-6: Plan for Møhlenpriskrysset (planID 7490004)

Planer under arbeid
Følgende planer er under arbeid i nærheten av planområdet:

- Bergenhus, Jekteviksbakken, Bergen moské (planID 4601_66510000)
- Bergenhus-Laksevåg. Kommunedelplan for kollektiv Laksevåg, arealdel (planID 72050000)
- Bergenhus/Laksevåg. Gnr. 164, bnr. 421 mfl., Dokken sør (planID 71460000)
- Bergenhus, Gnr. 164, Bnr. 3 m. fl., Dokken, nybygg Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet (planID 71350000)

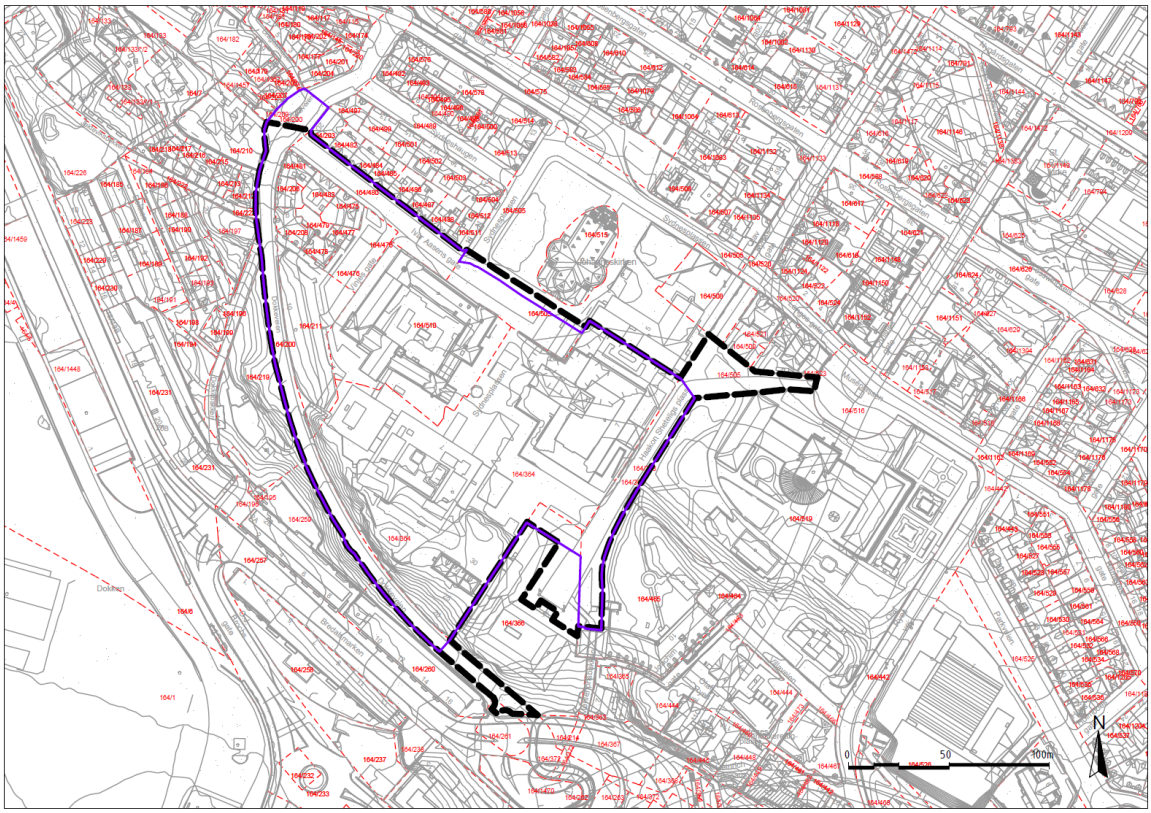
Figur 2-7: Planer under arbeid i nærheten av planområdet: planID 66510000, 72050000, 71460000, 71350000.

2.3 Planprosess

2.3.1 Planprosess

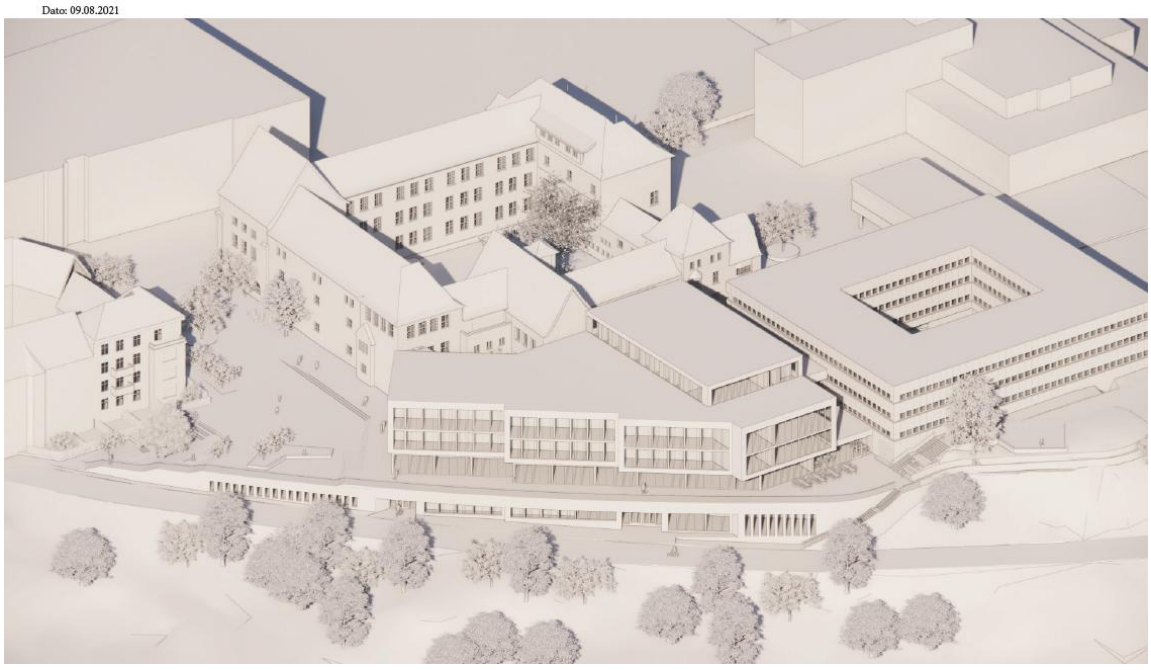
Planområdet ligger sentralt innenfor Universitetet i Bergens campus på Nygårdshøyden i Bergenhus bydel. Arealene øst for planområdet preges av Botanisk hage/Museumshagen og markante universitetsbygninger som Universitetsbiblioteket, de naturhistoriske samlinger og Historisk museum. Dokken ligger mot sør og vest for planområdet ligger boligområder. Mot nord danner Johanneskirken avslutningen av Sydneshaugen mot sentrum.

Sentralt i planområdet holder HF-fakultetet til i tre frittstående bygninger; HF-bygget med S-blokken, Sydneshaugen skole og Universitetsbiblioteket. HF-fakultetets institutter ligger forøvrig spredt i planområdet; i bygårder i Vinjes gate 1-5 og Dokkeveien 4-6 og Ivar Aasens gate 1 og 3. Helt innledningsvis omfattet foreslått plangrense kun disse arealene, men etter arbeidsmøte med plan- og bygningsetaten 07.09.21 ble det besluttet at planområdet skulle innlemme arealet ned mot Muséplass i det nordøstre hjørnet av planområdet for å se et større område i helhet, se figur 2-8.

Figur 2-8 Varslet område ved oppstart i 2020 er markert med lilla linje. Svart stiplet linje viser planavgrensning i planforslaget.

I planforslaget som ble lagt ut til 1. gangs behandling 01.04.2022 ble det foreslått å rive S-blokken i HF-bygget og etablere et nytt bygg på arealene som i dag rommer S-blokken og parkeringsanlegget vest for S-blokken. Mellom det nye bygget og Sydneshaugen skole ble det foreslått en sammenkobling med et inngangsparti på bakkeplan kombinert med en gangbro som skulle knytte de to byggene sammen, se illustrasjoner under.

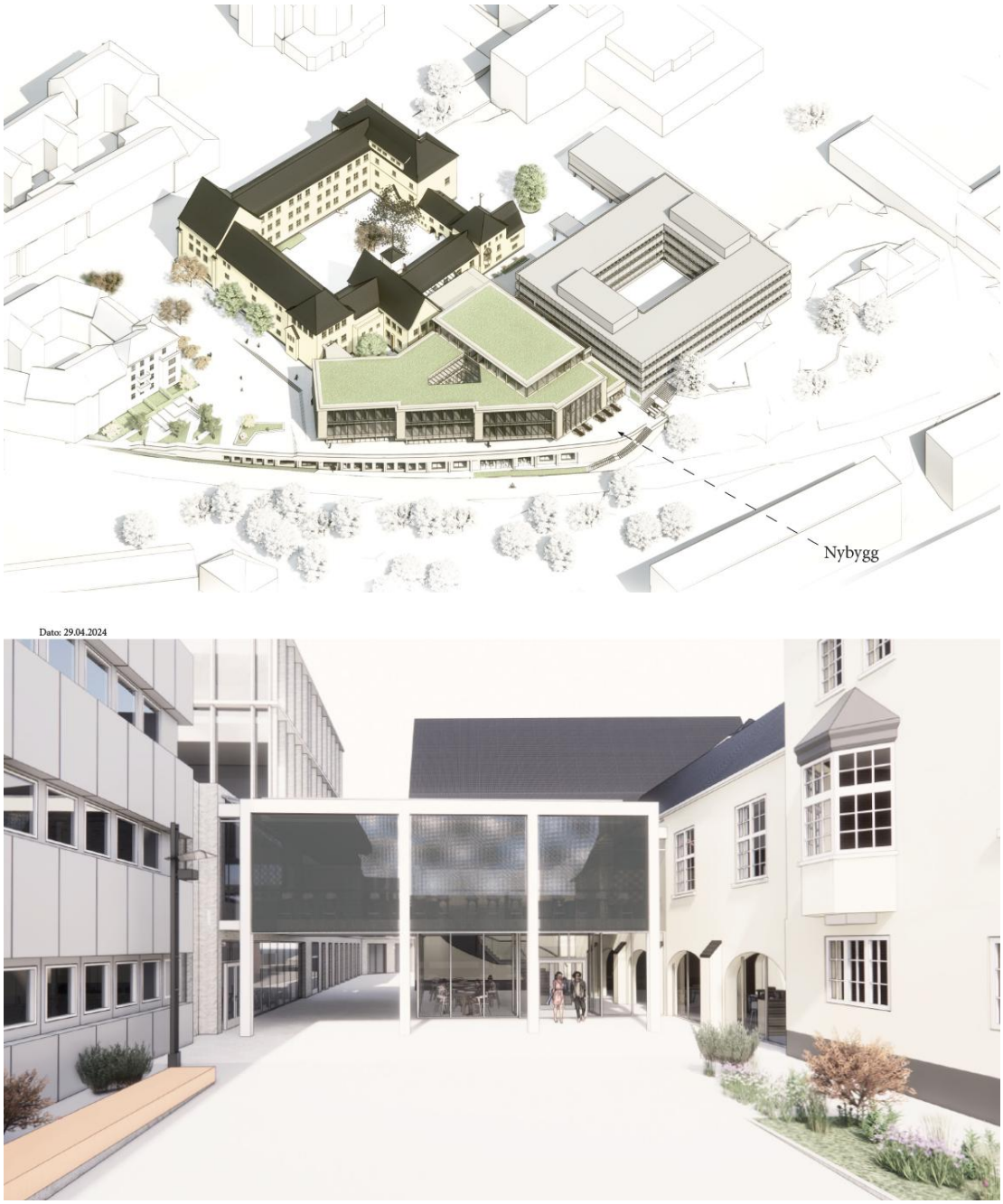

Figur 2-9 Visualiseringer av planforslag lagt ut til offentlig ettersyn (1. gangs behandling) i 2022. Øverst: Nybygget består av fire moduler i tre etasjer fra Vinjes gate der en av modulene har en inntrukken taketasje, i tillegg til en etasje på bakkeplan mellom Dokkeveien og Vinjes gate. Nederst: Passasjen mellom Sydneshaugen skole og HF-bygget sett fra Sydnesplassen.

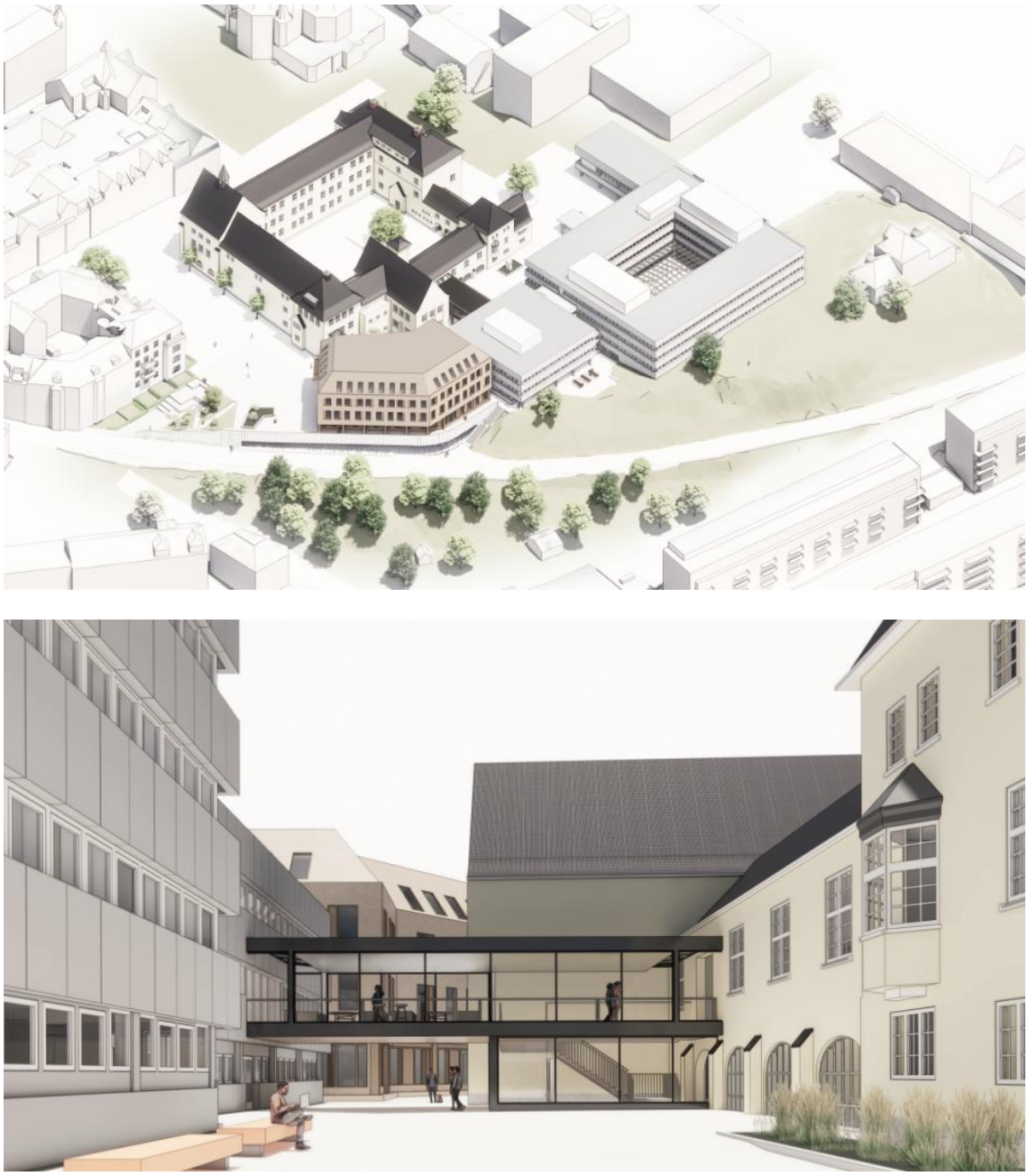
Siden planforslaget ble lagt ut til 1. gangs behandling er plangrepet endret gjennom en omfattende prosess etter at Vestland fylkeskommune rettet en innsigelse til planforslaget og krevde en konsekvensutredning for tema kulturmiljø. Forslagsstiller iverksatte utredningsarbeid for tre alternativer (omtalt i kapittel 4) og basert på resultatene fra denne samt andre innspill og merknader, ble det utarbeidet et nytt plangrep som ble sendt til ny innlevering i juni 2024. Her var passasjen mellom Sydneshaugen skole og HF-bygget åpnet opp og det nye bygget justert noe i volum og uttrykk, se figurer 2-10.

Det nye plangrepet samt konsekvensutredningen gav grunnlag for at VLFK trakk sin innsigelse til planforslaget, i brev datert 19.11.2024. I brevet oppfordret imidlertid fylkeskommunen UiB om å vurdere en revisjon av plangrepet, med særlig fokus på bevaring av S-blokken.

Figur 2-10 Justert plangrep i 2024 gav VLFK grunnlag for å trekke innsigelsen til tiltaket. Øverst: Ny-bygget er noe nedjustert sammenlignet med planforslag lagt ut til offentlig ettersyn. Nederst: Passasjen mellom det nye bygget og Sydneshaugen skole er åpnet opp.

UiB tok dette til følge og plangrepet ble revidert og lagt ut på begrenset høring i perioden 21.11-12.12.2025. Hovedgrepet er at S-blokken bevares og et nybygg etableres på tomten som i dag huser parkeringsanlegget. Gangbroen mellom S-blokken og Sydneshaugen skole er lavere og mer åpen enn i tidligere forslag. Med dette grepet vil Det humanistiske fakultet fortsatt få en ønsket konsentrert bebyggelse og oppnå universell utforming mellom byggene. Nybygget blir imidlertid betydelig mindre enn i de opprinnelige planene og campus vil ikke kunne huse Universitetsbibliotekets samlinger som ligger i HF-bygget i dag.

Figur 2-11 Plangrepet levert til begrenset høring i oktober 2025. Øverst: S-blokken er bevart og nybygget etableres på tomten som i dag er parkeringsanlegg. Nederst: Passasjen mellom S-blokken og Sydneshaugen skole er åpnet ytterligere opp og er lavere.

Gjennom hele planprosessen har UiB fulgt opp innspillene som er kommet fra kulturminnemyndighetene (VLFK og Byantikvaren). Et av hovedtemaene har vært passasjen fra Sydnesplassen til Vinjes gate med Sydneshaugen skole på den ene siden og HF-bygget og nybygget på den andre siden. Passasjen er nå gitt arealformål torg for å tydeliggjøre denne intensjonen og gangbroene som skal forbinde Sydneshaugen skole med S-blokken og det nye bygget er regulert for å sikre tilstrekkelig ganghøyde. I høringsinnspillene fra VLFK og Byantikvaren i den begrensede høringen, kom det fram et ønske om at takformen på nybygget må låses til flatt, inntrukket tak. I dialog med disse høringsinstansene er dette fulgt opp i det endelige planforslaget nå sendes til 2. gangs behandling og politisk vedtak. Se kapittel 5 for beskrivelse av dette.

Tabellen under viser en skjematisk oversikt over møter og hendelser gjennom planprosessen.

Tabell 2-1 Planprosessen

Møter og hendelser	Deltakere	Innhold/nøkkelfunn
Møte med BYARK og Riksantikvaren (RA) 04.09.2019		RA ønsker liv i skolebygget og er villige til å se på ulike løsninger. Samspill mellom fasader og uteareal også svært viktig, likeså knutepunktene i skoleanlegget. Det er viktig for RA at skolegården blir mer eller mindre intakt.
Oppstartsmøte med byplan v/Bergen kommune 23.01.2020	Byplan, bymiljøetaten, Byarkitekten, byggesak og Byantikvaren	
Varsling av oppstart 22.04.2020		Varsel om oppstart av planarbeid sendt ut til naboer, berørte offentlige og private instanser, og annonsert i BT 25.05.2020, jf. pbl. § 12-8.
Høringsperiode 22.04-04.06		Det kom inn 28 merknader/uttalelser, hvorav 16 var private merknader.
Nabomøte 19.05.2020		Det ble informert om planene for HF-fakultetet og vist foreløpige skisser av prosjektet. Deltakere fikk mulighetene til å stille spørsmål og komme med innspill. Innspill gitt før, under og etter møtet har blitt gjennomgått og vurdert i planprosessen.
Møte med fylkeskulturmyndighet i Vestland og Byantikvar 28.08.2020		Hensikten var å komme fram til løsninger som alle de ulike aktørene kunne godta.
Merknadsmøte (digitalt) 15.09.2020		Som en oppfølging av innspill fra nabomøte og innspill fra varslingsrunden, og møte med fylkeskulturmyndighet ble planforslaget omarbeidet.
Arbeidsmøte med Bergen kommune (digitalt) 01.02.2021	Byplan, Byarkitekten og Byantikvaren samt planrådgiver og forslagsstiller	Presentasjon av tre ulike alternativ. Innspill til disse tre alternativene ble drøftet.
Arbeidsmøte med fylkeskulturmyndighet i Vestland (digitalt) 07.04.2021	I tillegg til fylkeskulturmyndighet deltok byplan og Byantikvaren samt forslagsstiller.	Enighet om forslaget som ble fremmet i møtet, og at det kunne legges ut til offentlig ettersyn.
Arbeidsmøte med BME (digitalt) 10.05.2021		Avklaring av løsninger for byrommene, bla en framtidig bilfri campus, nærmiljøanlegg i Vinjes gate, gangforbindelser til og fra Dokken, sykkelforbindelser gjennom området og generelt gode gangforbindelser gjennom området.
Arbeidsmøte med Bergen kommune 07.09.2021	Byplan, Byarkitekten og BME	Enighet om at i endelig innlevering av planforslaget skulle plangrensen utvides ned til Muséplass i planens nordøstre hjørne i tillegg til mindre justeringer av løsninger for gateløp, parkeringsplasser, avkjørsler osv.

Møter og hendelser	Deltakere	Innhold/nøkkelfunn
		samt at snuhammer blir inkludert i planområdet ved enden av Dokkeveien.
Offentlig ettersyn 09.04-2022-24.05.2022		
Merknadsmøte 31.08.2022		10 private merknader, 14 høringsuttalelser og 1 innsigelse til planforslaget fra VLFK. VLFK sin hovedinnvending gjelder den fysiske, åpne gjennomgangen, som de mener må bevares. Innsigelsen fra Vestland fylkeskommune knyttes til at hensynet til kulturmiljø ikke var tilstrekkelig ivaretatt i planforslaget.
Dialogmøte med VLFK og byplan 15.08.2022		Møtet konkluderte med at det skal utarbeides en KU for planforslaget knyttet til temaene kulturmiljø og byrom.
Dialogmøte med VLFK og byplan 04.05.2023		Utarbeidet konsekvensutredning ble gått gjennom og vurdert.
Møter med Bergen kommune Flere møter ila våren 2023	BME	Plassering av HC-p-plasser i området Bergen sjøfartsmuseum og Haakon Shetelligs plass ble etter møtene justert, og det ble avtalt tilrettelegging av større sammenhengende grøntareal rundt Bergen sjøfartsmuseum sin nordvegg inn mot torget.
Nabomøte 30.05.2023	Representanter fra velforeningene samt det lokale buekorpset	Hensikten med nabomøtet var å få innspill til de skisserte løsningene for nabolagsplassen med søkelys på barn og unges interesser. Det kom inn mange innspill som er tatt med videre i planarbeidet.
Revidert planforslag med KU 06.06.2024	Planforslag oversendt fra forslagstiller til BK som videresendte til VLFK	Konsekvensutredningen åpner for ny innsikt når det gjelder planforslaget sin påvirkning og konsekvens for kulturminne og kulturmiljø
Innsigelse trukket 19.11.2024		VLFK mener at KU åpner for ny innsikt når det gjelder planforslaget sin påvirkning og konsekvens for kulturminne og kulturmiljø.
Møte med Bergen kommune 04.04.2025	PBE	Status og framdrift etter at innsigelsen ble trukket.
Arbeidsmøte med Bergen kommune 19.06.2025	PBE	Presentasjon av revidert plangrep med bevart S-blokk
Møte med VLFK 18.08.2025	PBE og VLFK	Presentasjon av revidert plangrep med bevart S-blokk
Begrenset høring av revidert planforslag 21.11.2025-12.12.2025		Revidert planforslag med bevart S-blokk lagt ut til begrenset høring.
Merknadsmøte etter begrenset høring 12.02.2026	PBE	7 private merknader og 3 høringsuttalelser kom inn under begrenset høring. Private merknader gjaldt parkering og adkomst med bil samt bekymring for redusert utsikt og arkitektonisk form. Offentlige merknader gjaldt arkitektonisk form og uttrykk, i hovedsak takform.
Møte med VLFK 26.02.2026	PBE og VLFK	Forslagsstiller bad om møte med VLFK for å avklare løsning for flatt tak og hvordan

Møter og hendelser	Deltakere	Innhold/nøkkelfunn
		denne takløsningen og andre arkitektoniske grep bør sikres i bestemmelsene.

Varsel om oppstart av reguleringsplanarbeid

I henhold til plan og bygningsloven § 12-8 varsles oppstart av reguleringsplan for plan for HF-fakultetet, UIB, gnr. 164, bnr. 364, 510, 211 m.fl. i Bergen kommune.

Planområdet

Universitetet i Bergen er tiltakshaver.
Ard arealplan AS i samarbeid med HLM Arkitektur er konsulenter for planarbeidet.

Planområdet ligger på Nygårdshøyden og omfatter gnr. 164 bnr. 364, 510, 211 m.fl. og har en størrelse på ca. 30,5 daa. Innenfor planområdet ligger i dag HF-bygget, Sydneshaugen skole, Universitetsbiblioteket, eksisterende parkeringsanlegg, en bygård og Fastings Minde.

Planområdet er ikke detaljregulert. I KPA2018 er planområdet del av byfortettingssonen, og ligger i hensynssone for kulturmiljø. Området er avsatt til offentlig formål i Kommunedelplan sentrum fra 2001.

Formålet med planen er å legge til rette for samlokalisering av Det humanistiske fakultet, ved å etablere et nytt bygg der det i dag er et parkeringsanlegg. Samtidig ønskes det å se på mulighetene som finnes i den eksisterende bygningsmassen ved Sydneshaugen skole, universitetsbiblioteket og HF-bygget ved endring av romprogram/ombygging. Prosjektet vil legge vekt på gode gang- og sykkelforbindelser. Arkitektur+ vil være førende for utforming av bygg. I arbeidet med planen skal det tas hensyn til eksisterende kulturmiljø innenfor og i nærheten av planområdet. Planen er ikke omfattet av forskrift for konsekvensutredning.

Vi inviterer til samarbeid og medvirkning i den kommende planprosessen. Innspill eller merknader som angår planens løsninger eller som gjelder særlige behov kan sendes skriftlig eller elektronisk til: Ard arealplan as, Nygårdsgaten 114, 5008 Bergen, eller e-post til post@ardarealplan.no

Frist for merknader er satt til **04.06.2020**. Mer informasjon: www.ardarealplan.no eller tlf. 55 31 95 00

Ard arealplan

Figur 2-12 Varslingsannonse i BT den 25.05.2020.

2.3.2 Vurdering av konsekvensutredningsplikt (KU)

Vurdering av konsekvensutredningsplikt (KU) Forskrift om konsekvensutredning er gitt med hjemmel i plan- og bygningsloven (pbl.) kap. 4. Hensikten med en konsekvensvurdering (KU) er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelser av planer og tiltak og når det tas stilling til om og på hvilke vilkår planer eller tiltak kan gjennomføres. KU utarbeides gjerne på et tidlig stadium i planprosessen, for å avklare prinsipielle alternativer og systematisk foreta en utvelgelse av løsninger som er i tråd med prosjektets intensjoner og mål. Alternativene som utredes skal være relevante og realistiske.

Ved oppstart av planprosessen for samlokalisering av HF-fakultetet, ble det vurdert at tiltaket ikke utløste krav om KU. Vestland fylkeskommune fremmet imidlertid en innsigelse til planforslaget med bakgrunn i at flere bestemmelser var i strid med fredningsforskriften, og at konsekvensene av planforslaget var av en slik art at innsigelse var nødvendig for å ivareta kulturmiljøinteressene. Fylkeskommunen vurderte tiltaket å være KU-pliktig og at KU måtte utarbeides før videre behandling av plansaken. Planetaten i kommunen sluttet seg til dette kravet og partene ble enige om at det skulle utarbeides en begrenset og tilpasset KU som skulle ta for seg kulturmiljø, byrom og byromsbruk.

Kravet om KU vurderes utløst av forskrift om konsekvensutredninger, § 8 første ledd bokstav a (*planer og tiltak som skal konsekvensutredes hvis de kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn)* med henvisning til samme forskrifts § 10 *(lokalisering kan komme i konflikt med kulturmiljø fredet etter kulturminneloven)* og punkt 11 j i forskriftens vedlegg II (*næringsbygg, herunder kjøpesentre som ikke inngår i punkt 10b, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål)* . Det kreves ikke planprogram for KU utløst av forskriftens vedlegg II.

2.3.3 Medvirkning

Planen forholder seg til medvirkning i henhold til kravene § 5 i plan- og bygningsloven (se tabell 2-1 for oversikt over prosessen). Grunnet prosjektets karakter er det gjennomført medvirkningstiltak utover lovens minstekrav.

Tidlig i prosessen ble det opprettet kontakt med Vestland fylkeskommune (VLFK) og Byantikvaren for å komme fram til felles forståelse av hva som kunne tillates av utbygging. UiB har en rekke eldre verneverdige bygg de forvalter og har hatt jevnlig kontakt med Riksantikvaren (RA) for å diskutere ulike forvaltningsoppgaver og løsninger for disse. I denne saken gjaldt det løsninger for Sydenshaugen skole. Det foreligger et vedtak fra møtet med RA i 2019 som vil følge plansaken videre[1]. RA legger vekt på at hensynet til borggården er en viktig rettesnor og at noen av korridorene må få stå uberørt, men kan akseptere interne koblinger fra nytt bygg til fredede korridorer. Siden 2020 er det fylkeskommunen som har overtatt forvaltningsansvaret for kulturminner etter kulturminneloven og det er derfor denne myndigheten som har fulgt opp saken i møter og i prosessen med innsigelsen som nå er trukket. Viktigste momenter til diskusjon i denne prosessen er tilknytting mellom bygningene. Også siktlinjene fra Ivar Aasens gate gjennom Vinjes gate har vært gjenstand for diskusjon, det samme er åpningen med passasjen fra Sydnesplass til Vinjes gate. For å imøtekomme de ulike ønskene og behovene som har framkommet i prosessen, og for å minske effekten av transformasjonen, er det foretatt ulike avveininger og grep for å ivareta åpne rom og siktlinjer. Siktlinjer fra Vinjes gate mot Løvstakken er ivaretatt, Vinjes gate blir opparbeidet som gate- og nabolagsplass. Nye gangbroer/overbygget areal, skal etableres mellom ny utbygging og Sydneshaugen skole. Denne dialogen har resultert i foreliggende løsning for samlokalisering.

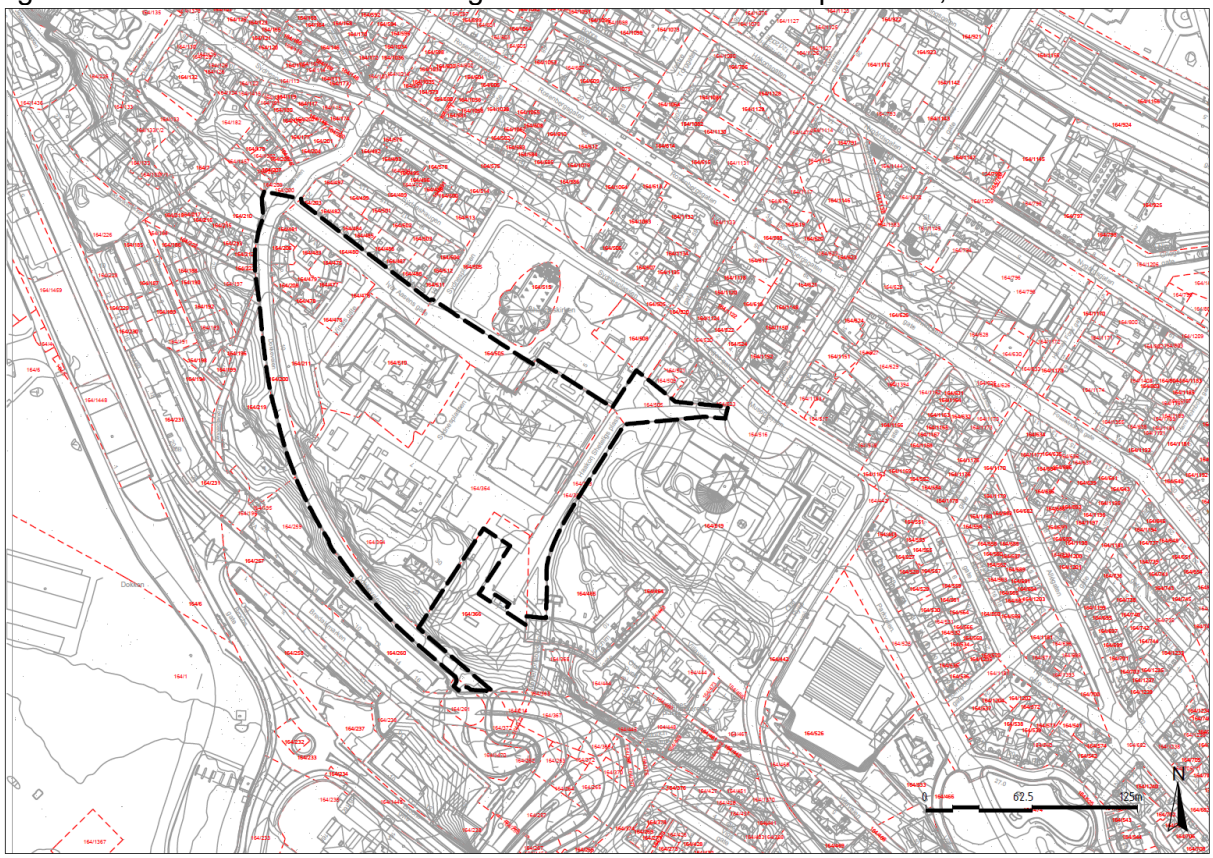
Det er avholdt to nabomøter (se tabell 2-1). I nabomøtet som ble arrangert i forbindelse med høringen i 2020, uttrykte naboer bekymring for at nytt bygg skulle føre til mindre areal til lek og aktiviteter i Vinjes gate. I tillegg kom det tilbakemeldinger om at bygget ville ta utsikt og eksisterende siktlinjer mot Puddefjord- og Damsgårdssiden. På bakgrunn av dette har nytt bygningsvolum blitt smalnet inn og trukket lenger mot sørøst i Vinjes gate. Gaten har dermed blitt mer åpen sammenlignet med tidligere forslag, samtidig som hensikten om universell utforming i prosjektet er ivaretatt.

I nabomøtet i 2023 for velforeninger deltok også ungdom, som bidrog med mange gode innspill, bla. om flytting/ombytting av areal for sykkelparkering og sandkasse og at arealet for ballspill flyttes mer mot nord, da dette arealet er det mest solrike. Ungdommene ga også uttrykk for at de ønsker seg et dissestativ som samlingspunkt (for «henging») og vannpost for drikkevann. Beboerne ønsket seg en felles grill, og tilgang til vann til planter. Det ble også framsatt et ønske om at lyssetting som etableres ikke oppleves som lysforurensing.

[1] Protokoll 2019 11 27. RA saksnr: 13/01975.

3 Planområdet – dagens situasjon

Planområdet ligger på Nygårdshøyden i Bergenhus bydel, nord for Nygårdsbro, sør for Johanneskirken, vest for Botanisk hage/Museumshagen med De naturhistoriske samlinger og øst for Dokkeveien med sine boligområder. Planområdet er på ca. 32,6 daa.

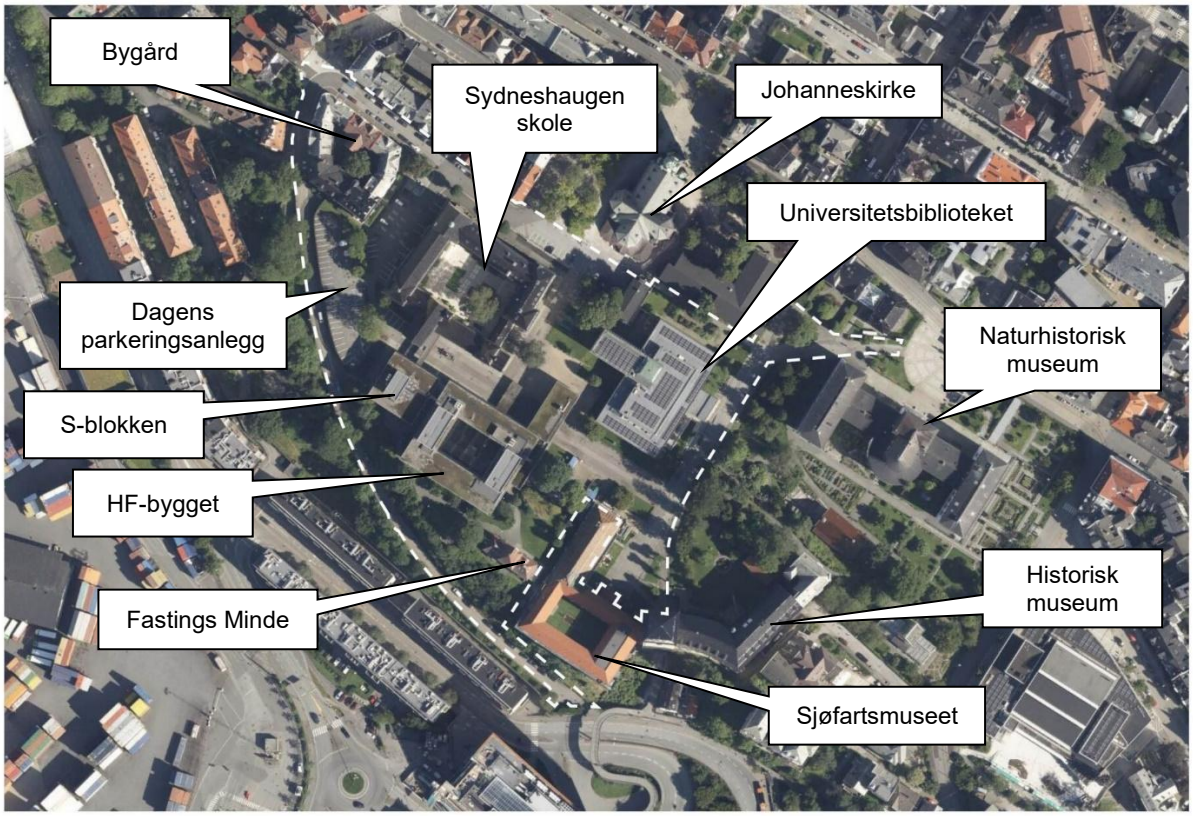

Figur 3-1 Planområdet og dets nærmeste omgivelser.

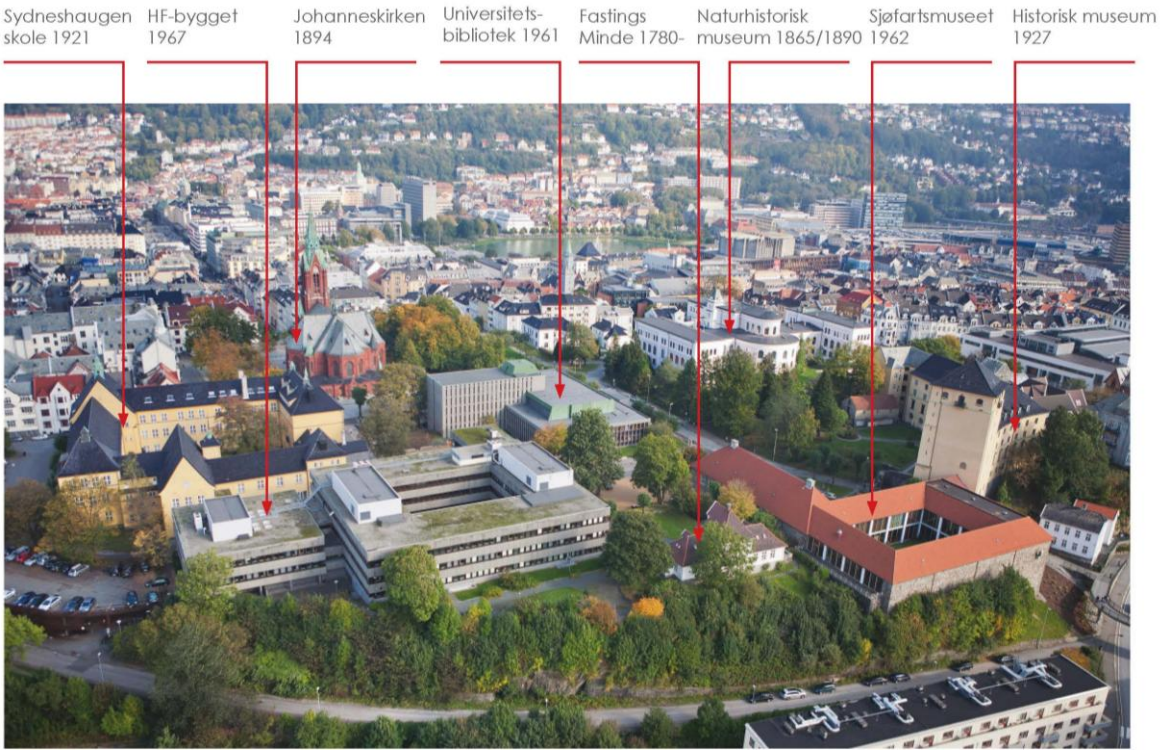
3.1 Beliggenhet og avgrensning

Sentralt i planområdet holder HF-fakultetet til i tre frittstående bygninger beliggende på kanten av Nygårdshøyden. Flere av HF-fakultetets institutter ligger i tillegg spredt i planområdet. De ulike byggene med tilhørende adresser er som følger: HF-bygget med S-blokken (Sydnesplass 7), Sydneshaugen skole (Sydnesplass 9) og Universitetsbiblioteket (Haakon Shetteligs plass 7) og institutter som holder til i bygårder i Vinjes gate 1-5 og Dokkeveien 4-6 og Ivar Aasens gate 1 og 3. Planområdet omfatter også arealet ned mot Muséplass i det nordøstre hjørnet av planområdet og Dokkeveien, som vist i figur 3-2.

Sydneshaugen skole samt Universitetsbiblioteket og Fastings Minde fra 1780 er fredet. HF-bygget med S-blokken er ikke fredet, men er vurdert å ha kulturhistorisk verdi. Veiene i nærområdet er kommunale veger og bygningene innenfor plangrensen er hovedsakelig eid av Universitetet i Bergen, bortsett fra bygården med boliger i nord (hjørnet av Dokkeveien, Ivar Aasens gate og Vinjes gate).

Figur 3-2: Oversiktsbilde over bygningene i og ved planområdet. Kilde: Bergenskart.

Figur 3-3: Perspektivbilde over viktige bygg i området. Kilde: HLM arkitektur

Humanistisk fakultet består av følgende fire institutt; Institutt for arkeologi, historie, kultur og religionsvitenskap, Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, Institutt for fremmedspråk og Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier. Dertil kommer et felles bibliotek for humaniora. Selve HF-bygget huser i dag blant annet Institutt *for fremmedspråk og Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier.* Mange av HF sine vitenskapelig ansatte har kontorer i dette bygget. Bygget ble innflyttet i 1967.

Sydneshaugen skole ble bygd i 1921 og består i dag i hovedsak av kantine, auditorier, seminarrom, og lesesaler for studenter ved HF-fakultetet samt et informasjonssenter for studentene. Skolen kan beskrives som et borglignende anlegg med en skolegård i midten. Skolen har et karakteristisk tak og er godt synlig i strøket. Fasadene i bygningen er fredet sammen med innvendige korridorer og noen auditorier.

Universitetsbiblioteket er fra 1961. Bygget markerer bibliotekets viktige plass på UiB. Biblioteket er landets første universitetsbibliotek i nyere tid og UiBs første monumentalbygg oppført i modernistisk stil.

Ytterligere beskrivelse av bebyggelsen og dagens situasjon finnes i vedlagt stedsanalyse, samt utarbeidet KU. I tillegg finner en informasjon om byggene i kulturmiljødokumentasjon som også følger plansaken.

3.2 Arealbruk

Det meste av arealet innenfor planområdet er en del av Universitetet i Bergens ulike undervisningsbygg. Det ligger også et parkeringsbygg for ansatte og studenter på universitetet innenfor planområdet.

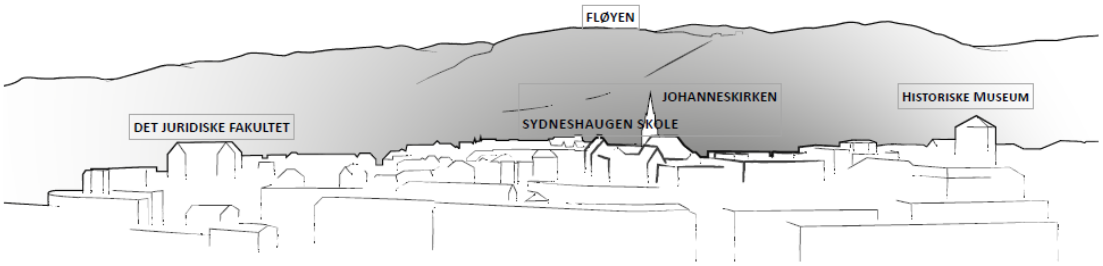
Boliger i ulike bygårder i privat eie er tatt med i det nordøstre hjørnet av planområdet. Disse boligene samt veiareal med BIRs nedkast er tatt med som del av en naturlig avgrensning for planområdet, men her skal ikke UiB foreta inngrep/planlegge for endringer.

3.3 Arkitektur og byform

Planområdet ligger på Nygårdshøyden hvor det finnes en variasjon av bygningstyper, -takhøyder, og strukturer. Nygårdshøyden er et langstrakt høydedrag som danner et fysisk og visuelt skille mellom det lavereliggende sentrum og Puddefjorden. Planområdet er preget av 1920-tallets nyklassisisme og 1960-tallets rasjonelle modernisme. Sydneshaugen skole og Kulturhistorisk museum ble oppført som del av Egill Reimers' plan for universitetsområdet fra 1917, mens HF-biblioteket og HF-bygget med S-blokken ble oppført i kontrast med tidligere plan på basis av 1960-tallets verdier om luft, lys og rasjonalitet. Dette har resultert i en relativt uregelmessig byromsstruktur preget av store sammenhengende byrom med frittstående universitetsbygg i varierende, men høyverdig arkitektur fra to vidt forskjellige stilepoker.

Skissen under viser taklandskapet på Sydnes med de viktigste historiske sammenhenger og elementer, med landemerker som Johanneskirken, Naturhistorisk museum og Historisk museum spesielt avmerket.

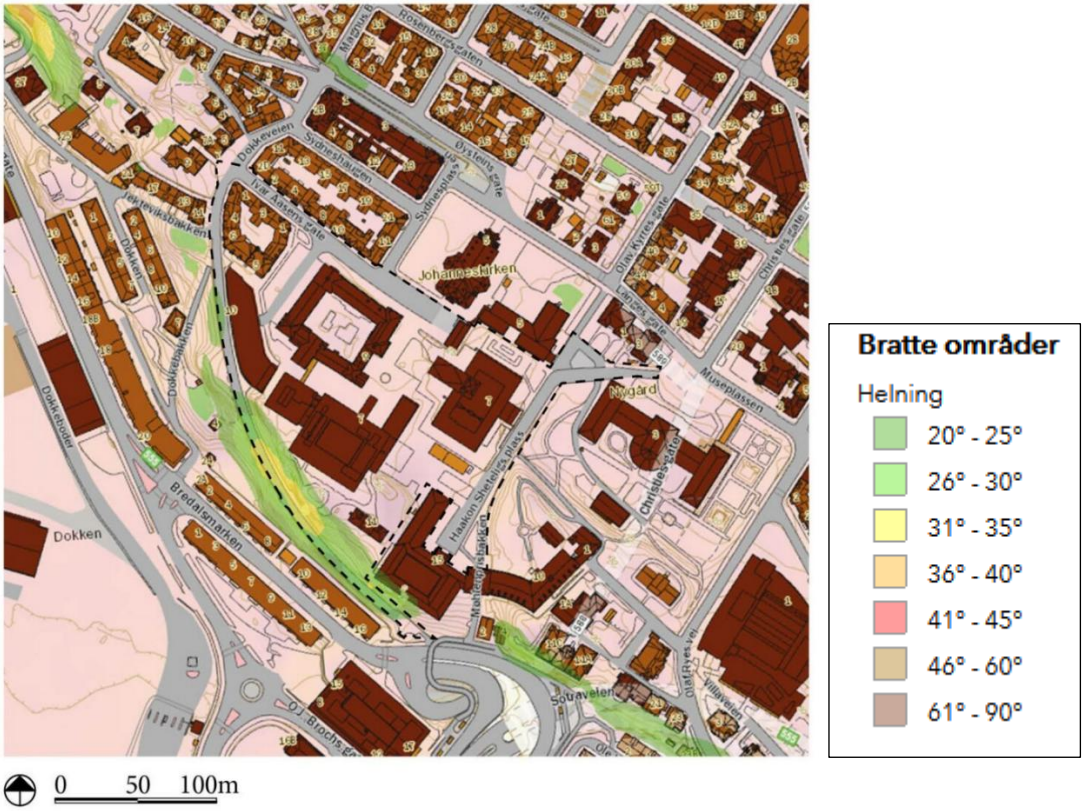
Kanten av HF-bygget kjennetegnes av et sterkt fallende terreng. Fra denne siden av HF-bygget får man en flott utsikt utover Puddefjorden med utsyn mot Laksevåg og Askøy. Viktige siktlinjer er til/fra Johanneskirken og til Naturhistorisk Museum fra Parkveien og Christies gate. Skissen viser tydelig Johanneskirkens sentrale og viktige plassering i området.

Figur 3-4: Skissen under viser de viktigste historiske sammenhenger og elementer. Ill HLM arkitektur.

Kartet på figur 3-5 viser helningsgrader innenfor planområdet. Området på sørsiden av HF-fakultetet er det bratteste arealet med helning mellom 25˚ – 40˚.

Solforhold med lokalklima (vind, inversjon)
Arealet har gode lys- og solforhold da området ligger fritt ut mot Puddefjorden i sørvestvendt retning. Mot selve HF-fakultetet er det ingen høye bygninger eller andre forhold som kaster skygge inn i området. Eventuelle skygger som oppstår, skapes av eksisterende bebyggelse. Områdets plassering i kommunen er stort sett heldig sett i sammenheng med konsentrasjoner av forurenset luft. Luften er bedre jo lenger en kommer ut langs Damsgårdssundet. Nærhet til tunnelåpning ved Puddefjorden kan gi dårlig luftkvalitet ved stillestående luft.

Figur 3-5: Oversikt over planområdet med helningsgrad.

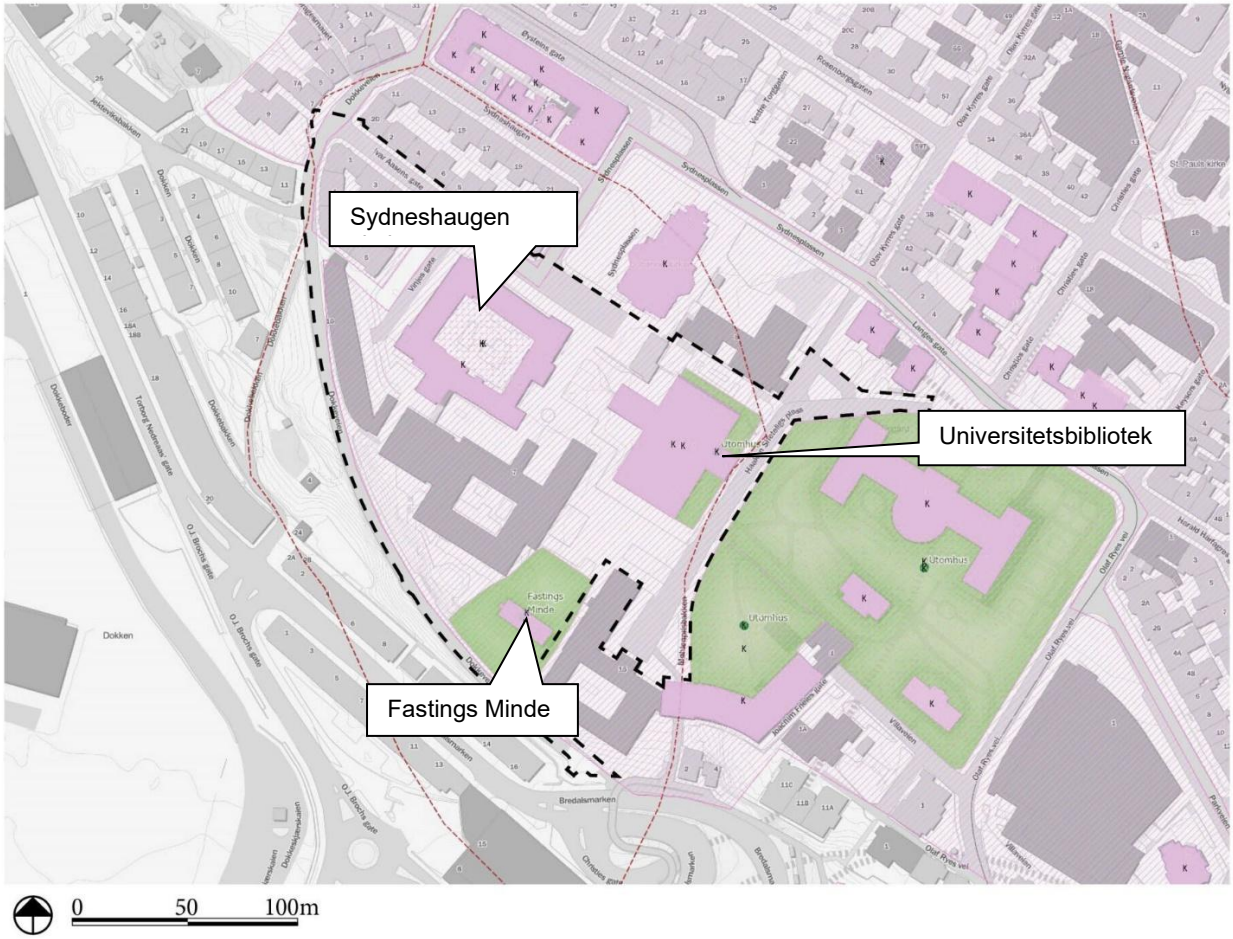
3.4 Kulturminner og kulturmiljø

Området på Nygårdshøyden er preget av leiegårdsbebyggelse/bygårder lagt i et rutenett. I bratte områder følger bebyggelsen terrenget. Utbyggingen foregikk hovedsakelig fra andre

halvdel av 1800-tallet. De fleste bygårdene er bygget i mur, eller i murforblendede trehus. Flere av byggene i strøket er preget av jugendstil.

Nedre del av Nygård er preget av at det var et arbeiderstrøk, mens byggene rundt Johanneskirken var funksjonærboliger og boliger for borgerskapet[2]. Strøket speiler den sosiale lagdelingen av samfunnet fra den gang det ble bygget ut. Dokkeveien som går langs planområdets sørvestre side, representerer det eldste veifaret til området og endte i sin tid nede ved Puddefjorden. Kartet på figur 3-6 er fra Kulturminnesøk. Det viser 12 ulike kulturminner i og rundt planområdet. Innenfor selve planområdet er det registret tre kulturminner, Sydneshaugen skole, Universitetsbiblioteket og Fastings Minde.

For ytterligere informasjon om de ulike kulturminnene og bygningene i området vises det til kulturminnedokumentasjonen vedlagt planforslaget[3].

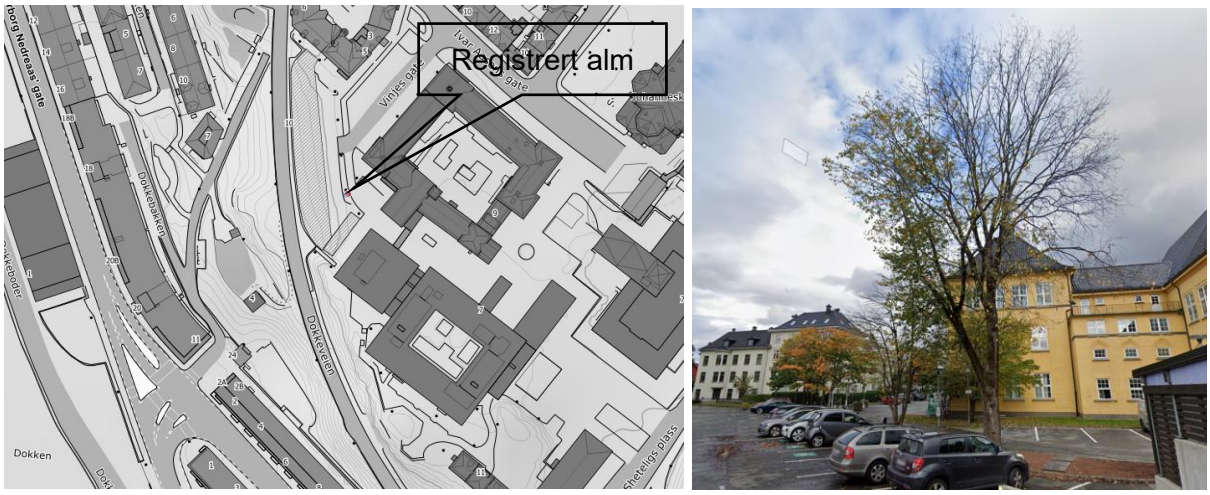
Figur 3-6: Utsnitt fra kulturminnesøk. Kilde: Kulturminnesøk.no

3.5 Naturverdier

Status fra temakart «overordnet grønnstruktur og sammenhengende blågrønne strukturer» er vist på figur 3-7. Kartet viser også turtraséer og andre viktige gangtraséer (brun strek). Vårt planområde ligger tett på en blågrønn struktur og ikke minst viktige gangtraséer. Planområdet er planert og bebygd i dag, og en ny utbygging vil derfor ikke føre til negative konsekvenser for naturmangfold. I relevante baser som kart.naturbase.no er det registrert arter av nasjonal forvaltningsinteresse. Den truede arten fiskemåke er registret innenfor planområdet, men ikke som hekkende. I nærheten av planområdet er det registrert vandrefalk og stær, som begge er av nasjonal forvaltningsinteresse.

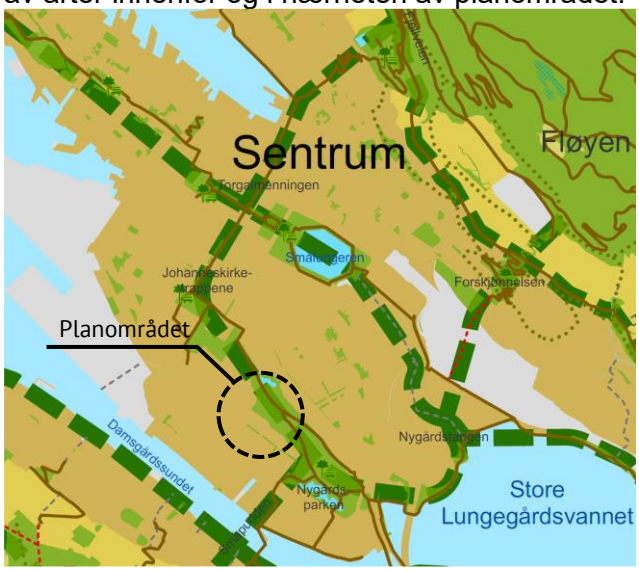
[2] Vedlegg til bestemmelsene i KPA14. Vedlegg 4. Utfyllende informasjon om H570 Kulturmiljø.
[3] Kulturminnedokumentasjon for HF-fakultetet, Historikarverksemda, datert 13.12.2021

I juni 2024 ble det innført en nyregistrert alm i Artsdatabanken, lokalisert utenfor Sydneshaugen skole. Arten Ulmus glabra er kategorisert som sterkt truet på rødlisten, som følge av tilbakegang i populasjonsstørrelsen på grunn av såkalt almesjuke.

Figur 3-7 En alm (Ulmus glabra) lokalisert på parkeringsplassen ved Sydneshaugen skole er registrert i Artsdatabanken. Kilde: Artsdatabanken og google Streetview.

Det vises for øvrig til utarbeidet naturmangfoldrapport for detaljert beskrivelse og kartlegging av arter innenfor og i nærheten av planområdet.

Figur 3-8: Blågrønne strukturer. Kilde: Bergenskart/Bergen kommune.

3.6 Rekreasjonsverdi- og bruk

Arealet innenfor planområdet er i hovedsak planert og tilrettelagt for opphold for studenter/ansatte, i tillegg til arealer for bil- og sykkelparkering. På ettermiddagstid, når området er mindre benyttet av universitet, er området et fristed for bl.a. sykling og annen lek av barn og ungdom.

Sydnæs bataljon har siden 1933 benyttet deler av Vinjes gate som fast ekserserplass og åsted for sesongavslutninger og jubileer.[4]

[4] Merknad fra Sydnæs Bataljon til planoppstart, samt samtale i 2021.

Området sørøst for HF-fakultetet har et tilrettelagt parkareal med sitteplasser ved et utsiktspunkt. Her er det også mulig å gå rundt bygget via trapper i vest.

I nærområdet er det ulike tilbud for rekreasjon som det store parkarealet ved Johanneskirken, samt trappene foran Johanneskirken. Her er det benker, rom for bocciaspilling og deler av arealet øst for kirken er i dag midlertidig benyttet som uteareal for erstatningsskoler. Etter at behovet for erstatningsskoler opphører, vil området trolig tilbakeføres til parkanlegg for området. Øst for HF-bygget ligger Fastings Minde. Også her er det grønne arealer egnet for opphold. Lengre øst ligger Muséhagen som et fredelig område med vannbed, plantebed, veksthus og store trær fra ulike deler av verden.

3.7 Skole og barnehage

Nærmeste barnehage er Rosetårnet barnehage, ca. 250 m fra planområdet i nordøstlig retning og Jekteviken barnehage ca. 200 meter unna i vestlig retning. Bergenhus bydel har overkapasitet på antall barnehageplasser i 2022 og vil ventelig ha det i årene framover, noe som ifølge barnehagebruksplanen ønskelig sett ut ifra studentmassen og antall ansatte i store arbeidsplasser i bydelen som UiB. Se ytterligere informasjon under kap. 5.13.1.

Planområdet sogner til Møhlenpris oppveksttun, omtrent 1 km sør for planområdet og Rothaugen ungdomsskole, omtrent 2 km nord for planområdet. St Paul skole er en privatskole med tilbud til barn fra 1 til 10 klasse. Denne ligger 300 meter i østlig retning.

Skoleveger er beskrevet i kap. 3.10.5 med utgangspunkt i mobilitetsplanen utarbeidet i 2021. Mobilitetsplanen har sett på skolevei og tilrettelegging knyttet til barneskoler.

3.8 Barn og unges interesser

På dagtid benyttes arealet som det planlegges et nybygg på som parkeringsareal for studenter og ansatte ved UiB. På ettermiddagstid og i helgene er arealet i bruk til blant annet sykkellek for de mindre barna da området ligger skjermet i en blindgate. I dette urbane området er det ikke observert spor etter barns egenbygde installasjoner som f.eks. lekehytter.

3.9 Veg og trafikkforhold

3.9.1 Kjøreatkomst

Planområdet ligger på toppen av Sydneshaugen på et forholdsvis flatt areal bak Johanneskirken, i et stille etablert og utbygd område med lite trafikk. Trafikken i området er tilknyttet UiB og de fastboende. Dokkeveien er en blindvei som går nedover til Jekteviken, men som i dag er etablert som gang-sykkelveg fra bunnen av veien og opp til innkjørsel inn i nedre parkeringsdekke. En bom nedenfor innkjøringen gjør det umulig med biltrafikk videre nedover mot Jekteviken. Ivar Aasens gate er en blindvei som stopper rett bak Johanneskirken, Blindveien Vinjes gate går inn til parkeringsdekket vest for S-blokken. Veisystemet er preget av delvis smale veier (Jekteviksbakken) og en sambruksgate i området ved Kolonialen (krysset ved Sydneshaugen/Dokkeveien). Dette gjør at det er lite gjennomfartstrafikk i strøket. Veiene i området har fartsgrense 50 km/t, bortsett fra Vinjes gate som har fartsgrense 30 km/t.

Det er flere adkomster til planområdet i dag. Tilkomst til øvre parkeringsdekke er fra Vinjes gate som har en bredde på seks meter med fortau. Tilkomst til de to nedre parkeringsdekkene er fra Dokkeveien som har en bredde på fem meter med fortau. Tilkomst til HF-fakultetet er fra Ivar Aasens gate bak Johanneskirken, eventuelt fra øst via Haakon Shetelligs plass (over Muséplassen).

3.9.2 Trafikkmengde
Veiene i planområdet er en del av veisystemet til Bergen sentrum. Strøket er preget av ulike offentlige bygninger og bolighus. I den grad det er mulig med gjennomkjøring i nærområdet er dette knyttet til arealet ved Johanneskirken nord for planområdet. Som omtalt tidligere er det generelt lave trafikkmengder på Sydneshaugen. Det foreligger ikke ÅDT-tall for det aktuelle veisystemet.

3.9.3 Trafikksikkerhet
Veiarealer innenfor planområdet er allerede utbygget med tosidig fortau for alle gater innenfor planområdet bortsett fra blindveien i Dokkeveien. Her er det ensidig fortau på deler av blindveien ovenfor innkjøringen til nedre parkeringsdekke og på det øvrige strekket ned til Jekteviken. Dokkeveien har lite gangtrafikk [5].

I eller nær planområdet er det registrert to trafikkulykker med *lettere skade* i 2009 og 2013. Det gjelder en sykkelulykke i krysset ved Rosenberggate/Magnus Barfotsgate, og en mc-ulykke mellom Vestre Torggate og Rosenbergsgaten.[6]

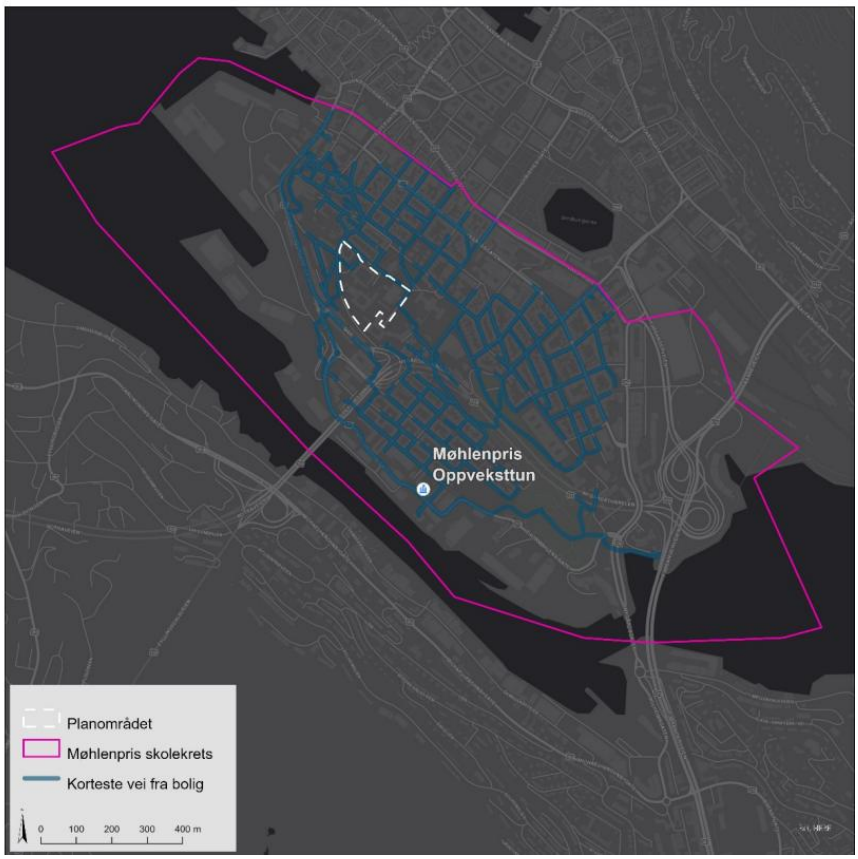
3.9.4 Kollektivtilbud
HF-fakultetet har svært god tilgjengelighet for kollektivreisende:

- Avstand til bussholdeplass på Møhlenpris ved Puddefjordsbroen: 200-250 m. (avhengig av side på vegen). Holdeplassene betjenes av ca. 37 ruter.
- Avstand til holdeplasser i Christies gate/Olav Kyrres gate: ca. 600 m. Holdeplassene betjenes av ca. 30 ruter.
- Avstand til Bybanen linje 1 og 2 ved Byparken: ca. 650 m. Avgang ca. hvert femte minutt.
- Avstand til bystasjonen ca. 1000 m. Bystasjonen betjener regionale bussruter. Disse går ikke til sentrum. [7]
- Avstand til togstasjonen: ca. 1000 m.
- Avstand til båtruter fra Strandkaien: ca. 800 m. Betjener ruter til Askøy og resten av Vestland.

3.9.5 Myke trafikanter
Barna i området sokner til Møhlenpris barneskole. De større barna sokner til Rothaugen ungdomsskole. Skoleveien til Møhlenpris barneskole går over Nygårdshaugen i et lite trafikkert område i sørøstlig retning ca. 700 meter unna. Barna har mulighet til å gå på fortau fram til skolen. Rothaugen skole (ungdomsskole) ligger 2 km nordover.

I vedlagt mobilitetsplan er det gjort en vurdering av skoleveiene i området. Det er gjort en analyse av korteste veg fra nord i planområdet til Møhlenpris skole. Den korteste vegen er går via Vinjes gate, Dokkebakken og O.J. Brochs gate. Ruten er vurdert som lite attraktiv som skoleveg pga. høy trafikkandel, og lavere opplevd trygghet og trafikksikkerhet. [8]

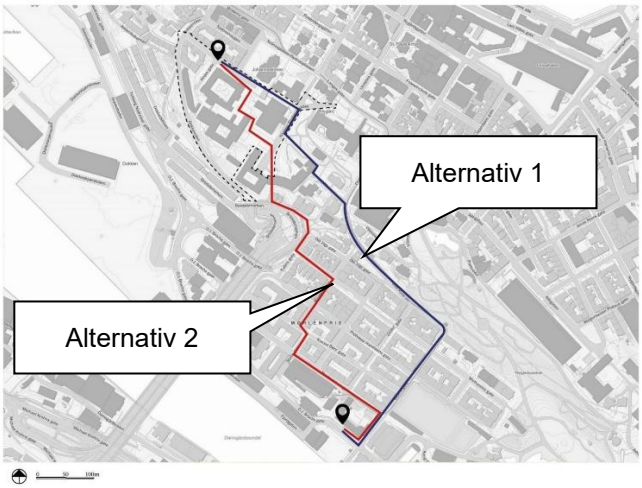
[5] Mobilitetsanalyse fra Asplan Viak side 44
[6] SVV – vegkart 29.04.2026
[7] Mobilitetsplan fra Asplan Viak side 29
[8] Mobilitetsplan fra Asplan Viak side 36

Figur 3-9: Illustrasjonen viser korteste veg fra bolig til Møhlenpris oppveksttun innen Møhlenpris skolekrets. Kilde: Asplan Viak.

Dersom hovedveien skal unngås vil korteste rutealternativ være som vist i figur 3-10 (alternativ 1 i figur 4-18 side 37 i mobilitetsplanen). Selv om denne ruten er noe lengre (960m/12 min) er den mer attraktiv ettersom den går gjennom boligstrøk, offentlige arealer og grøntområder med langt færre trafikkmessige utfordringer.

Mobilitetsplanen viser også til et annet alternativ som kun er marginalt lengre enn alternativ 1. Ruten går via Sydnesplass, Møhlenprisbakken og deretter enten gjennom boligområdene på Møhlenpris eller langs Ole Vigs gate. Gjennom boligområdene er det flere veikrysninger, noe som gjør alternativ 2 noe mindre attraktiv enn alternativ 1.

Figur 3-10: De korteste og mest attraktive skolevegene, alternativ 1 og 2, til/fra Møhlenpris skole. Kilde: Asplan Viak.

Tilgjengeligheten for syklende til HF-fakultetet vurderes som god, spesielt fra vest. Stigningen opp til Nygårdshøyden kan være en utfordring for mange, men når en er kommet opp på høyden er det lite biltrafikk, flere tilrettelagte sykkelfelt samt mange parkeringsmuligheter. Det er i tillegg flere stasjoner med bysykler i området i dag.

Universitetet har i dag et avlåst sykkelskur ved p-plassen mot Vinjes gate. Her er det plass til ca. 72 sykler. Ytterligere er det ca. 30 sykkelparkeringsplasser og 20 bysykler på Sydnesplassen under lesesalen til HF-bygget. I tillegg er det ca. 20 plasser ved hovedinngang til HF-biblioteket. Det vurderes at eksisterende tilrettelagt sykkelparkeringsplasser er relativt lav ift. dagens krav.

3.10 Universell utforming

Planområdet er preget av å ligge i et utbygd område. Når en først er kommet opp på Nygårdshøyden, er planområdet i liten grad preget av høydeforskjeller, verken for syklende eller gående, bortsett fra en trapp fra Dokkeveien opp til HF-fakultetet. Tilkomsten til Nygårdshøyden og planområdet er gunstigst via Dokkeveien. Stigningen på denne veien er slakere enn tilkomstmulighetene fra andre retninger og er dessuten lite trafikkert. Her er også en lang strekning med sammenhengende fortau.

3.11 Vannforsyning og avløp

Arealet er i dag tilknyttet offentlig vannforsyning og avløp.
Vannet leveres fra Svartediket vannbehandlingsanlegg. Statisk trykkhøyde på offentlig vannledningsnett i området er normalt maks 70 moh. Avløp føres til Ytre Sandviken kommunale avløpsrenseanlegg. Vannledning er Ø150mm i SJG, 1877. Hydranter er etablert på Sydnesplass. Kummer med brannventil ligger langs vannledningen i Haakon Shetelig plass. Spillvann går til en Ø300mm avløp-fellesledning i BTG, 1877. Det er ikke etablert kommunalt overvanns-nett i planområdet.

3.12 Energi

Arealet ligger innenfor konsesjonsområdet for fjernvarme.

3.13 Støyforhold

Deler av planområdet helt i sør ligger i gul støysone for vegtrafikk i kommuneplanens arealdel, som følge av vegsystemet Sotravegen/Bredalsmarken. Støyrapport er utarbeidet og ligger vedlagt. Se områder for gul og rød støysone på figur 3-11.

Figur 3-11: Støykart. Kilde: Statens vegvesen.

3.14 Risiko og sårbarhet – eksisterende situasjon

I vedlagt risiko- og sårbarhetsanalyse (datert 21.05.2024) er det identifisert 15 temaer med mulig risiko for sårbarhet i planområdet. Alle er tema klassifisert fra S5 til K1 i samsvar med akseptkriterier vedtatt i Bergen kommune. Av tema som er satt i gul kategori finnes flere tema vist i tabell under. Ingen tema har havnet i rød kategori. Marin grense/kvikkleireskred utgjør ingen fare og er omtalt i ROS-analysen og i tillegg under 5.14.

Tabell 3-1 Identifisering av mulig risiko for sårbarhet i planområdet. Hentet fra ROS-analyse

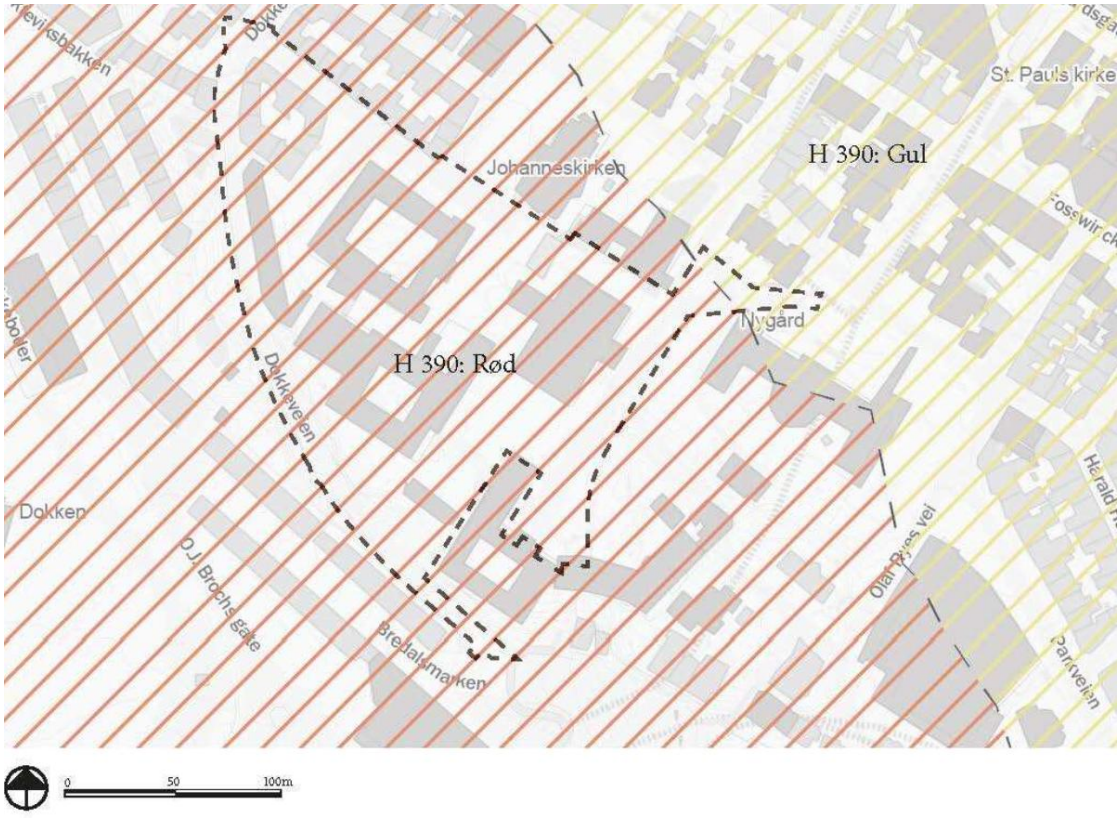
Naturbasert sårbarhet	Virksomhetsbasert sårbarhet	Sårbarhet knyttet til infrastruktur
Pkt. 1 Sterk vind	Pkt. 25 Brannfare	Pkt. 46 Trafikkulykker på vei
Pkt. 2 Store nedbørsmengder	Pkt. 34 Nedbørsfelt	Pkt. 48 Støv/partikler
Pkt. 7 Overvannshåndtering	Pkt. 38 Annet	Pkt. 49 Støy
Pkt.11 Marin grense/ Kvikkleireskred		Pkt. 53 Vei
Pkt. 19 Radon		
Pkt. 21 Planter		
Pkt. 22 Dyr		
Pkt. 23 Fugler		
Pkt. 24 Annet		

3.14.1 Grunnforhold

Arealet har ikke problematiske grunnforhold, annet enn at planområdet ligger i aktsomhetskartet for mulig forurenser grunn og grunnundersøkelser bør derfor gjennomføres[9]. Utenfor planområdet i sør, mot Bredalsmarken, foreligger registreringer. Det er moderat til lav aktsomhet for radon. TEK17 sikrer at det gjennomføres radonforebyggende tiltak. Det er opprettet kontakt med planlegger i Bergen kommune knyttet til mulig framtidig kollektivtunnel under planområdet. Evt. framtidig tunnel er planlagt utenfor gjeldende planområde[10].

3.14.2 Luft- og grunnforurensning

Områdets plassering i kommunen er stort sett heldig sett i sammenheng med konsentrasjoner av forurenset luft. Luften er bedre jo lenger en kommer ut langs Damsgårdssundet. Nærhet til tunnelåpning ved Puddefjorden kan gi dårlig luftkvalitet ved stillestående luft. Området er i KPA2018 klassifisert med H-390_1 som sier annen fare. Her knyttet til luftfølsom etablering av tiltak. Se utsnitt under (figur 3-12) fra Plankart 2 som viser hensynssoner.

Figur 3-12: Utsnitt som viser ulike hensynssoner vist i KPA2018 – Plankart2.

[9] Aktsomhetskart mottatt fra saksbehandler 16.04.21.
[10] Mail datert 21.09.20

4 Konsekvensutredning

Etter at VLFK fremmet en innsigelse til planforslaget ble det holdt et dialogmøte den 15.08.2022, der forslagsstiller UiB, plankonsulent ved Ard og arkitekt ved HLM, Bergen kommune ved byplan samt Vestland fylkeskommune ved seksjon for kulturarv møttes. I møtet, ble det opplyst om følgende krav i konsekvensutredning:

- Det må vises 2-3 alternativer samt et 0-alternativ
- Det er området som helhet og ikke kun eksisterende HF-bebyggelse som må belyses og ligge bak vurderingene
- Det må vises hvordan alternativene kan gi fjernvirkning og nærvirkning for kulturmiljø, eksempelvis må det vises hvordan taklandskapet fra Dokken-siden ivaretas
- Det må vises hvorfor valgt utbyggingsalternativ er riktig ut fra de vurderinger som er gjort
- Det må vises hvordan hensynet til byrom og byromsbruk er vurdert for valgt grep

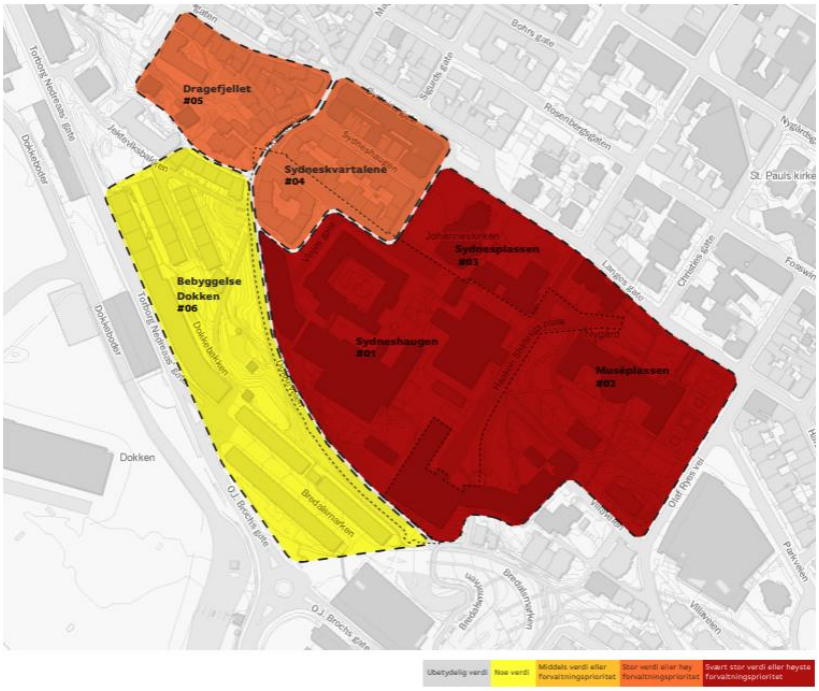
Ettersom det ikke foreligger et planprogram, har disse kravene sammen med seinere tilbakemeldinger fra VLFK, gitt føringer for tema som er utredet.

4.1 Utredning av kulturmiljø, byform og byrom

4.1.1 Bakgrunn

I konsekvensutredningen er tre alternative løsninger vurdert for temaene kulturmiljø, byform og byrom. Det ble utredet to prinsipielt ulike løsningsalternativer som imøtekommer tiltakshavers mål og intensjoner, begge basert på en på- og ombygging av HF-bygget, benevnt som alternativ A og B. Videre ble det valgt å utrede et tredje løsningsalternativ, alternativ C, som i hovedsak er likt B, men uten tilkobling mot Sydneshaugen skole på bakkeplan.

Metodikken i håndbok M-1941 (Miljødirektoratet) er benyttet i arbeidet. Innenfor et nærmere definert utredningsområde ble det definert syv relevante verdiområder for det utredete temaet, se figur 4-1. Disse ble så verdivurdert og konsekvensvurdert i henhold til metodikken. Det vises til KU-en for utfyllende beskrivelser av metode, alternativer samt verdi- og konsekvensvurdering av områdene med kulturhistorisk verdi.

Figur 4-1: De ulike delområdene som er vurdert i konsekvensvurderingen. Kilde: Utarbeidet KU

4.1.2 Påvirkning og konsekvens av tiltaket

I KU er 0-alternativet likt dagens situasjon og innebærer at det i liten grad gjøres endringer utover nødvendig vedlikehold. I alternativ A blir S-blokken videreført og nybygget krever at p-huset rives samt at det beslaglegger nytt areal i Vinjes gate og med et mellombygg mellom Sydneshaugen skole og HF-bygget. I alternativ B og C krever nybygget at S-blokken og p-huset rives samt at det beslaglegger nytt areal med et mellombygg mellom Sydneshaugen skole og HF-bygget.

Figur 4-2: Illustrasjon over alternative løsninger av nytt bygg for HF-fakultetet. Kilde: Utarbeidet KU

Tabell 4-1 Konsekvensutredning av alternativene A, B og C

Delområder	Alt. 0	Alt. A	Alt. B	Alt. C
KM 1 – Sydneshaugen skole	0	-	-	-
KM 2 – HF-bygget	0	-	- -	- -
Delområde 1 – Sydneshaugen univ. område	0	--	-	-
Delområde 2 - Sydneskvartalet	0	-	0	0
Delområde 3 - Dragefjellet	0	0	0	0
Delområde 4 - Dokkebakken	0	0	0	0
Samlet vurdering	0	-	-	
Rangering		**3**	**2**	**1**

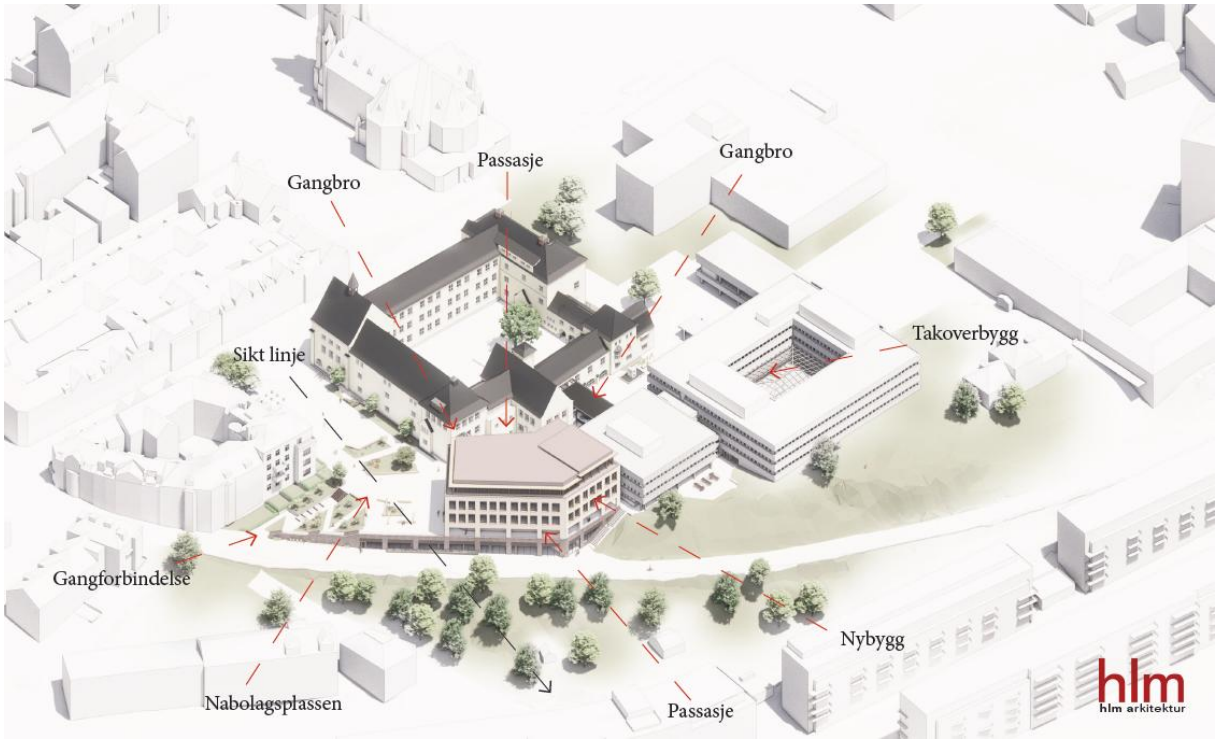
Som tabellen viser, er forskjellene mellom alternativene marginale. Konsekvensvurderingen viser likevel at alternativ A kan rangeres som dårligst når de tre alternativene veies mot hverandre. Forholdene som er avgjørende er at dette alternativet krever flest inngrep i Sydneshaugen skole, som er et fredet kulturminne, samt at fotavtrykket av nybygget medfører at Vinjes gate blir beslaglagt. Det gir en forringelse av kulturmiljøene både visuelt og fysisk. Alternativ B og C vurderes som bedre enn alternativ A, til tross for at S-blokken rives. Konklusjonen grunner i at det totalt sett, både med hensyn til nær- og fjernvirkning, bystruktur og byform, er vurdert som gunstigst å komprimere nybygget på mindre areal. Tabellen over viser samme konsekvensgrad for både alternativ B og C. Samlet sett er alternativ C vurdert som bedre enn B, på grunn av muligheten som dette alternativet gir for en åpen passasje mellom Sydneshaugen skole og HF-bygget.

I planforslaget fra 2024 ble alternativ C tatt videre til et planforslag. Løsningen ble vurdert som akseptabel av kulturminnemyndighetene, som samtidig bad om at UiB så på mulighetene for å justere planforslaget, særlig med tanke på S-blokkens kulturhistoriske verdi. I planforslaget som ble lagt ut på begrenset høring ble plangrepet endret slik at S-blokken ble bevart. Løsningen var mindre negativ enn de tre vurderte alternativene – eksisterende HF-bygg inkludert S-blokken bevart og nybyggets fotavtrykk betydelig redusert. Samlet ble det nye plangrepet vurdert å ville redusere negativ påvirkning og konsekvens sammenlignet med de tre alternativene som ble utredet i konsekvensutredningen.

5 Beskrivelse av planforslagets innhold og virkninger

5.1 Planlagt arealbruk

Planforslaget med konsekvensvurdering har som hovedformål å etablere en felles campus for Det humanistiske fakultet ved UiB, med mer konsentrert bebyggelse knyttet til universitetets kjernefunksjoner som undervisning og forskning. Utearealene, som allerede er offentlig tilgjengelige, ønskes oppgradert med høy kvalitet og universell utforming. Planen legger også til rette for videre utvikling av gode gang- og sykkelforbindelser. Dette vil styrke tilgjengeligheten og gi merverdi for hele byen. Disse forbindelsene vil i framtiden få økt betydning i sammenheng med utviklingen av Dokken.

Figur 5-1: De vesentligste grepene i planforslaget. Kilde: hlm

Hovedgrepet i planforslaget er å legge til rette for samlokalisering av HF-fakultetet ved å etablere et nytt bygg der det i dag er et parkeringsanlegg. Eksisterende gangbro mellom S-blokken og Sydneshaugen skole er planlagt erstattet av en ny og bredere gangbro med inngangsparti og et sykkelparkeringsbygg fra 2014 er planlagt revet. Nytt bygg vil ha aktive fasader i første etasje. Det skal oppleves åpent og tilgjengelig mellom nytt bygg og nærliggende byrom. Både nytt og eksisterende bygg skal tilrettelegges med universell tilkomst. Det har vært jobbet med å skape en sømløs utforming slik at det blir enkelt å bevege seg mellom de ulike byggene.

Planforslaget legger til rette for en ny universell gangvei mellom Dokkeveien og Vinjes gate i tillegg til at eksisterende gangforbindelser opprettholdes. Vinjes gate blir omdannet til torg og gatetun. Det foreslås gatetun mellom den nordlige og sørlige del av Sydnesplassen for å skape en mer sammenhengende plass, samt sikre gangforbindelser mot sentrum. I tillegg blir eksisterende forbindelse fra Dokkeveien opprettholdt.

5.1.1 Arealformål

Boligbebyggelse – blokkbebyggelse BB

Planområdet omfatter en eksisterende bygård lengst mot nordøst. Det gjøres ingen endringer innenfor formålet BB som følge av planforslaget.

Undervisning UN
For å samlokalisere studenter og ansatte ved det Humanistiske fakultet ønsker UiB å etablere et nytt bygg på deler av arealet som i dag er et parkeringsanlegg for ansatte ved UiB. Det er også sett på mulighetene som finnes i den eksisterende bygningsmassen ved Sydneshaugen skole, S-bygget og HF-bygget (etablering av et nytt HF-campus) ved en endring av romprogram/ombygging.

o_UN1 ligger delvis under o_UN7 sitt bakkenivå (i et vertikalnivå 1) og består dels av eksisterende kjeller (dagens parkeringsanlegg) og dels av en utvidelse under bakkenivå mot vest under Vinjes gate. Planen sikrer etablering av tekniske installasjoner, magasin, undervisningsrom, møterom og kontorer i formålet. Her planlegges i tillegg innendørs sykkelparkering og garderobefasiliteter. Bestemmelsene sikrer at det ikke kan bygges lavere enn fundamentet til eksisterende parkeringshus i o_UN1.

o_UN2 er Sydneshaugen skole med skoleplassen (gårdsrommet). Anlegget skal fortsette som undervisningslokale. Skolen inkludert gårdsrommet er vedtaksfredet (H730). Det er en ambisjon om justering av romprogram og tilpasninger av bygget. Dette skal utføres i samråd med kulturminnemyndighet og være innenfor tilknyttet fredningsverdi (jf. H730).

o_UN3 er område for Universitetsbiblioteket. Området, som er vedtaksfredet (H730), skal fortsette med samme formål og drift som i dag.

o_UN4 er eksisterende HF-fakultet som består av hovedblokken og side-blokken (S-blokken). Formålet skal videreføres som i dag og det reguleres som bygg som skal bevares. o_ UiB ønsker å etablere en «studiehage» i hovedblokkens atrium som i dag er stengt og planen tilrettelegger for etablering av tak over atriet for å tilrettelegge for bruk. Tiltaket vil bli installert slik at det er mulig å gjenskape original situasjon. Planen åpner videre for solceller på taket og ny gangbro mellom o_UN4 og o_UN2. For øvrig vil o_UN4 videreføres som i dag eventuelt med mindre innvendige endringer.

o_UN5 er den vedtaksfredete lystgården Fastings Minde (H730) som også skal videreføres som i dag. Et bestemmelsesområde er lagt rundt bygget for å sikre arealet som tidligere var Fastings Mindes hage.

o_UN6 er et nytt inngangsparti til gangbroen mellom o_UN4 og o_UN2, og til o_UN2 som skal erstatte nåværende gangbro mellom S-blokken og Sydneshaugen skole.

o_UN7 er nybygget som skal inneholde kontorer og undervisningsarealer. Det planlegges et 3-etasjers bygg med en inntrukken taketasje på toppen. Nybygget vil ha en maks kote +43.

Nærmere angitt kommunaltekniske anlegg ØK
Planforslaget regulerer to eksisterende areal for bossug (ØK 1 og 2) og et framtidig bossug i (ØK3). Den nye bebyggelsen skal knyttes til ØK3.

Torg TO
Planforslaget legger til rette for et torg o_TO1 like sør og øst for boligbebyggelsen BB, i Vinjes gate. Planen sikrer tilrettelegging for et byrom som fungerer som møteplass og oppholdsrom i gaten.

o_TO2 er eksisterende plass på Sydnesplass. Planforslaget sikrer at eksisterende funksjon og bruk opprettholdes. Utrykningskjøretøy og renovasjon sikres tilstrekkelig bruk.

o_TO3 regulerer en offentlig og åpen tilgjengelig passasje for gående mellom o_TO1 og Møhlenprisbakken.

o_TO4 utgjør passasjen mellom Sydneshaugen og HF-bygget, på strekningen fra gangbroen mellom Sydneshaugen skole (o_UN2) og HF-bygget (o_UN4), til og med gangbroen mellom Sydneshaugen skole (o_UN2) og nybygget (o_UN7).

Park PA
Park o_PA1 er et areal avsatt til park lengst nord i planområdet. Formålet kan realiseres når bruk av dagens midlertidige skolebygg og renovasjonsareal opphører.

Park o_PA2 omfatter et grøntareal sørvest i planområdet. Innenfor o_PA2 planlegges opprusting av utearealene rundt Fastings Minde (o_UN5). Dette arealet ligger inn under fredningsbestemmelsen for Fastings Minde. Trappeforbindelsen mot Dokkeveien opprettholdes og terrassen foran sideblokken oppgraderes.

Gatetun GT
o_GT1 og o_GT2 er eksisterende gatetun. I o_GT2 tillates opprusting etter nærmere angivelser gitt av bestemmelsene. Disse sikrer materialbruk og tilgang for utrykningskjøretøy og levering/flytting av større varer ol. Innenfor formålsarealet tillates også parkering for bevegelseshemmede.

o_GT3 og o_GT4 er nye gatetun. o_GT3 skal sikre en sammenhengende nabolagsplass fra Ivar Åsens gate fram til Dokkeveien. Innenfor arealformålet er det lagt inn en snuhammer for renovasjon. Å regulere til gatetun signaliserer at det er de myke brukerne som er prioriterte i området. Dermed kan god trafikksikkerhet for både renovasjon og myke brukere av området oppnås. o_GT4 danner en naturlig sammenheng med gang- og oppholdsarealer videre østover gjennom o_PA1, o_UN3 og mot torget o_TO2. Planen sikrer prioritering av myke trafikanter, men tillater kjøretøyer på veg inn i o_TO2 og inn til baksiden av Johanneskirken.

Samferdselsanlegg KV, FO, GG, GS, SA, PP, AVG, AVT
Av øvrige samferdselsanlegg reguleres kjørevei (KV), fortau (FO), gangvei (GG), gang- og sykkelvei (GS), sykkelanlegg (SA), parkeringsplasser for HC (PP) og ulike typer annen veigrunn (AVT og AVG).

Hensynssoner
Storparten av planområdet er underlagt hensynssone H570_1, bevaring kulturmiljø, Universitetsområdet. Innenfor dette er HF-bygget med S-blokken regulert som bygg som skal bevares i tillegg til tre bygg båndlagt med hensynssone H730. Det gjelder de forskriftsfredete bygningene Fastings Minde, Universitetsbiblioteket og Sydneshaugen skole. Det er dessuten et båndlagt uteområde rundt Universitetsbiblioteket. Nordvestre del av planområdet er regulert til hensynssone H570_2, bevaring kulturmiljø, Nygårdshøyden og består av boligbebyggelse og utearealer/veigrunn. Disse hensynssonene tilsvarer Askeladdens KUL K75 og K76, kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse.

Bestemmelsesområder
Det er lagt inn bestemmelsesområder for å sikre særskilte forhold. Bestemmelsesområde #1 skal sikre en byggegrop som er tilstrekkelig for å etablere arealer under grunnen i o_UN1.

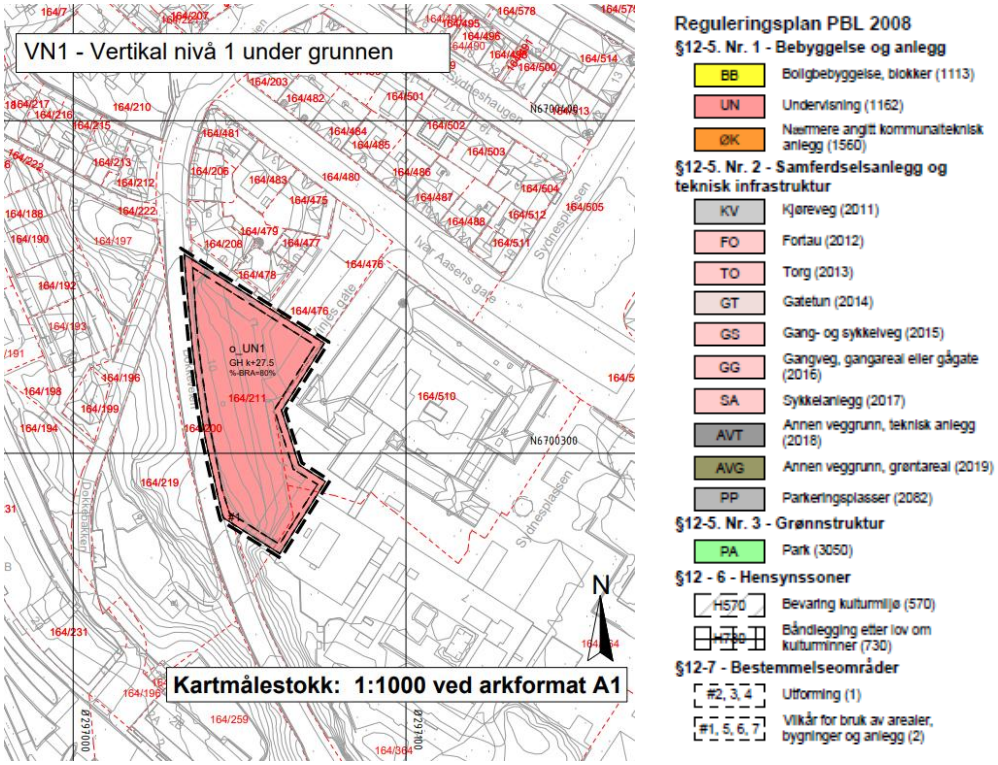
Bestemmelsesområde #2 skal sikre at arealet på bakkeplan under fløyen på HF-bygget tilrettelegges som del av o_TO2 med passasje og sykkelparkering under tak.

Bestemmelsesområde #3 innenfor o_TO2 kan benyttes til kjøring i forbindelse med varelevering og renovasjon.

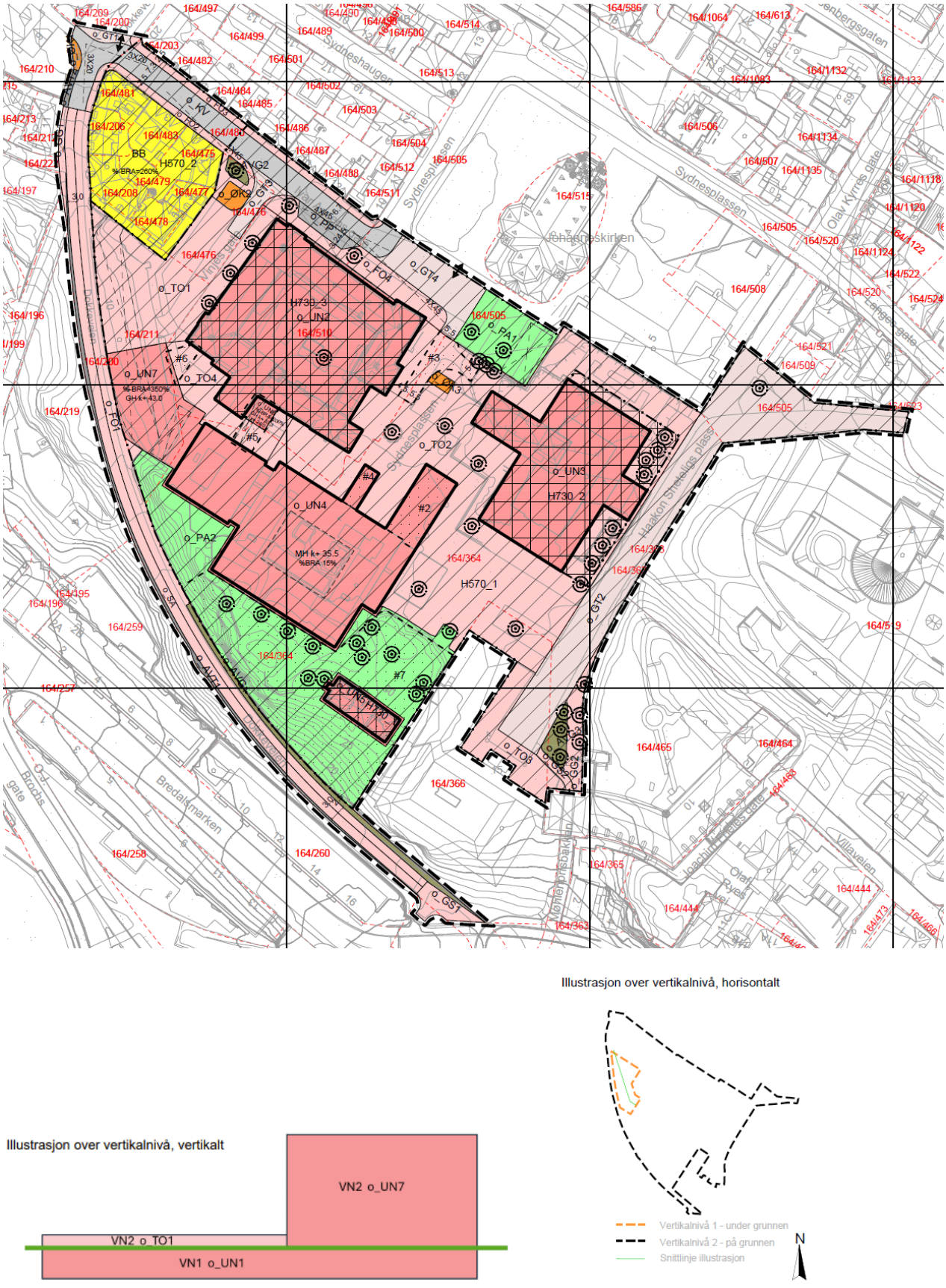
Bestemmelsesområde #4 markerer hovedinngangen til o_UN4. Området inngår i o_TO2 og skal tilrettelegges for passasje.

Bestemmelsesområdene #5 og #6 sikrer at det kan etableres gangbro mellom o_UN2 Sydneshaugen skole og o_UN4 S-blokken og o_UN7. Bestemmelsen angir at høyden på passasjene under gangbroene skal være minimum 2,8 meter. Det er satt en maks gesimshøyde for gangbroene som sikrer at disse ikke overstiger gesims på den fløyen av o_UN2 Sydneshaugen skole som de legges inntil.

Bestemmelsesområde #7 innenfor o_PA2 og H570_1 utgjør en historisk hage rundt båndlagt område H730 Fastings Minde. Innenfor bestemmelsesområdet skal det benyttes historiske vekster ved ny beplantning og rester etter en historisk lindeallé skal bevares.

Figur 5-2: Plankart vertikalnivå 1

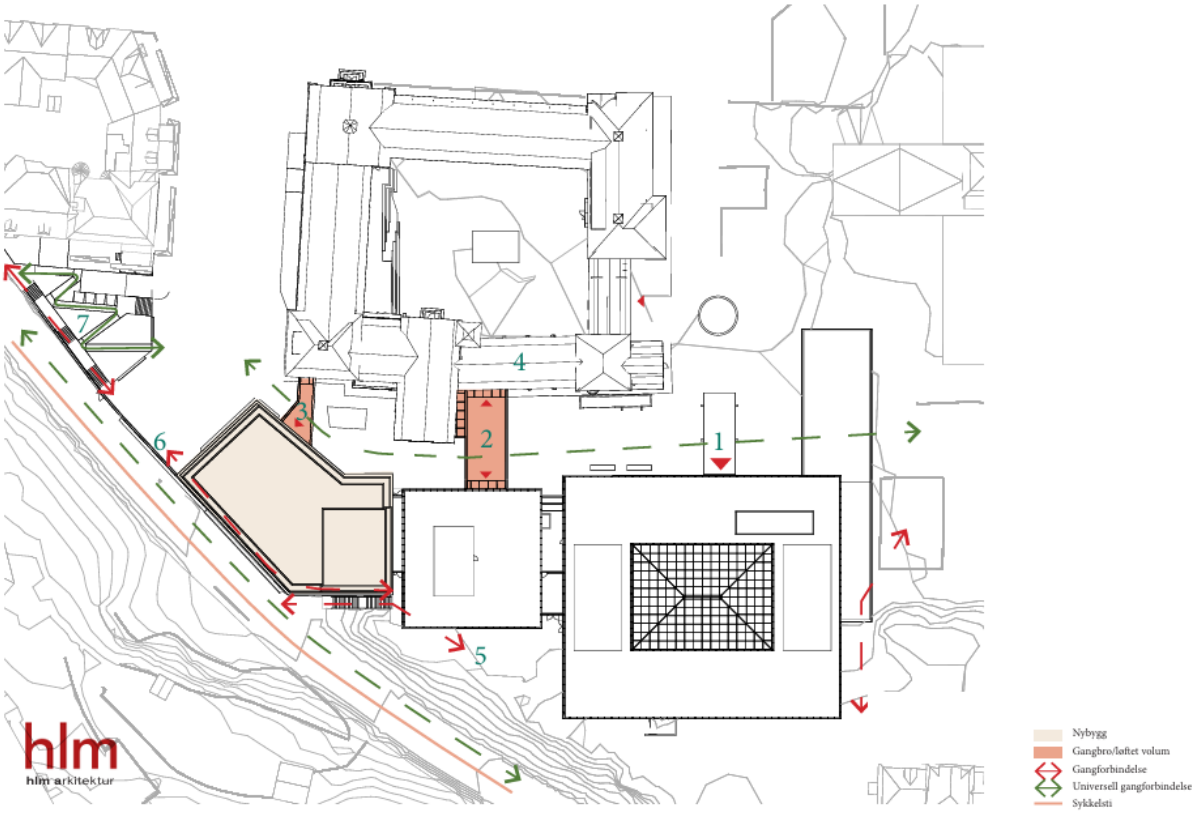

Figur 5-2: Plankart. Kilde: Vill Plan AS

5.2 Plassering og utforming

5.2.1 Byggehøyder, byggegrenser, utforming og grad av utnytting

Det skal oppføres et nytt undervisnings- og kontorbygg der parkeringsbygget står i dag (o_UN7 over grunnen og o_UN1 under grunnen) samt et takoverbygg i atriet i HF-bygget o_UN4).

Figur 5-3: Det nye byggets plassering, koblinger og gang- og sykkelforbindelser. Kilde: hlm

Det nye bygget er planlagt plassert vest i planområdet mellom Sydneshaugen skole og sideblokken. Eksisterende passasje mellom HF-Bygget/sideblokken og Sydneshaugen skole, beholdes åpen og tilgjengelig mellom Vinjes gate og Sydnesplassen. Se grønn stiplet linje i figur 5-4.

Nybyggets plassering, volum og form er utarbeidet for å tilpasse seg det kulturhistoriske miljøet det skal etableres i. Bygget planlegges med tre fulle etasjer (fra nivå Vinjes gate og med en gesims på maks kote +39. Inntrukket fra gesimsen ligger en taketasje med maks kote + 43.

Både maks høyde og gesims på det nye bygget underordner seg mønehøydene på Sydneshaugen skole. Mot Vinjes gate er byggegrensen for nybygget satt slik det står diagonalt på boligfasaden. Dette sammen med en avstand på over 30 meter gir lite innsyn til beboerne i Ivar Åsens gate.

Figur 5-4: Nybygg og nabolagsplass sett fra Vinjes gate

I forhold til Sydneshaugen skole og HF-bygget er byggegrensen tilpasset slik at hjørnene på bygg med kulturhistorisk verdi forblir frittstående og at det er en harmonisk linjeføring mellom byggene ref. Figur 5-4.

Nybygget erstatter eksisterende parkeringsanlegg. Underetasjen utvides noe i østlig retning under torg i Vinjes gate. (o_UN7). Gulvet i o_UN1 vil være på nivå med gulv i eksisterende parkeringshus. Underetasjen vil kun være synlig fra Dokkeveien. Ved oppstart av planarbeidet i 2020 hadde Statens vegvesen en merknad om at tiltaket ikke måtte legge begrensninger for eventuelle nye tunnelløsninger under Nygårdshøyden (i forbindelse med kommuneplan for kollektivsystemet fra Bergen sentrum til Bergen vest). I planforslaget er dette tatt til følge med en bestemmelsene om at det ikke er tillatt med tiltak i grunnen lavere enn fundament til eksisterende parkeringshus i o_UN1. Denne bestemmelsen sikrer at nybygget ikke går dypere enn eksisterende fundament, men tillater samtidig en utvidelse av fotavtrykket rundt parkeringshuset. Dette er en forutsetning for at det i det hele tatt skal kunne igangsettes byggearbeider for et nytt bygg.

Trappen fra Dokkeveien nord for sideblokken beholdes, men passasjen føres nå videre rundt HF-bygget (5) eller nordover på galleriet langs nybygget (6).

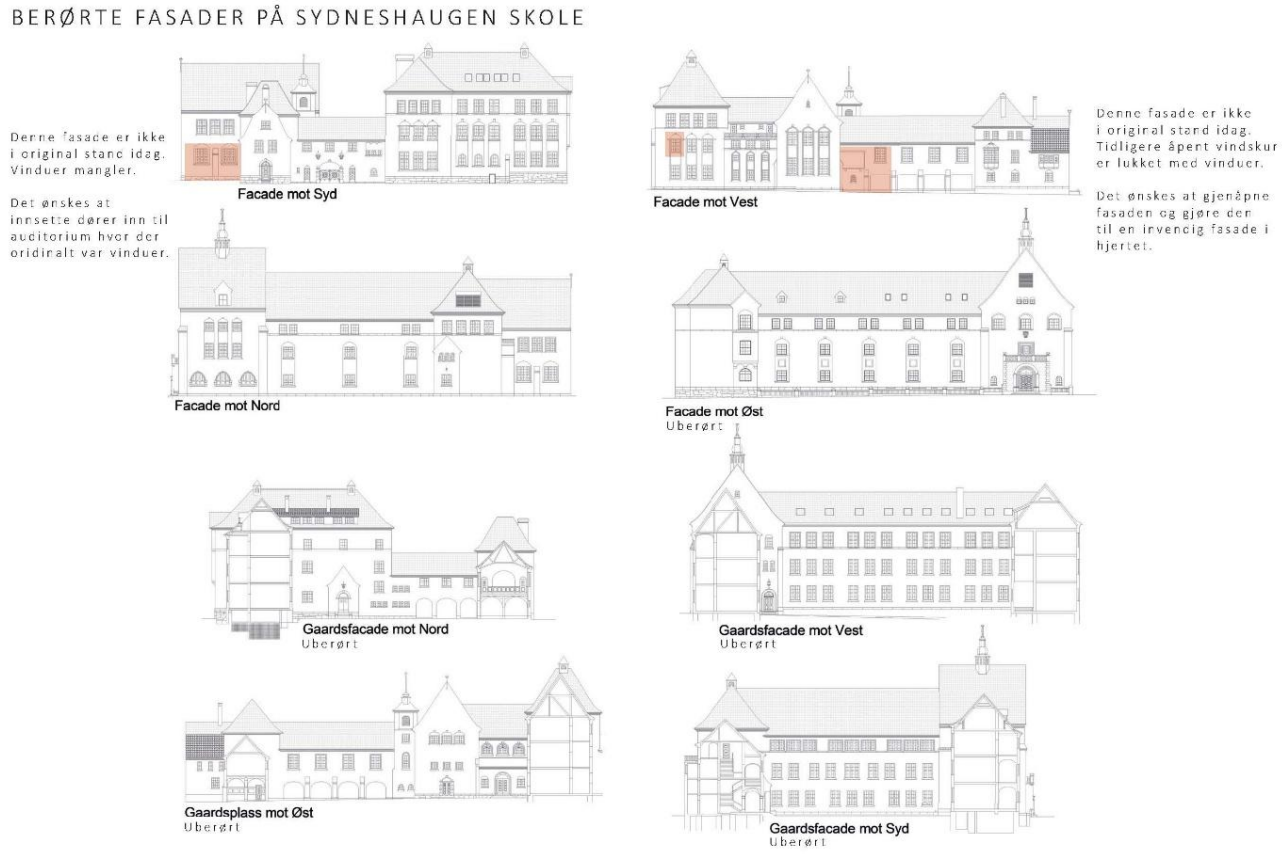
Figur 5-5: Ny universell kobling mellom Vinjes gate og Dokkeveien.

Ny trappe-rampe forbindelse (7) etableres mot Dokkeveien fra Vinjes gate og kobler seg til Jekteviksbakken, Dokkebakken og videre til Dokken. Ref. figur 5-4 for nummering.

Tidligere planforslag erstattet sideblokken til HF-bygget med et større nybygg. Sideblokken er nå bevart. Dette er av hensyn til arkitektoniske kvaliteter, kulturmiljø og klimahensyn.

Sammenkoblingene mellom nybygg /sideblokken til HF-bygget og Sydneshaugen skole skal binde de fire bygningene sammen i et innendørs universelt tilgjengelig anlegg uten å stenge passasjen på bakkeplan. Ref. figur 5-4. Der etableres en ny utvidet gangbro mellom sideblokken og Sydneshaugen skole (2) og en supplerende gangbro mellom nybygg og Sydneshaugen skole lenger nord. (3) Der planlegges etablering av kjøkken/kafe i Sydneshaugen skole (4) på plan 1 og 2. Kaféen vil være offentlig tilgjengelige for allmennheten.

Hovedinngangen til ett nytt samlokalisert campus vil være gjennom eksisterende inngang til HF-bygget (1). Dette vil gjelde ansatte, studenter, besøkende og varelevering. Det vil også være innganger fra Dokkeveien og passasjen til nybygget.

Figur 5-6: Berørte fasader på Sydneshaugen skole

Broforbindelsene skal utformes på en respektfull måte som ivaretar verdien til den fredede skolebygningen. Sammenkoblingen skjer derfor kun på utvalgte deler av Sydneshaugen skoles fasader og bare én av sideblokkens fasader blir berørt. De berørte fasadepartiene på Sydneshaugen skole er vist på illustrasjonen figur 5-7, der røde felt markerer områdene som inngår i sammenføyningen.

I HF-byggets hoveddel (o_UN4) ønsker tiltakshaver å bygge et transparent tak over det eksisterende atriet og skape en «studiehage». Mønehøyde på taket er satt til maks kote +35,5. Opprinnelig intensjon med atriet var en grønn og allment tilgjengelig hage, men utfordringer med støy som slår opp mot kontorene i etasjene over, gjør at hagen er stengt for bruk. Ved å legge et transparent tak over, vil atriet kunne innlemmes i bruksarealene i tråd med arkitektenes opprinnelige idé.

5.2.2 Arkitektur, byform og estetikk

I arbeidet med arkitektur, byform og det arkitektoniske uttrykket har målene i Arkitektur- og byformingsstrategien *Arkitektur+* om at ny arkitektur skal være vakker, inkluderende, særpreget og grønn vært premissgivende. Det er utarbeidet en formingsveileder som gir tydelige prinsipper for utforming av byrom og bygg. Disse tar utgangspunkt i stedets karakter når det gjelder byrom, estetisk uttrykk, materialitet og gesimshøyder, i tråd med prinsippene i *Arkitektur+*. Bestemmelsene setter krav om at formingsveilederen skal legges til grunn for utforming av alle tiltak. I forbindelse med rammesøknad skal det dessuten utarbeides en arkitektonisk redegjørelse for hvordan ny bebyggelse og uterom oppfyller intensjonene som er beskrevet i formingsveilederen. Formingsveilederen følger som vedlegg til planforslaget.

Prosjektet har hatt en tydelig målsetting om å skape merverdi utover det å bygge et nytt bygg til universitetsformål. Dette skjer blant annet gjennom å stimulere til økt og aktiv bruk av byrommene ved opprusting av overflater, etablering av leke- og aktivitetsområder, samt nye gangforbindelser og møteplasser for både naboer, studenter og ansatte ved UIB. Grønne kvaliteter har også vært sentrale, med mål om å stimulere sansene hos både barn og voksne gjennom synlige fordrøyningsløsninger , varierte byrom og en «frukthage» i skråningen mot Dokkeveien.

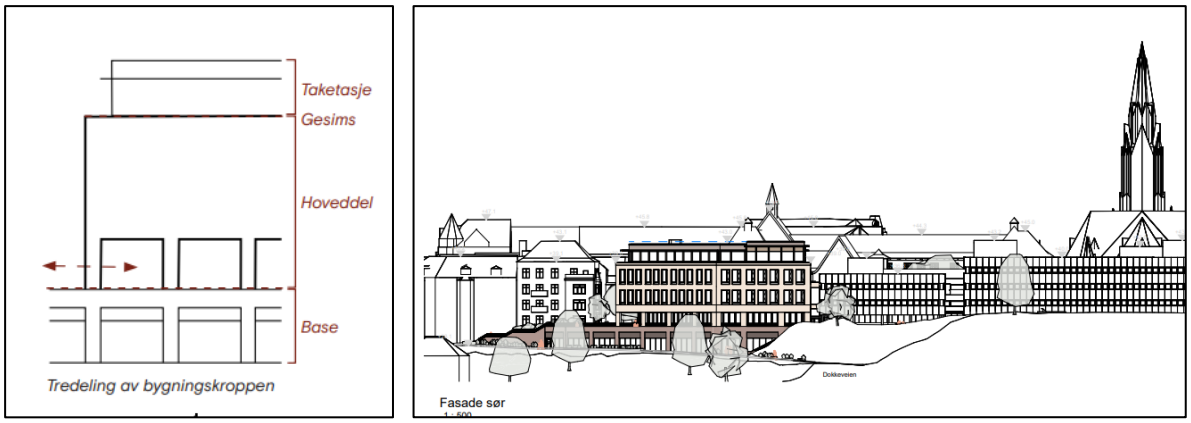

Figur 5-7: Oversiktsbilde fra nordvest

Estetisk uttrykk og materialitet på det nye bygget
Det nye bygget ved HF-fakultetet plasseres mellom Sydneshaugen skole fra 1921 og HF-bygget og sideblokken fra 1960-tallet. I tråd med *Arkitektur+* har det vært en målsetting å skape en estetisk egenart som knytter nytt og eksisterende sammen. Dette har ledet til et formspråk preget av «hensynsfull egenart». Med dette menes at nybygget skal ha en tydelig egenverdi og identitet, samtidig som det forholder seg til eksisterende bebyggelse gjennom skala, materialbruk og rytme.
Sydneshaugen skole er en karakteristisk borgskole, sammensatt av ulike bygningsvolumer med saltak og tårn i en mangfoldig krans rundt et indre gårdsrom. Fasadene er funksjonelt bearbeidet ut fra behovet for dagslys i klasserommene, i kontrast til korridorenes mer begrensede lysbehov. Langs korridorene er vinduene færre og plassert ut fra en overordnet estetisk komposisjon. Fasadene består av pusset mur med ornamenter og detaljer som beriker uttrykket. Bygget vokser opp fra bakken med en lav natursteinsokkel og oppleves mer sammensatt og vertikalt enn HF-bygget.

HF-bygget er et typisk modernistisk bygg med materialbruk som peker mot brutalismen. Sammenhengende vindusbånd og tunge brystningsfelt i plater med frilagt betong understreker byggets horisontale karakter og grove materialpalett. Første etasje er stedvis trukket inn, og gesimsen er lite fremhevet. Tekniske volumer på taket bryter delvis med det horisontale hovedpreget.

Basert på en tolkning av klassiske prinsipper er nybyggets bygningskropp delt inn horisontalt i «base», «hoveddel» og «taketasje», med visuelt forskjellige, men beslektede uttrykk. Hver del behandles særskilt gjennom valg av materialitet og rytme mellom vindusåpninger og tette flater.

Figur 5-8 Nybyggets bygningskropp er delt horisontalt i tre deler. Figuren til venstre viser prinsippet. Til høyre nybyggets fasade mot sør.

Basen, som utgjør underetasjen mot Dokkeveien, gis det tyngste uttrykket. Den får samme materialbruk som hoveddelen, men i en mørkere utførelse.

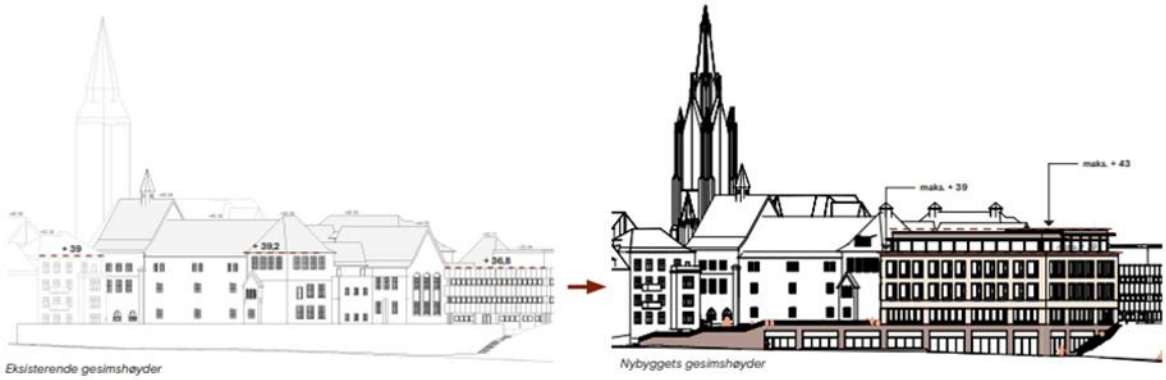
Hoveddelen, bestående av nybyggets tre etasjer sett fra Vinjes gate, får veggflater med tydelige vinduåpninger. UIB ønsker en karakteristisk fasade i tegl, eventuelt med innslag av keramiske fliser. Dette gir bygget karakter og variasjon, samtidig som det refererer til Sydneshaugen skoles detaljrikdom og HF-byggets taktile fasadeplater. Vinduene plasseres i en fast rytme som gir tilstrekkelig dagslys og muliggjør fleksibel rominndeling. På gateplan mot Vinjes gate planlegges større vindusflater mellom de murte feltene for å skape åpenhet og trygghet i byrommet uten å virke privatiserende. Dette uttrykker UIBs verdigrunnlag som et åpent og inkluderende universitet. Nye innganger legges i bevegelseslinjen mellom Vinjes gate og Sydnesplassen og vil bidra til økt aktivitet og trygghet i passasjen mellom Sydneshaugen skole og nybygget.

Taketasjens yttervegg trekkes tilbake minimum én meter for å redusere nybyggets skala i nærvirkning og samtidig understreke en tydelig gesims mellom hoveddelen og taketasjen. Taketasjen gis en kontrasterende materialitet som gjør den visuelt lettere sett fra gateplan. Et sprang i takhøyde bidrar til å redusere taketasjens langstrakte virkning, samtidig som det refererer til Sydneshaugen skoles varierte takformer og HF-byggets tekniske takvolumer.

Figur 5-9: Nybygg sett fra Dokkeveien syd. Kompletterer UiBs plassering på høyden og koblingen mot HF-bygget.

Gesimshøyder
Gesimshøydene på det nye bygget underordner seg Sydneshaugen skole og eksisterende HF-bygg. Se kapittel 5.2.1 for ytterligere omtale.

Figur 5-10 Eksisterende gesimshøyder og nybyggets gesimshøyder.

Byrom
Oppgraderingen av byrommene rundt tiltaket tilfører flere nye kvaliteter, samtidig som stedets identitet ivaretas gjennom videreføring av eksisterende overflater, bevaring av trær med mer. Nybygget tilfører også kvaliteter gjennom en tydelig egenverdi, der arkitektonisk utforming og materialkvaliteter spiller sammen med omkringliggende bebyggelse og stedets identitet. Basen mot Dokkeveien får inngangsparti ved trappeløpet opp til HF-bygget samt vinduer ut mot gaten. Dette vil gjøre ferdsel langs Dokkeveien mer attraktiv og skape kontakt mellom ute og inne.

5.2.3 Visuelle virkninger

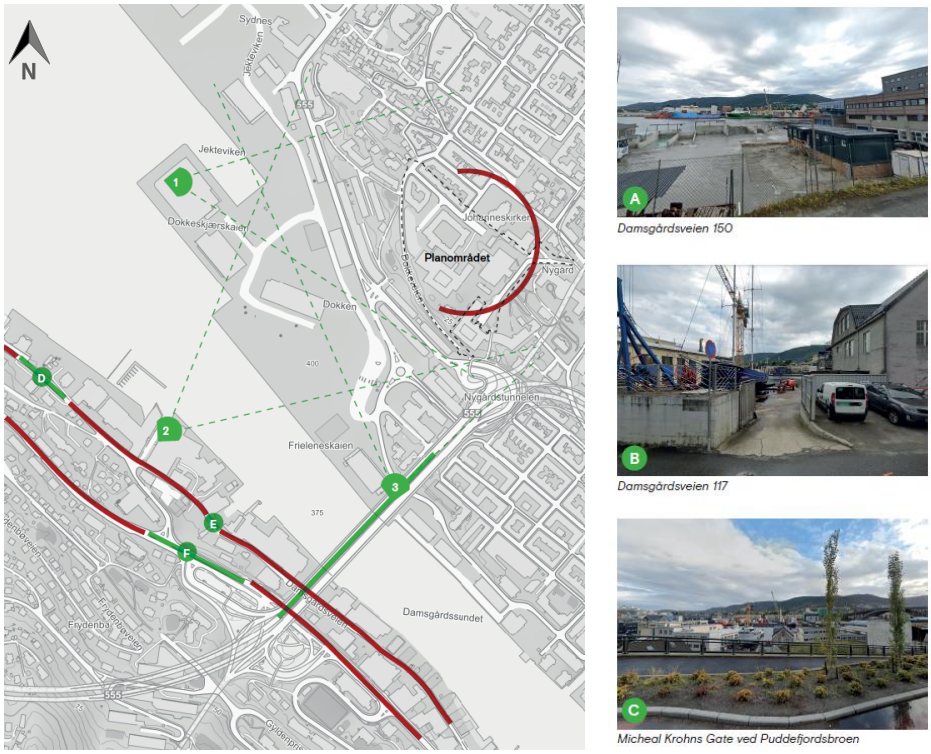
Planområdet ligger i et urbant miljø der fjernvirkningen fra nordøst, øst og sørøst vurderes som ubetydelig, ettersom tiltaket i stor grad skjules bak eksisterende bebyggelse. Fra Damsgårdssiden vil tiltaket være synlig fra få steder i det offentlige rom, og da på betydelig avstand (se under). Valgte standpunkter for fjernvirkningsillustrasjoner er derfor hentet fra bygg, takflater og broer, altså fra posisjoner hevet over bygulvet. Det er utarbeidet illustrasjoner fra tre fjernvirkningspunkter, jf. figur 5-12. Rød linje i illustrasjonene viser offentlige arealer hvor fjernvirkning av tiltaket ikke vil kunne oppleves.

Det er også undersøkt fjernvirkning fra Løvstien, men planområdet fremstår her som svært lite synlig på grunn av avstand og mellomliggende bebyggelse. Planområdet vil trolig være mer synlig fra Puddefjorden, men denne situasjonen forventes å endre seg når utviklingen av Dokken igangsettes.

Visuelle virkninger, både i nær- og fjernperspektiv, har vært et sentralt tema gjennom hele planprosessen. Det er arbeidet aktivt med både fysisk modell og visualiseringer i dialog med naboer, Plan- og bygningsetaten, Byantikvaren, fylkeskonservator og øvrige involverte aktører.

I vurderingen av fjernvirkning har det vært særlig vektlagt at planforslaget skal tilpasse seg taklandskapet og underordne seg de kjente landemerkene på Nygårdshøyden. I nærvirkningene har det vært fokus på siktlinjer, varierte byrom, gode byromsforløp, fristilling av hjørner, møtet mellom nytt og eksisterende bebyggelse, materialbruk, samt at nybygg og gangbroer underordner seg gesims- og mønehøydene til Sydneshaugen skole. Stedsanalyses har vært retningsgivende i arbeidet med arkitektur, byform og visuelle fjern- og nærvirkninger.

Det vises til fjern- og nærvirkningsillustrasjoner i planmaterialet: Stedsanalyse 2021, *Nærvirkninger* – datert 27.03.2026, *Illustrasjoner* – datert 27.03.2026 og *Fjernvirkninger* – datert 27.03.2026

Figur 5-11: Fjernvirkning sett fra Dokken (A), Løvstakksiden/Damsgårdsveien (B) og Puddefjordsbroen (C.

Figur 5-12 Fjernvirkning sett fra Dokken. Øverst: dagens situasjon. Nederst: Med nytt bygg

Figur 5-13 Fjernvirkning sett fra Damsgård. Øverst: Dagens situasjon. Nederst: Med nytt bygg.

Figur 5-14 Fjernvirkning sett fra Puddefjordsbroen. Øverst: Dagens situasjon. Nederst: Med nytt bygg.

5.3 Bolig og bokvalitet

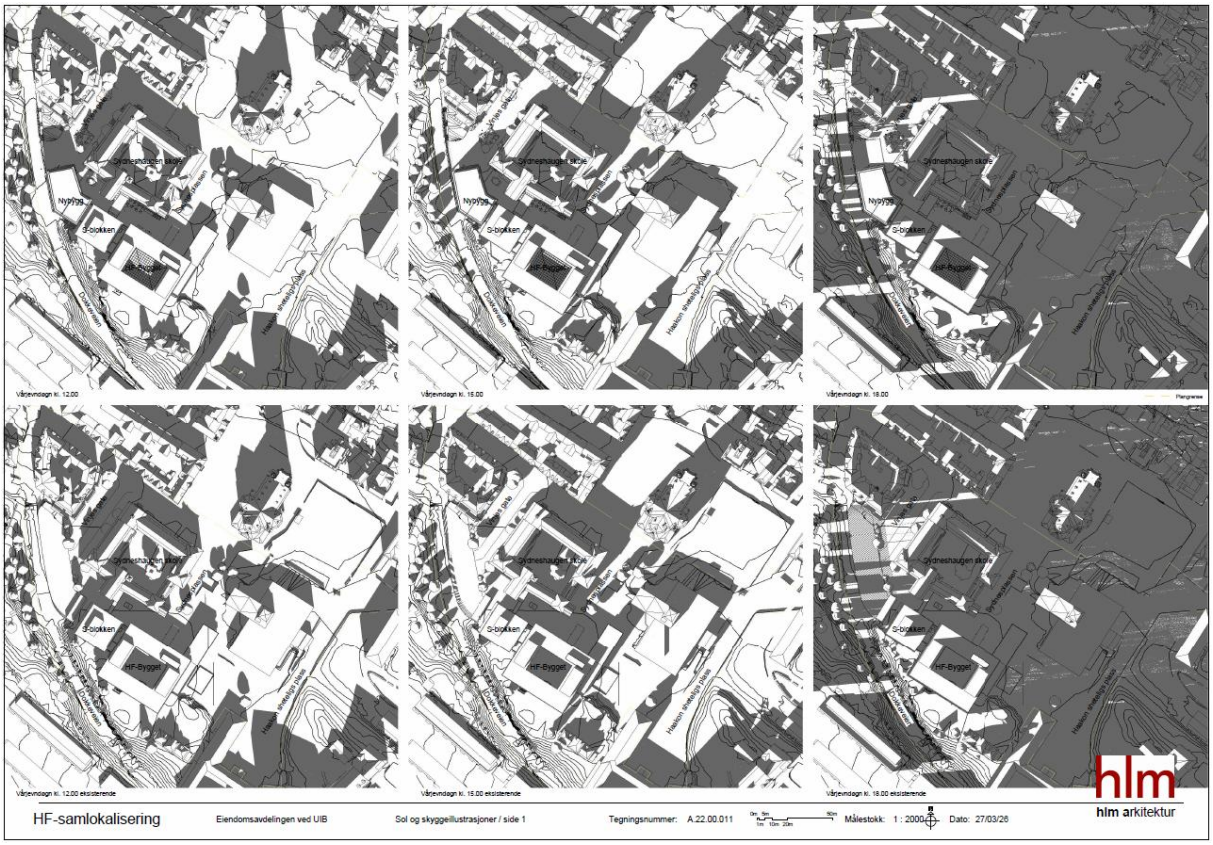
Planforslaget omhandler undervisningsformål. Boligbebyggelse BB reguleres iht. eksisterende situasjon.

Virkning og konsekvens for naboer

Naboer vil få et roligere og ryddigere nabolag når bilparkering fjernes og trafikkmengden reduseres. For de nærmeste naboene i Vinjes gate vil det komme et nytt bygg nærmere bygårdene. Det nye bygget vil hindre noe av utsynet mot Løvstakken, men her vil fortatt være åpent mot Dokken og Laksevågsiden. Utsikten for beboere i vestre del av Ivar Aasens vei mot Damsgård vil endre seg i begrenset grad, så lenge nybygget holder seg innenfor eksisterende parkeringsplass og ikke strekker seg ut i Vinjes gate. Innsyn er vurdert til å være uproblematisk da avstanden fra eksisterende boliger til nybygg er stor. Skygge fra ny

bebyggelse er også vurdert til å være uvesentlig, se sol- og skyggeillustrasjoner figur 5-16. Nytt bygg og samlokalisering av HF-fakultet er vurdert ikke å gi forhøyede støyverdier ved ferdigstillelse. Det er satt egne bestemmelser for støytiltak i byggefasen (i tråd med støyforskriften) som skal sikre færrest mulig ulemper for naboer.

Forslaget sørger for at det blir god tilgjengelighet for boligbebyggelsen med en ny gangtrasé i vest mellom Dokkeveien og nabolagsplassen i Vinjes gate. I tillegg vil eksisterende kobling med trapp fra Dokkeveien opp til sørvestsiden av HF-bygget og S-blokken videre til Fastings Minde utvikles. Et større område i Vinjes gate vil opparbeides som nabolagsplass. Her tilrettelegges for varierte aktiviteter som ballspill og ekserserplass for det lokale buekorpset. Dette vil komme de nærmeste naboene til gode, men også gi kvaliteter for hele bydelen.

Figur 5-15: Sol- og skyggeillustrasjoner viser endringer av solforhold ved vårjevndøgn kl. 12.00, 15.00 og 18.00. Framtidig situasjon i øverste kolonne, nåværende situasjon i nederste kolonne.

Interessemotsetninger
Utforming av løsninger i overgangen mellom eksisterende bebyggelse og ny utbygging som sikrer hensynet til kulturminner og kulturmiljø, har vært et sentralt tema i prosessen. Dialogen med kulturminnefaglige instanser har hatt stor betydning for utviklingen av det endelige planforslaget. Naboer uttrykte tidlig i planprosessen generell motstand mot utbygging i området og deres innspill er derfor tatt hensyn til både med tanke på nybyggets plassering, volum og høyde. Tiltakshaver legger også inn tiltak for å oppruste områdene rundt, blant annet naboplassen i Vinjes gate. Se også kapittel 5.4 om uteoppholdsareal. Det er etter forslagsstillers vurdering ikke avdekket vesentlige interessemotsetninger i det endelige planforslaget.

5.4 Uteoppholdsareal

5.4.1 Privat og felles uteoppholdsareal

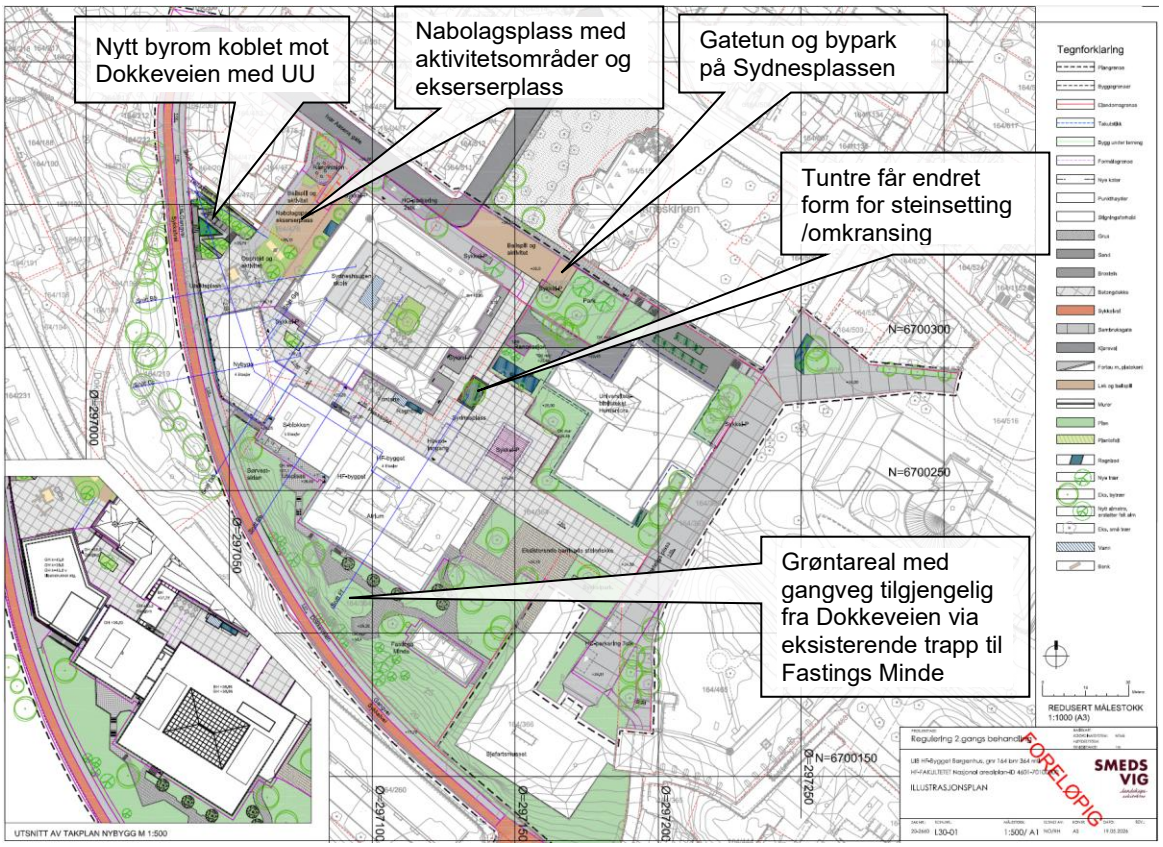
Ikke aktuelt. Det er ikke planlagt nye boliger som følge av planforslaget.

5.4.2 Andre uteoppholdsarealer

Mellom byggene finnes i dag ulike byrom og utearealer som skal ivaretas og videreutvikles gjennom tiltaket. Utearealene rundt ny bebyggelse vil få endret karakter og rustes opp, blant annet i Vinjes gate. Andre eksisterende byrom som ikke berøres av utbyggingen, som Haakon Shetelligs plass, skal bevares slik de er. I dag er store deler av arealene preget av overflateparkering, men planen legger opp til en transformasjon fra bilbruk til byrom der forholdene for myke trafikanter, studenter og beboere prioriteres. Brede fortau, torg og en utforming inspirert av gårdsrommet ved Sydneshaugen skole understreker denne prioriteringen. Det videreføres seks HC-plasser, tre i Ivar Aasens gate og tre foran Bergens Sjøfartsmuseum.

Barns lek og aktivitet er særskilt ivaretatt i planforslaget. I Vinjes gate etableres en offentlig lekeplass som del av en ny gate- og nabolagsplass. Lekeplassen vil gi rom for ballspill, sandkasse og annen aktivitet, samt møblering som inviterer til opphold. Torget ved hovedinngangen til HF-fakultetet oppgraderes, og dagens steinsatte tuntre får ny utforming. Steinsettingen endres fra en rund til en firkantet form for å gjøre det mindre attraktivt å kjøre rundt treet. Offentlige utearealer omkring bygningsmassen oppgraderes med nytt dekke, lyssetting, benker og kunst, og gjøres dermed mer attraktive for byens befolkning.

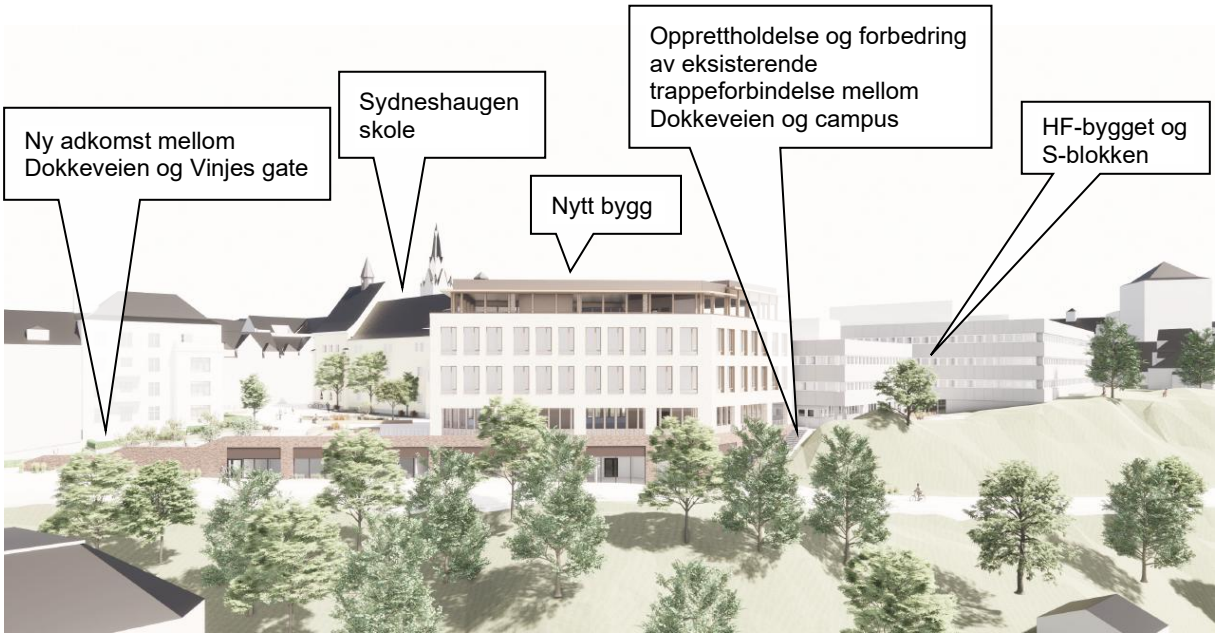
Gjennom planprosessen har det vært dialog med buekorpset Sydnæs Bataljon, og deres behov er ivaretatt i planforslaget ved å sette av egnende arealer (ekserserplass) til buekorpset og deres øvinger. Ved behov for større areal er det også mulig å benytte tilrettelagt areal bak Johanneskirken som er avsatt til gatetun.

Figur 5-16: Utsnitt av illustrasjonsplan viser at uteoppholdsarealene er spredt over hele planområdet. Ill: Smedsvig Landskapsarkitekter.

Planforslaget inkluderer også blågrønne løsninger. Det etableres en rekke regnbed i uteområdene, plassert slik at eksisterende trær ikke skades. Eksisterende bytrær skal tas vare på så langt som mulig, mens ny vegetasjon tilføres ved utsiktsplasser og i plantekasser. Plankart og bestemmelser viser både eksisterende og nye bytrær, og det er lagt inn egne bestemmelser om disse.

Tilgjengeligheten til området styrkes gjennom flere nye forbindelser via Dokkeveien. I sør opparbeides en forbindelse via dagens trapp, mens det i nordvest etableres en ny forbindelse med universell utforming. Eksisterende trapp fra Dokkeveien vil også føre til den nye campusen og til en gangforbindelse til Fastings Minde og parkarealet rundt dette bygget.

Figur 5-17: Ny utbygging sett fra nordvest. Det etableres kobling til Dokkeveien i nordøst som skal være universelt utformet. Eksisterende trapp lengre sørvest vil fortsette å fungere som kobling mellom campus og Dokkeveien. Ill: HLM arkitektur.

Figur 5-18: Ny utbygging sett fra sør. Her vises også gangpassasje på nivå med Vinjes gate. Ill: HLM arkitektur.

Det er sikret i bestemmelsene at uteoppholdsareal dokumenteres grundig ved rammetillatelse. Det er bl.a. satt krav til egen landskapsplan og en egen arkitektonisk redegjørelse som for hvordan bygg og uterom oppfyller intensjoner i formingsveileder, illustrasjonsplan og VA-rammeplan.

5.5 Universell utforming

Én av hovedårsakene til samlokalisering av fakultetene er at dagens bygningsmasse på campus ikke tilfredsstiller kravene til universell utforming. Samtidig er det krevende å løse dette innenfor eksisterende bygg, særlig fordi flere av anleggene har interiører med høy verneverdi.

Sydneshaugen skole oppfyller ikke dagens krav til universell tilgjengelighet. Bygget har en heis i nordlige hjørne, men denne dekker ikke de mange nivåforskjellene internt. Gjennom etablering av nybygget, koblet til skolen med en gangbro/overbygd areal, vil universell tilgang kunne sikres. Gangbro mellom nybygg og Sydneshaugen skole etableres i nordvest. Eksisterende gangbro mellom S-blokken og Sydneshaugen skole skal oppgraderes og utvides. Dette vil gi universell atkomst, samt fungere som et attraktivt vrimle- og leseareal for studenter og ansatte i hjertet av campusmiljøet.

Gangbroen i nordvest mot Vinjes gate gjør det mulig å etablere en rampeløsning i tilknytning til det eksisterende trapperommet. Trapperommet har høy arkitektonisk verdi og er vernet, men er ikke tilgjengelig for rullestolbrukere. Den planlagte rampeløsningen vil sikre universell atkomst uten å kompromittere verneinteressene. Også utearealer og byrom i tilknytning til prosjektet vil oppgraderes med universell utforming.

Det legges til rette for tre HC-parkeringsplasser nord i planområdet, samt tre plasser ved Haakon Shetelligs plass.

Nye snarveier og gangforbindelser, blant annet fra Dokkeveien opp til Vinjes gate og forbi det nye undervisningsbygget, utformes universelt. Viktige innganger vil markeres og tilpasses svaksynte med tydelige ledelinjer og andre virkemidler. Nybygget vil ha heis og tilfredsstille TEK17, som sikrer at universell tilgjengelighet ivaretas i hele prosjektet.

Planforslaget legger dermed til rette for god universell tilgjengelighet i og mellom byggene, samtidig som nye installasjoner og forbindelser styrker helheten.

5.6 Levekår og folkehelse

Planområdet ligger i levekårssonen for Nygårdshøyden/Møhlenpris i Folkehelseoversikten for Bergen kommune (2019). Området har en høy andel blokkleiligheter og kommunale utleieboliger, samt mange barn med enslige foreldre og aleneboende eldre. Det er også blant områdene i kommunen med høyest forekomst av barnevernstiltak og anmeldt kriminalitet. På den andre siden viser oversikten at sonen har lavt fravær blant elever på 8. trinn, høy andel barn i kulturskolen og lav andel unge uføre i alderen 18–44 år.

Planforslaget legger til rette for riving av eksisterende parkeringshus innenfor planområdet. Sykkelskuret som i dag står på taket av parkeringsanlegget vil erstattes av et nytt og mer omfattende sykkelanlegg inne i det nye bygget. Reduksjon av bilparkeringsplasser og tilrettelegging for syklister vil gi mindre biltrafikk i Bergen sentrum, som igjen bidrar til bedre luftkvalitet, tryggere nærmiljø og styrket folkehelse. Tiltaket er i tråd med satsingsområdene for bærekraftig transport i KPA2018, og vil samtidig bidra til å utjevne sosiale forskjeller ved å prioritere gange og sykling fremfor bilbruk.

Planforslaget legger også til rette for gode møteplasser og trygge forbindelser i området. Nye gangforbindelser, oppgradert belysning og en nærmiljøpark i Vinjes gate vil gjøre området mer attraktivt og tilgjengelig for alle aldersgrupper. Nærmiljøparken vil gi rom for barns lek, opphold, dyrking og utsikt, i tillegg til at den knyttes opp mot den nye kantinen. Oppgradering av eksisterende passasjer og trapper rundt HF-bygget vil åpne opp arealer som i dag er lite kjent og binde disse sammen med området ved Fastings Minde.

5.7 Mobilitet og samferdsel

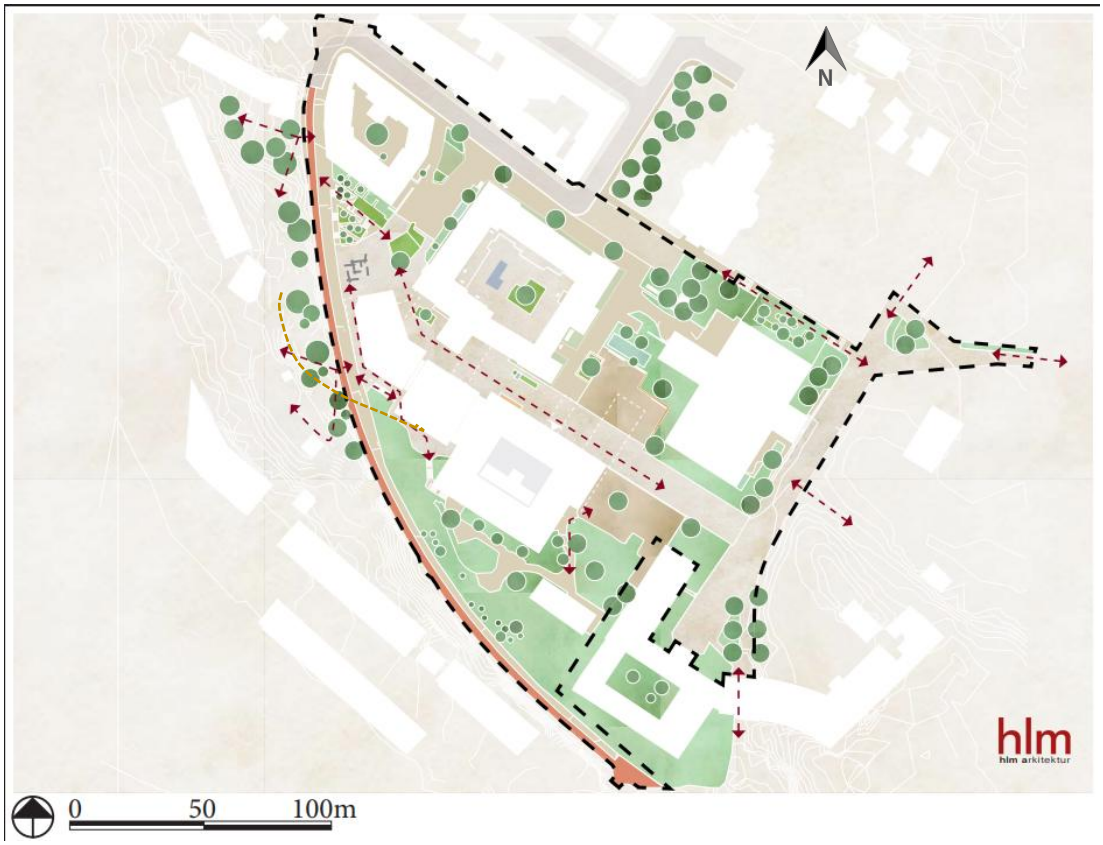
5.7.1 Overordnede mål for trafikksikkerhet og mobilitet

Planforslaget bygger opp under de overordnede målene i Trafikksikringsplan for Bergen kommune 2022–2025, hvor hovedfokuset er å redusere antall ulykker og samtidig legge til rette for trygg, effektiv og miljøvennlig mobilitet. Et sentralt prinsipp i trafikksikringsplanen er nullvisjonen, som innebærer at ingen skal dø eller bli hardt skadd i trafikken.

Mobilitetsutfordringer og -interesser i planområdet er vurdert med særlig vekt på forholdet mellom gående, syklende og kjørende. Planområdet er i dag preget av overflateparkering og gjennomkjøring, som skaper utrygge situasjoner for myke trafikanter. Planforslaget legger opp til en betydelig reduksjon i bilbruk og prioritering av gang- og sykkelforbindelser. Brede fortau, tilrettelagte gangforbindelser og universell utforming vil styrke trafikksikkerheten og bidra til å oppfylle kommunens mål om å prioritere myke trafikanter.

5.7.2 Gange

Planforslaget vil gi opparbeidede gangforbindelser/snarveier i planområdet. Den ene snarveien er lagt mot nordøst og vil skape en ny forbindelse mellom Dokkeveien og Vinjes gate. I sørøst vil det foretas en oppgradering av eksisterende snarvei fra Dokkebakken til HF-bygget. Figur 5-20 viser nye/opprettholdte forbindelser som følge av planforslaget.

Figur 5-19: Gangforbindelser i planområdet i utbygd situasjon.

Vinjes gate skal opprustes til et byrom for aktivitet, sosialisering og lek. Arealet reguleres til offentlig torg (TO) i planforslaget.

Asplan Viak har utarbeidet mobilitetsplan (vedlagt planforslaget) som blant annet ser på sannsynligheten for at en forbindelse/snarvei blir brukt av myke trafikanter ut ifra hva som er raskeste veg[11]. Metoden kan visualisere hvilke gangforbindelser som blir brukt, og om eventuelle nye forbindelser vil endre gangmønsteret. Resultatet blir visualisert med farger som viser potensialet for gangtrafikk, der hver forbindelse relaterer seg til hverandre.

I mobilitetsplanen er eksisterende situasjon sammenlignet med ny situasjon. Nye gangforbindelser fra Dokkeveien kan ikke ventes å få veldig mange nye brukere, men det vil skje noen mindre endringer rundt planområdet som følge av dem. Dokkebakken vil trolig få en liten trafikkøkning av myke trafikanter fra utbyggingen som er ventet på Dokken, og det kan derfor forventes at myke trafikanter vil ta i bruk de nye forbindelsene som etableres. Overordnet vil de nye forbindelsene ha en mindre betydning for det lokale gangnettverket, og påvirker områder utenfor universitetsområdet minimalt. Det er også sett på hvor tilgjengelig området er, dvs. hvor raskt det er å komme seg til og fra planområdet. Analysen viser at det lokalt vil bli bedre tilgjengelighet til selve HF-fakultetet.

Eksisterende passasje mellom HF-bygget og Sydneshaugen skole holdes åpen mellom byggene. Mobilitetsplanen analyserte og vurderte om gjennomgangen vil bli benyttet som skoleveg, og konkluderte med at det er liten sannsynlighet for det. Det begrunnes med at gjennomgangen ikke er korteste rute til/fra Møhlenpris skole. I tillegg vil gjennomgangen være lite attraktiv utenfor kontortid da byggene vil være relativt tomme. For barn vil det da kunne oppleves utrygt å gå mellom bygningene. I løpet av planprosessen og med de tilbakemeldingene som er kommet fra offentlige myndigheter, opprettholdes likevel gjennomgangen som et tilbud for alle.

5.7.3 Sykkel

Planforslaget viderefører traséen til eksisterende gang- og sykkelveg i Dokkeveien og legger til rette for en sammenhengende sykkeltrasé langs hele Dokkeveien og Haakon Shetelligs plass. Tiltakene i Dokkeveien må sees i sammenheng med Bymiljøetatens gateprosjekt som blant annet innebærer avvikling av dagens kantparkering på denne veistrekningen.

Gjennom planprosessen er det jobbet med å oppnå et tilstrekkelig antall sykkelparkeringsplasser som kan dekke behovet for ansatte, studenter og besøkende. Planforslaget legger til rette for en vesentlig økning av sykkelparkeringsplasser innen planområdet sammenlignet med dagens antall på ca. 140, men vil ikke oppfylle kravet i KPA2018 om 30 plasser per 10 årsverk for universitet og høgskole. Basert på de totalt 430 årsverkene på HF-fakultetet, ville den ønskede samlokaliseringen av HF-fakultet utløse krav om 1290 sykkelparkeringsplasser for et samlet HF-fakultet, noe som vil kreve uforholdsmessig store arealer både innvendig og utvendig. Dette vil i så fall gå på bekostning av kulturmiljø og byrom samt at det krever økt sprengning og utbygging i o_UN1. Det vil påvirke prosjektets økonomi og gjøre prosjektet mindre bærekraftig.

Planforslaget sikrer minimum 200 plasser på terreng plassert i nærheten av hovedinngangene til undervisningsbyggene, og minimum 200 tyverisikre innendørs sykkelparkeringsplasser i UN1. Når antall innendørs plasser er anslått, er det gjort ut fra disponibelt areal i U1, plasskrav til lastesykler og sykkeltilhengere og sykkelstativ med mulighet for å stable i høyden. Plassene innendørs vil ha adkomst fra sykkelveien i Dokkeveien og det skal gis lademulighet for el-sykkel og etableres sykkelgarderober. De utendørs plassene vil gi mulighet til å låse sykler til en fast installasjon og ca. 50 av disse vil være i ly for regn under bygningskropper. Illustrasjonsplanen er retningsgivende for

[11] Mobilitetsplan for samlokalisering av HF-fakultetet datert 25.05.21.

plasseringen av disse plassene. Eksisterende sykkelskur vil rives og erstattes av innendørsplasser med høyere kvaliteter. I bestemmelsene er det satt rekkefølgekrav om at sykkelparkeringsplassene skal være opparbeidet før bebyggelsen kan tas i bruk. Det endelige antall plasser innendørs og utendørs vil settes når prosjektet detaljprosjekteres og romprogrammeringen for kontorer mm. i UN1 og UM7 er på plass.

Videreføringen av gang- og sykkelveg i Dokkeveien samt planlagt parkeringsdekning er samlet vurdert å være i tråd med Bergen kommunes sykkelstrategi og bidrar til å styrke koblingen til det overordnede rutenettet for sykkel. Planforslagets vesentlige økning av antall og kvalitet på sykkelparkeringsplasser vurderes å sikre et tilstrekkelig godt tilbud for ansatte, studenter og besøkende.

5.7.4 Kollektivtilbud

Planområdet har svært god kollektivdekning, med hyppige bussavganger på østsiden av Puddefjordsbroen og akseptabel gangavstand til Bybanen og flere bussruter gjennom sentrum. Planforslaget legger ikke til rette for egne arealer til kollektivtransport innenfor planområdet, men tilrettelegger utganger fra bygningene slik at det skal være enkelt og trygt å nå kollektivtilbudet.

5.7.5 Renovasjon, beredskap og varelevering

Renovasjon

UiB har i dag et renovasjonsanlegg ved Sydnesplass. I forbindelse med opprusting av gatetunet o_GT2 vil det bli sett på mulighetene for å bygge om eksisterende løsning og koble det til det lokale boss-suget. Dette må utvikles videre gjennom skissefasen for å sikre en helhetlig løsning, noe som ikke forhindres av planforslaget. Dersom det opprettes en kobling til boss-sug, vil kun glass/metall- og matavfall hentes med bil. Det planlegges for tradisjonelle søppelspann i tråd med UiBs renovasjonsavtaler. Oppstillingsplassen er dimensjonert for renovasjonsbil og tilrettelagt med hensyn til gjeldende stigningsforhold[12]. Det har vært tett samarbeid med BIR, og det ble gjennomført befaring våren 2021. Bymiljøetaten har også deltatt i utformingen av løsningen i reguleringsplanen.

Beredskap

Mobilitetsplanen konkluderer med at det ikke er aktiviteter på eller rundt planområdet som tilsier at det må tilrettelegges for særskilte tiltak for utrykningskjøretøy utover gjeldende standardkrav. Løsninger for utrykningskjøretøy vil være i henhold til UiBs behov og oppfylle offentlige krav og føringer. Atkomst for utrykningskjøretøy er ivaretatt gjennom reguleringsplanen i en egen bestemmelse der det settes krav om at torgene o_TO1 og o_TO2 skal opparbeides på en måte som «ikke er til hinder for tilkomst med utrykningskjøretøy eller for levering av større varer/flytting osv.» (bestemmelse 3.2.4.g). Det vil arbeides videre med temaet i detaljprosjekteringen. I bestemmelsene er det derfor satt krav om dokumentasjon av kjøresoner for utrykningskjøretøy og varelevering med egnet dekke og sporingskurver i landskapsplan i 1:200 ved søknad om rammetillatelse (bestemmelse 2.7.2).

Varelevering

All varelevering til HF-bygget skal skje gjennom hovedinngangen i HF-bygget. Eksisterende tilgjengelighet for varelevering over Sydnesplass videreføres, der det er god plass for varebil og andre store kjøretøy til å snu og stanse.

5.7.6 Vei og parkering

UiB har som mål at ansatte og studenter skal velge klimavennlige transportformer til og fra studie- og arbeidssted. Universitetets plassering ved et omfattende kollektivtilbud gjør det

[12] RTP_HF-fakultetet_02, datert 8.06.21

enkelt å velge miljøvennlige løsninger og UiB har utarbeidet en reisepolicy som verktøy for å støtte dette.

Realisering av planforslaget forutsetter avvikling av eksisterende parkeringsplasser og redusert tilgjengelighet for bil, samtidig som det legges opp til prioritering av myke trafikanter. Det vil fortsatt være mulighet for av- og påstigning, og to områder vil ha til sammen fem HC-parkeringsplasser. Tilkomst til planområdets kjerne blir tilsvarende dagens situasjon via Ivar Aasens gate.

Planområdet består kun av offentlige veier. o_KV har varierende bredde (5,5–7 m) og veien legges noe om mellom Johanneskirken og Sydneshaugen skole. Gateparkering fjernes til fordel for sambruksgate, som skal gi sikker gang- og sykkelvei fra nord over Sydnesplass. Adkomst for renovasjon, varelevering, taxi og HC vil fortsatt være mulig med snumulighet på Sydnesplassen. Lastebiltilkomst for glass- og matavfall ivaretas i Vinjes gate. Dokkeveien tilrettelegges med fortau, gang- og sykkelveg som kobles til eksisterende snuhammer ved Bredalsmarken. Stigningsforhold innenfor planområdet er for det meste flatt, med maksimalt 1:10 på Dokkeveien. Vinjes gate vil i stor grad stenges for biltrafikk og rustes opp til nabolagspark med aktivitetsflate/ekserserplass og terrassert frukthage med universell gangvei til Dokkeveien.

UiB planlegger utfasing av parkering som del av sin strategi for klimanøytralitet[13]. Alle UiB's eksisterende parkeringsplasser i planområdet avvikles. Det betyr at de eksisterende 57 parkeringsplassene i parkeringsanlegget og plassene på taket av garasjen fjernes, i likhet med 17 plasser langs Sydneshaugen skole i Vinjes gate. De offentlige plassene på vestsiden av Vinjes gate og på nordsiden av Sydneshaugen skole avvikles for å gi plass til HC-parkering og oppgradering av byrom. Gateparkering på Håkons Shetelligs plass og Dokkeveien fjernes iht. sykkelstrategien for Bergen sentrum og gatebruksplanen for Nygårdshøyden Sør. Det vil være to HC-plasser nord for Sydneshaugen skole og tre HC-plasser foran Sjøfartsmuseet.

Foreslått fjerning av parkeringsplasser vurderes i mobilitetsanalysen som et effektivt tiltak for å få flere til å gå eller sykle. Sammen med andre tilretteleggingstiltak, som opprusting av Dokkeveien og Haakon Shetelligs plass, vil dette ytterligere redusere bilbruk. Plantiltaket bidrar til at ansatte og studenter ved HF-fakultetet primært vil benytte kollektivtransport, sykkel eller gange, med etablerte parkeringsanlegg rundt om i byen som alternativ. Dette er i tråd med overordnede planer og strategier for området.

5.8 Vannforsyning og avløp

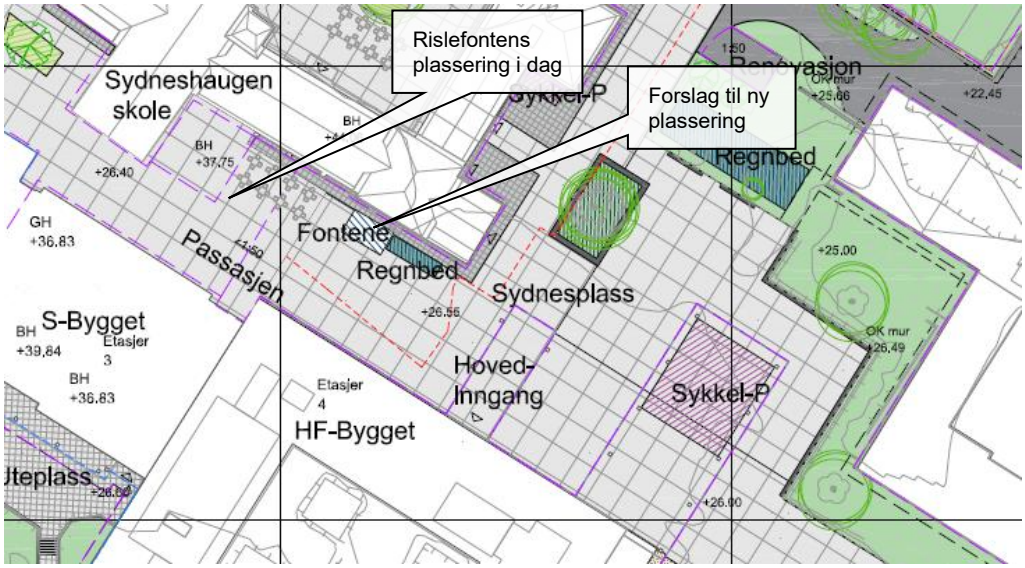
Området er knyttet til offentlig vannledningsnett og består av:

- VL 150 SJK, kommunal, anleggsår 1998, i Ivar Aasens gate, som forsyner en brannhydrant utenfor Sydnesplass 10.
- VL 225 SJG, kommunal, anleggsår 1877, langs Haakon Shetelligs plass
- VL 150 SJG, statlig eid, anleggsår 1877, som går helt inn på arealet mellom dagens HF-bygg og Sydneshaugen skole. Det er to brannhydranter tilknyttet denne ledningen.
- VL 225 SJG, kommunal, anleggsår 1946, i Dokkeveien. Det er to brannhydranter tilknyttet denne.

Tilgjengelige hydranter og brannuttak ligger i 25-50 m avstand fra hovedangrepspunkt til dagens bygninger, bortsett fra Fastings Minde, der avstand til nærmeste brannhydrant er ca. 70 m. Det legges til grunn at løsning for slokking per i dag gjøres med utlegging av ledning fra brannbil.

[13] Mobilitetsplan, Asplan Vika, side 8: UiBs parkeringspolicy.

Det står et kunstverk/rislefontene, se figur 5-21, som per i dag er tilknyttet VL 150 SJG like ved. Det er ikke kartlagt hvilken type tilbakeslagssikring denne har per i dag. Rislefontenen er planlagt flyttet internt i planområdet med en bestemmelse som gir rom for flytting innenfor o_TO2 og o_TO4. Om rislefontenen skal kobles til vann ved ny plassering avgjøres i prosjekteringsfasen. Figur 5-21 viser dagens plassering og foreslått ny plassering. Endelig plassering vil avgjøres i prosjekteringsfasen.

Figur -20: Dagens plassering av rislefontene og forslag til ny plassering. Planen tillater at den flyttes innenfor torget på Sydnesplass, mellom HF-bygget og Sydneshaugen skole. Ill: Smedsvig Landskapsarkitekter

5.8.1 Avløp

Avløpsmengder fra nybygget tilsvarer maks vannforbruk, som er beregnet til ca. 2,2 l/s. Dette må beregnes nærmere i detaljprosjekteringsfasen, når antall vannuttak i bygget er bestemt.

Avløp fra nybygget er tenkt tilknyttet AF-ledningen i Dokkeveien ved at det settes ned en ny inspeksjonskum på kommunal ledning. Det monteres stakekum på den private ledningen utenfor veggliv.

5.8.2 Konflikt med eksisterende VA

Det nye bygget blir liggende nært eksisterende kommunal vannledning som går langs Dokkeveien. Kravet i TEK17 er minimum 4 meter horisontal avstand mellom VA-ledninger og konstruksjoner når VA-ledninger ligger med 1,5 m overdekning. Avstanden må økes hvis ledningene ligger dypere. Ettersom bygget skal ha kjeller forventes det at vannledningen kan frigraves i fremtiden, uten at bygget blir undergravet. Dette må dokumenteres i detaljprosjekteringsfasen, og det må søkes om dispensasjon fra avstandskravene i TEK17 og VA-normen. Dispensasjonssøknad tas samtidig som søknad om forhåndsuttalelse i byggeplanfasen. Alternative løsninger er å etablere nybygget med tilstrekkelig avstand til vannledningen eller å flytte vannledningen[14].

5.9 Blågrønne verdier

Ingen arealer innenfor planområdet er avsatt som blågrønne strukturer i KPA2018. Det er registrert turtraséer, men tiltaket vil ikke ha påvirkninger på disse. Reguleringsplanen regulerer deler av område til bydelspark, bytrær skal tilføres området og bydelsparken vil tilby plantekasser og andre grønne verdier. Eksisterende bytrær som skal bevares er vist i

[14] VA-rammeplan HF-fakultetet datert 4.06.21

plankart med sikringssone. Nye trær er vist i illustrasjonsplanen og vil tilføres i samarbeid med landskapsplanlegger og bymiljøetaten.

5.9.1 Rekreasjon og friluftsliv
Tiltaket vil ikke påvirke areal og allmenhetens tilgang til friluftsområder, hundremeterskog, grøntdrag, buffersoner, osv. Tilrettelegging av bydelsparken og de to grønne områdene med formål park vil trolig gjøre området mer attraktivt for allmennheten.

5.9.2 Jordressurser
Ikke aktuelt.

5.9.3 Naturmangfold og miljøkonsekvenser
Planområdet er i dag planert og bebygd, og utbyggingen forventes i liten grad å medføre negative konsekvenser for naturmangfold. Den rødlistede almen (EN) på parkeringsplassen må fjernes som følge av nybygget. Avbøtende tiltak i form av flytting og reetablering er vurdert, men dette anses som lite aktuelt da det vil gi en risiko for eventuell spredning av almesjuke og store kostnader. Et aktuelt avbøtende tiltak er å plante en ny alm i o_TO1 (Vinjes gate) og bruke den felte almen som materiale i møbleringen av gaterommet i o_TO1 (Vinjes gate). Disse tiltakene vurderes som gjennomførbare og vil bidra til at treet brukes i en ny sammenheng, men fortsatt med en lokal forankring.

Prosjektet vil tilføre ulike typer planter, med særlig fokus på pollineringsvennlig beplantning. Disse forholdene er regulert i bestemmelsene. Flere av trærne i området er rester etter gamle lindetrealléer, for eksempel ved Fastings Minde og ved inngangen til Historisk museum. Disse har i tillegg til å være en del av områdets naturmangfold også en kulturhistorisk verdi og må erstattes med tilsvarende trær dersom de må fjernes. Også dette er regulert i bestemmelsene.

For å redusere risiko for fuglekollisjoner skal fasader utformes med mindre reflekterende vindusflater. Dette er sikret i bestemmelser. Bestemmelsene setter også krav til at eksisterende trær skal bevares i størst mulig grad, og eventuelle fjernede bytrær erstattes med stedegne tresorter.

I området er det også registrert parkslirekne. Sikker håndtering av masser vil håndteres i byggesak. Tiltak for å ivareta naturverdier inkluderer bevaring av eksisterende planter og bytrær, etablering av nye grønne verdier gjennom regnbed og urban dyrking, for eksempel en terrassert frukthage.

Vurdering av naturmangfoldsloven §§8-12
Det er et nasjonalt mål å arbeide for bevaring av biologisk mangfold og Naturmangfoldsloven (nml) setter krav til tiltak som skal gjennomføres, for å sikre at «naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geografiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern…», jf. § 1 i loven. For å oppfylle dette formålet skal utøvelse av offentlig myndighet skje på grunnlag av prinsippene i nml. §§ 8-12, jf. § 7. Videre følger en vurdering av planforslaget holdt opp mot disse prinsippene.

Nml § 8 stiller krav om at offentlige avgjørelser som berører naturmangfoldet skal bygge på «vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger». Vurderinger viser at det ikke finnes spesielle eller viktige landskap, økosystem eller naturtyper innenfor planområdet. Den sterkt truede arten alm (EN), den sårbare arten fiskemåke (VU) og den nær truede arten gråspurv (NT) er registret innenfor planområdet. Planen vil påvirke den rødlistede almen (EN), men utover dette vil planen ikke påvirke utvalgte naturtyper eller prioriterte arter. Fremmedarten parkslirekne (SE) er ikke registrert innenfor planområdet. Nærmeste lokalitet finnes et lite

stykke nordøst for planområdet. Nml. § 8 er vurdert ikke å være til hinder for å gi tillatelse til planforslaget.

Nml § 9 legger til grunn et føre-var-prinsipp i vurderingen av tiltak, for å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet; det skal ikke gis tillatelse til tiltak dersom man ikke har tilstrekkelig kunnskap. Det er vurdert at det gjennom planarbeidet er innhentet tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkningene tiltaket vil ha på naturmangfoldet. Føre-var-prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse.

Nml § 10 stiller krav om at man skal vurdere hvordan tiltaket påvirker økosystemet. Det er ikke kjent at planforslaget vil medføre vesentlig virkning for landskap, økosystem eller naturtyper. Naturmangfold av stor viktighet vil ikke bli berørt av planforslaget. Det er heller ikke kjent at det foreligger andre tilsvarende tiltak eller andre typer tiltak eller inngrep i området som påvirker naturmangfoldet. Den «samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for», jf. nml. § 10, vil være svært liten og prinsippet er ikke til hinder for planforslaget.

Nml § 11 setter krav til at tiltakshaver skal dekke kostnader dersom tiltaket medfører miljøforringelse. Det er ikke kjent at planforslaget vil gi slike virkninger.

Etter *nml. § 12* skal man for å unngå eller avgrense skader på naturmangfoldet ta utgangspunkt i «slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater». Planen søker å ivareta og unngå skader på naturmangfoldet. Innenfor planområdet finnes det flere store trær. Disse er kartfestet i plankartet og i illustrasjonsplanen og er sikret ivaretatt i størst mulig grad gjennom egne bestemmelser. Det er også satt krav til en tresikringsplan før igangsettingstillatelsen kan gis. Denne skal være utarbeidet i samråd med en fagkyndig trepleier/arborist eller tilsvarende kompetanse.

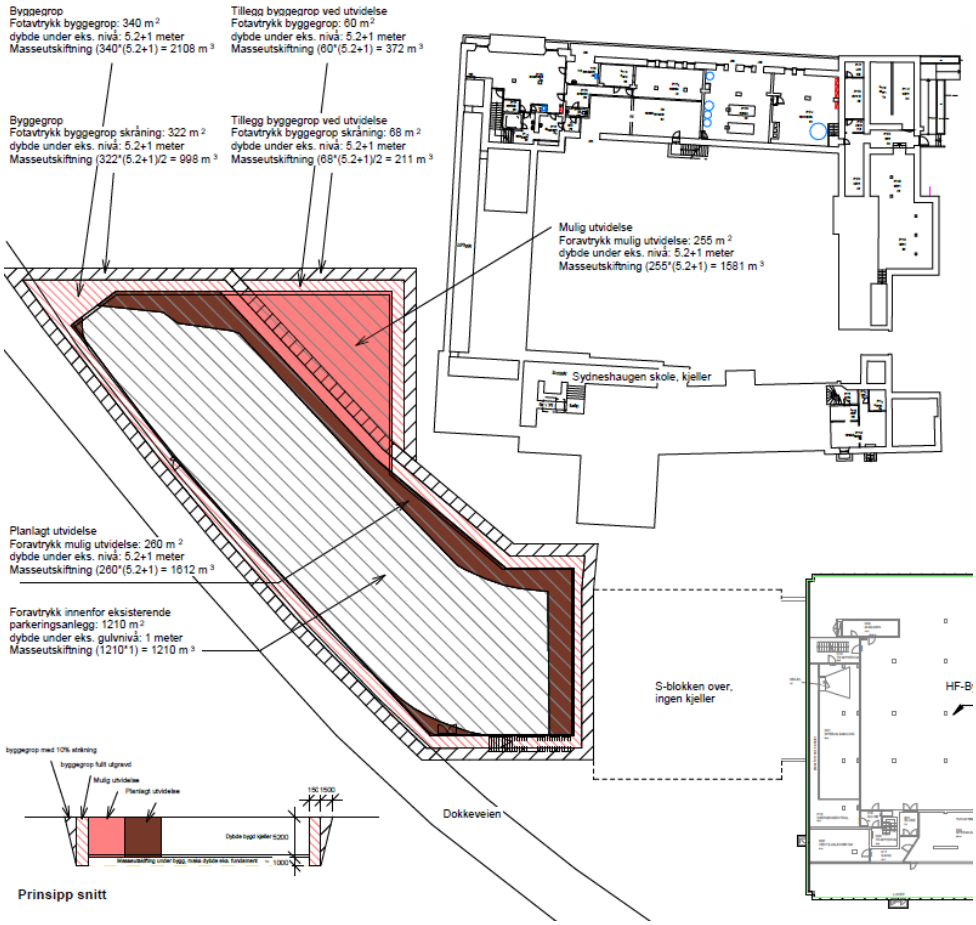
5.9.4 Terrenginngrep og massehåndtering

Terrenginngrep

Terrenginngrep reduseres vesentlig i nåværende planforslag ift. innsendt planmateriale til førstegangsbehandling. Det åpnes imidlertid fortsatt for noe terrenginngrep. I vertikalnivå 1 åpnes det for å utvide arealet under Vinjes gate. Dette for å sikre tilstrekkelig areal i underetasje til sykkelparkering, garderober, auditorier mm. Utover dette legges der til rette for mindre terrengtilpassing. Eksisterende terrasse sør for S-blokken forslås tilpasset gulvnivå i ny kantine i S-blokken. Derved unngås ramper fra nåværende studentbar og fremtidig kantine. Terrengtilpassingen gjøres innenfor rammene av nåværende terrasse og vil ikke påvirke hagen rundt Fastings Minde eller det omkringliggende terreng.

Massehåndtering

Planforslaget legger opp til at det ikke skal gjøres tiltak i grunnen under nivået til fundamentet til det eksisterende parkeringshuset i o_UN1. Fotavtrykket må imidlertid utvides rundt eksisterende parkeringsbygg og under Vinjesgate for å kunne bygge det nye bygget. Et gjennomført volumanslag viser at dette vil kunne gi ca. 5900 m3 - ca. 8100 m3 masser. Disse tallene er nå i planfasen kun anslag og vil detaljeres i den videre prosjekteringen. Skissen i illustrasjonen under viser aktuelle arealer og anslåtte mengder masse som må håndteres som følge av planforslaget.

Figur 5-21 Prinsippskissene viser anslåtte massevolum som planforslaget kan gi.

Hvor mye av massene som kan gjenbrukes på stedet vil avhenge av massekvalitet og videre prosjektering, men masser som ikke benyttes vil transporteres vekk med lastebiler. Antall lastebillass vil avhenge av volumet som skal vekktransporteres og kapasiteten til lastebilene. En standard 3-4-akslet lastebil kan romme 10-17 m3, dvs. at det vil kreve minst 590 lastebilturer for å få fjernet massene med en lastebil som rommer 10 m3. I løpet av 12 måneder vil det si rundt 2 lastebilturer per dag. Transporten vil skje på det vanlige vegsystemet på Nygårdshøyden og kjøre gjennom Nygårdsgaten og Lars Hilles gate videre ut av sentrum fram til massedeponiet der massene leveres. Trafikksikker transport er sikret ved krav om rigg- og sikringsplan for bygge- og anleggsperioden.

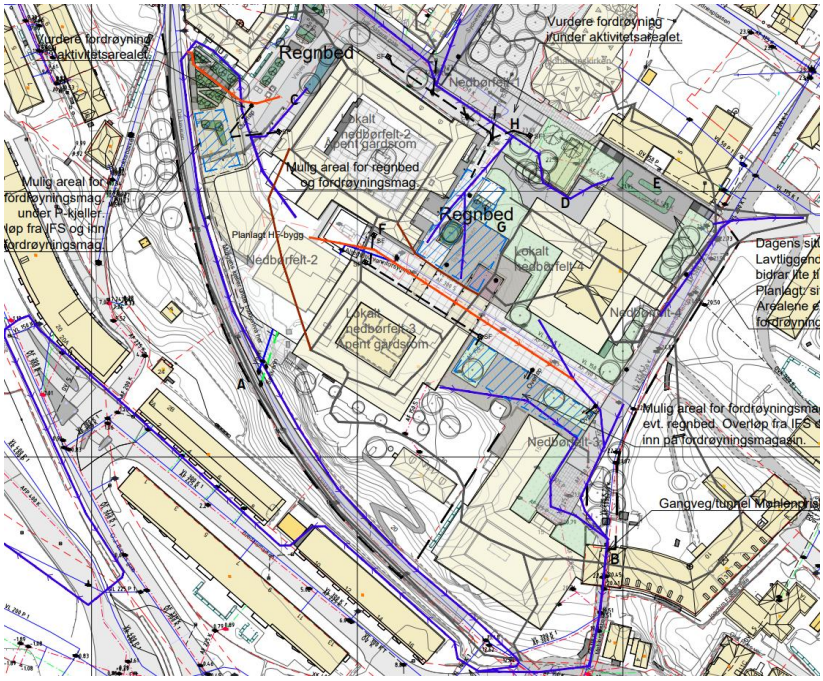
5.9.5 Overvannshåndtering

Planområdet har ikke kommunalt overvannsnett, og overvann ledes i dag til eksisterende AF-system (avløp felles). Ifølge NGUs løsmassekart består grunnen av fyllmasser. Planområdet ligger på en høyde med bratt skrent mot sørvest og mottar begrenset tilrenning fra omkringliggende arealer. Grunnvannet antas å stå lavt, og massene har en viss infiltrasjonsevne.

Ifølge VA-rammeplan er framtidig økning i avrenning hovedsakelig knyttet til økt nedbør grunnet klimaendringer[15]. Eksisterende slukpunkt bør beholdes så lenge de fungerer, for å unngå overvannsproblemer andre steder på plassen. Rammeplanen anbefaler å opparbeide fall fra nybygget helt ut til Haakon Shetelligs plass og så lede overvannet til avrenningslinjen

[15] VA-rammeplan, Asplan Viak, datert 04.06.2021 side 12.

mot Bredalsmarken i stedet for nordover mot sentrum[16]. Denne anbefalingen bygger på planforslaget lagt ut til offentlig høring i 2022, der nybygget ville avskjære dagens avrenningslinje. I det justerte planforslaget der S-blokken bevares, vil ikke dagens avrenningslinje avskjæres. Passasjen er åpen som i eksisterende situasjon, og det er planlagt en helling mot vest fra hovedinngangen til HF-bygget som ligger på kote +26,6 til laveste punkt i Vinjes gate på +26,0. Overvannet vil da ledes inn i eksisterende flomvei ned Dokkeveien og videre til Bredalsmarken, tilsvarende anbefalt prinsipp i VA-rammeplan.

Figur 5-22 Utsnitt fra VA-rammeplan viser eksisterende avrenningslinjer markert med blå linje. Det viser at i dagens situasjon renner overvann fra passasjen mellom Sydneshaugen skole og HF-fakultetet mot vest, over Vinjes gate og rundt parkeringsbygget før det renner ut i Dokkeveien videre ned til Bredalsmarken. Asplan Viak VA-rammeplan datert 04.06.2021.

Ved normalnedbør håndteres overvannet gjennom at taknedløp ledes til terreng eller infiltrasjonssandfang som fordeler vannet til omliggende masser, mens overvann fra tette dekker ledes til regnbed og gressarealer. Det planlegges flere regnbed i naturlige lavpunkter på plasser og i grøntarealer for oppsamling og fordrøyning. Overløp fra regnbed kan føres videre i renner til flomvei. Sammen med eksisterende og nye sandfang skal dette sikre at overvann ikke ledes mot sentrumskjernen ved foten av Nygårdshøyden.

Det er satt krav til at tekniske planer for overvannshåndtering skal være godkjent før igangsettingstillatelse.

5.10 Energi og klima

5.10.1 Energiløsninger og klimatiltak

Reduksjon av transportutslipp anses som det viktigste klimatiltaket. UiB har som mål at ansatte og studenter skal bruke klimavennlige transportalternativer, og nybygget vil bidra til dette ved å fjerne 120 parkeringsplasser og legge til rette for sykkelplasser iht krav i KPA. Nybygget skal ha fjernvarme basert på sjøvann. Det vurderes etablering av solceller på tak innenfor o_UN4 (HF-bygget), forutsatt at dette ikke kommer i konflikt med kulturminnehensyn.

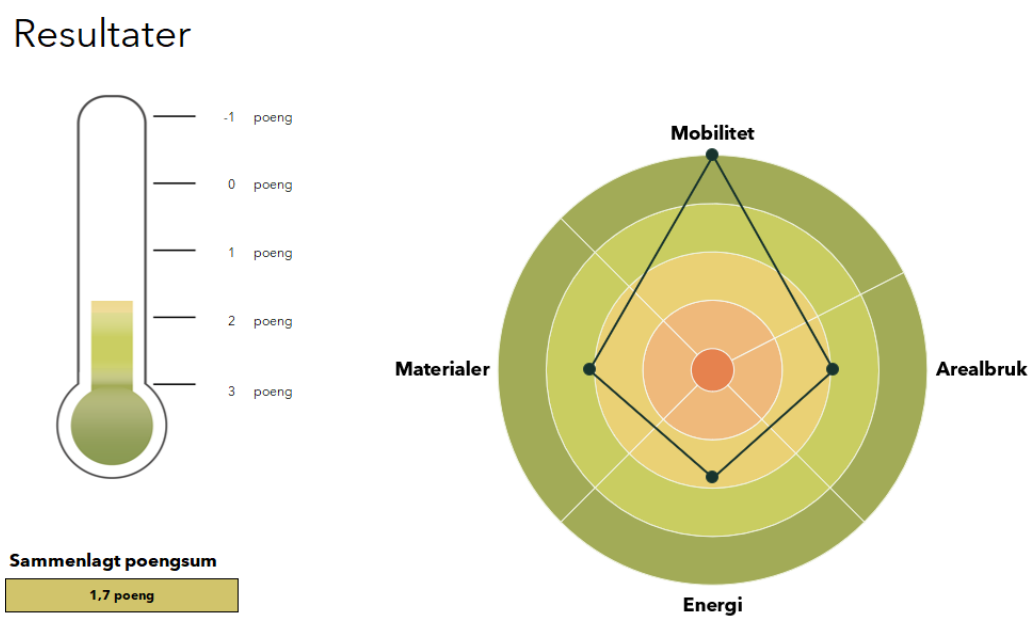
[16] VA-rammeplan, Asplan Viak, datert 04.06.2021 side 13.

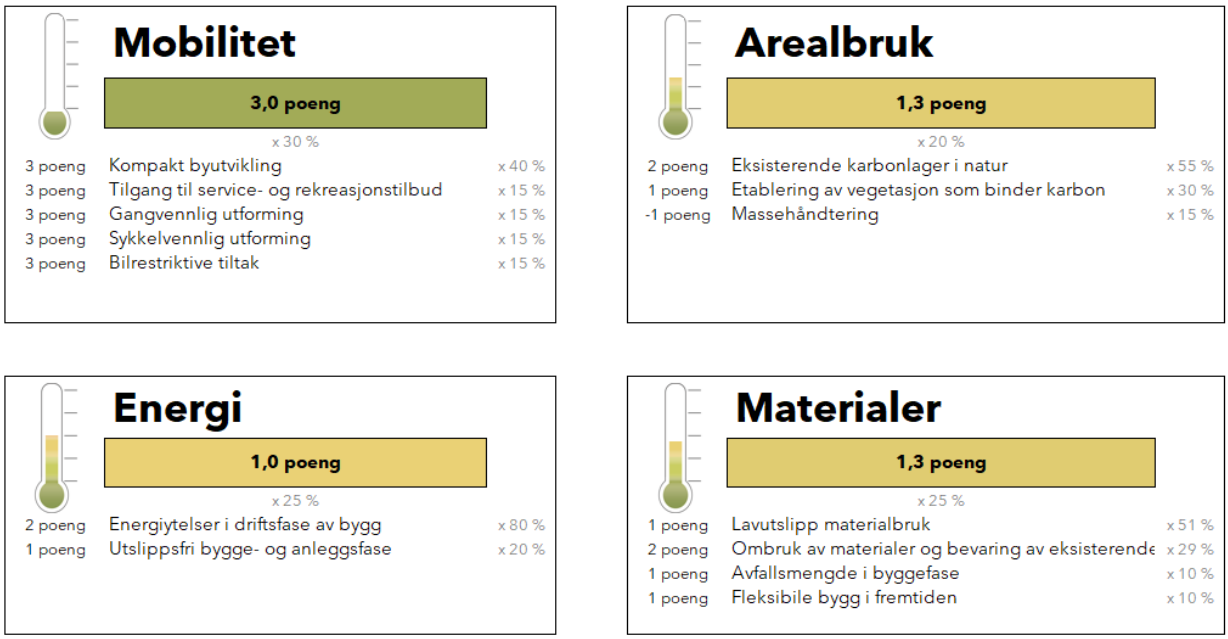
I utbyggingsfasen må entreprenør ta hensyn til beboere og pågående aktivitet i hele anleggsperioden. Bestemmelsene fastsetter at det skal utarbeides planer for å begrense bygge- og anleggsstøy, jf. T1442, samt tiltak for å redusere støv fra rivning og bygging. Som profesjonell utbygger har UiB rutiner for å ivareta berørte parter gjennom hele prosjektet.

Fossilfri anleggsplass vil kunne bli et krav fra UiB til utførende entreprenør. Fossilfrie løsninger kan være anleggsmaskiner, byggvarme, byggestrøm og transport, både til og fra byggeplass og på selve byggeplassen.

Universitetet i Bergen har som mål å være klimanøytralt innen 2030. Dette følges opp blant annet gjennom Handlingsplan for klimaarbeidet ved UiB 2023 – 2026. I henhold til handlingsplanen skal universitetets byggeprosjekter klassifiseres etter BREAAM-NOR standard excellent eller bedre. Dette forholdet sikres ikke formelt gjennom bestemmelsene, men er såpass godt forankret at det er valgt å legge denne ambisjonen til grunn i klimanorm og klimagassberegninger. Krav om spesifikke sertifiseringer er etter vår vurdering heller ikke ønskelig, med bakgrunn i at utviklingen går fort og andre ordninger kan være relevante innen prosjektet skal bygges.

Klimanorm
Klimanorm er utarbeidet i 2026. Det er lagt inn data for arealer av nybygget og for eksisterende bygg som skal bevares (S-blokken). Som oppsummeringen under viser, kommer prosjektet ut med en sammenlagt score på 1,7 poeng. Resultatet av poengberegningen viser at tiltaket har klimaambisjoner utover minimumskravet i KPA innen alle målte kategorier. Mobilitet skårer meget høyt med klimaambisjon på høyde med dagens beste praksis. Klimanorm datert 19.05.2026 er vedlagt planforslaget.

Figur 5-23 Resultatene fra klimanormen viser en sammenlagt poengsum på 1,7.

5.10.2 Klimagassberegninger

Det er utarbeidet en klimagassberegning for planforslaget[17]. Beregningen omfatter kun etablering av nybygg og innvendig riving i S-blokken er ikke medregnet. Materialbruk er på nåværende tidspunkt ikke planlagt i detalj, utover at fasaden skal oppføres med tegl og mengdegrunnlaget for beregningene er derfor basert på en kombinasjon av prosjektspesifikk IFC-modell og referansebygg fra DFØ (kontorbygg). Areal og volum for yttervegger, tak og dekker er hentet fra IFC-modellen, mens oppbygningen av yttervegg er basert på referansebygget. Der er det lagt til grunn at 35 % av ytterveggene er bærende plasstøpt betong, og 65 % er ikke-bærende klimavegger. Det er forutsatt at hele fasaden får teglkledning. For bæresystemet (søyler og bjelker) er mengder hentet fra referansebygg og det er antatt at disse oppføres som limtre. Innervegger inngår ikke i den nåværende IFC-modellen og er derfor basert på referansebygget. Her er det antatt en kombinasjon av plasstøpt betong og bindingsverksvegger med stålstendere. Innerveggene er kledd med gips og malt med to strøk. Areal for gulvbelegg og himling er hentet direkte fra IFC-modellen. Materialvalg for gulvbelegg og himling er basert på et referansebygg med 50 % kontor og 50 % skole.

Bygget skal sertifiseres etter BREEAM Excellent, og det er derfor et minimumskrav med 20 % reduksjon i klimagassutslipp. Dette kan oppnås ved å bruke lavutslippsmaterialer i dekker og bæresystem eller ved å ombruke større elementer. Det er antatt at all betong er lavkarbon klasse A i beregningen, som vil være et minimumskrav for å kunne oppnå 20 % reduksjon. Foreløpige beregninger viser 7% reduksjon sammenliknet med referansenivå, ved å benytte lavkarbon klasse A. For resterende materialer er det brukt gjennomsnittlige referanseverdier fra Enova som en konservativ tilnærming.

Totale klimagassutslipp fra nybygget er estimert til rundt 4 000 tonn CO_2e med Norge-strømmiks og 4 800 tonn CO_2e med EU28+Norge-strømmiks over en analyseperiode på 50 år. Av dette utgjør materialbruk om lag 1 575 tonn CO_2e, byggeplass 35 tonn, energibruk 155/941 tonn (NO/EU28+NO) og transport 2 200 tonn CO_2e.

[17] Asplan Viak: Klimagassberegning datert 24.09.2025

Usikkerhet knyttet til beregningene er relativt store da de er gjennomført tidlig i planarbeidet, men gir forståelse av de største bidragsyterne til klimagassutslipp og et grunnlag for å prioritere tiltak. Over levetiden utgjør transport i drift størst andel av utslippene fra nybygget. Denne beregningen avhenger av brukernes reisevaner frem i tid og tilgjengelige reisemidler, noe det knytter seg stor usikkerhet til. IFC-modell er brukt for å innhente representative mengder for prosjektet. Ettersom denne ikke er komplett, medfører dette stor usikkerhet. Dette gjelder særlig bæresystem et (søyler og bjelker).

5.11 Kulturmiljø

5.11.1 Forankring til Bergen kommunes kulturminnestrategi

Det er utarbeidet en kulturmiljødokumentasjon i forbindelse med planarbeidet som dokumenterer historie og kulturminner i og i nærheten av planmaterialet. Dokumentasjonen er basert på aktuell litteratur og relevante kilder[18]. Rapporten ble godkjent av Byantikvaren 21.12.2021. I 2023-2024 ble det utarbeidet en konsekvensutredning for tema kulturmiljø, der delområder med kulturhistorisk verdi ble identifisert og verdivurdert iht. Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredning M-1941 (se kapittel 4 for nærmere omtale). Til sammen gir disse dokumentene god kunnskap om kulturmiljøene i og ved planområdet og tilstrekkelig til å redegjøre for tiltakets påvirkning på de viktigste kulturmiljøene, iht. KPA §§12 og 35.5:

Planområdet er underlagt hensynssone bevaring kulturmiljø H570, i tillegg til at det er fredete bygg, utomhuselementer og historiske vegfar. Dette legger særlige føringer når HF-fakultetet skal samlokaliseres i nytt bygg.

Planforslaget tilfører et frittstående bygg vest for S-blokk og nord for Sydneshaugen skole. Dagens gangtrasé/passasje opprettholdes i noe redusert utstrekning, under en åpen, overbygd passasje. Se figur 5-25 som viser passasjen.

Figur 5-24 Passasjen mellom Sydneshaugen skole og HF-bygget sett fra Vinjes gate.

Sydneshaugen skole bevares som i dag med visse endringer av byggets fasader mot sør og vest. Inngangsporten til skoleanlegget på sørfasaden, fasadene mot vest og nord, gårdsplassen samt fredet interiør, blir ikke fysisk eller visuelt berørt av planforslaget. For å oppnå et nybygg innenfor areal som ønsket, er det gjennom planforslaget lagt opp til rivning

[18] Kulturmiljødokumentasjon HF-fakultetet, Historikarverksemda, datert 13.12.2021

av dagens gangbro og sykkelparkeringsanlegg fra 2014. HF-bygget og S-blokken vil framstå som tilnærmet uberørt. Ny gangbro/overbygget areal vil etableres lengre mot vest samt utvidet (endret) eksisterende gangbro. Nytt bygg tar opp elementer fra formspråket til Sydneshaugen skole og formen er tilpasset og følger Dokkeveiens utforming. Bruk av teglsteiner et materiale som speiler Sydneshaugen skole. Det enkle volumet og det flate taket speiler HF-byggets modernisme. I transformasjonen er det foretatt ulike avveininger og grep for å ivareta åpne rom og siktlinjer. Siktlinjer fra Vinjes gate mot Løvstakken er ivaretatt, og Vinjes gate blir regulert til torg med mulighet for opparbeiding av nabolagsplass. Ny gangbro over passasjen skal etableres. Ved bruk av mye glass i inngangspartiet, i tillegg til at deler av passasjen holdes åpen, vil åpningen oppleves som inviterende og logisk for passasje. Sikt gjennom passasjen fra Sydneshaugen skole mot Vinjes gate reduseres imidlertid noe av ny bygningskropp.

Den historiske hagen rundt det fredete bygget Fastings Minde blir i planen regulert med et bestemmelsesområde (#7) som sikrer lindealléen foran bygget og at rester etter hageanlegget over og under bakken hensynstas ved eventuelle tiltak.

Gjennom sammenkoblinger av gangveier (nye og eksisterende) vil Fastings Minde bli mer tilgjengelig, og dermed mer synlig. Dokkeveien vil bli mer interessant som ferdselsåre når den omreguleres til gang- og sykkelveg og det etableres kontorlokaler og undervisningsrom langs gaten.

Fjernvirkningene av planforslaget vises i visualiseringer utarbeidet fra tre ulike standpunkt (se kap. 5.2.3). De viser hvordan tiltaket påvirker taklandskapet i nærområdet og hvordan synligheten av tak og fasade til Sydneshaugen skole påvirkes. Gesimshøydene på hoveddelen og på taketasjen på det nye bygget bryter i liten grad med det eksisterende taklandskap, da taket til Sydneshaugen skole vil være delvis synlig fra alle valgte standpunkter. Johanneskirken, Kulturhistorisk museum og Jus-bygget er dessuten fortsatt de mest fremtredende bygg på Sydnes. Fra utviklingsområdet Dokken vil fasaden til Sydneshaugen skole fortsatt være godt synlig, men fra Damsgård vil nybygget dekke en større del av fasaden.

HF-bygget med S-blokken vil i ikke få endringer i fasaden bortsett fra at gangbroen som kobler S-blokken og Sydneshaugen skole vil utvides. Det vil utføres nødvendige interiørmessige ombygninger i HF-bygget med S-blokken, blant annet planlegges det at atriet omdannes til «studiehage». Alle endringer vil imidlertid utføres med en intensjon om at byggets gode kvaliteter skal videreføres og at eksisterende elementer kan bevares, gjenbrukes og/eller nyfortolkes. Planforslaget foreslår en hensynssone kulturmiljø (H570) der HF-bygget med S-blokken er markert som bygning som skal bevares, i tillegg til fredningene som allerede foreligger på enkeltobjekter og utenomhusanlegg.

Planforslaget er vurdert å være i tråd med kulturminnestrategien «Identitet med særpreg» punkt 1 som skal sikre kvalitet, identitet og særpreg i byutviklingen ved vern av kulturminneverdier, punkt 2 som skal sikre at kulturminneverdiene ivaretas og forvaltes gjennom ansvarlig og klimavennlig bruk og transformasjon og punkt 3 som skal sikre at innsatsen styrkes for å verne om og sikre vår kulturarv.

5.12 Barn og unges interesser

Ved varsel om oppstart ble det påpekt at barn og unge i stor grad bruker Vinjes gate til lek og aktivitet, inkludert sykling og buekorpsaktiviteter. Planforslaget tar hensyn til dette gjennom opprusting av fellesområdene, som bydelsparken, og etablering av nye attraktive byrom. Vinjes gate omformes til et attraktivt offentlig byrom, der all biltrafikk fjernes som følge av at parkeringsanlegget og overflateparkering tas bort. Dette vil gjøre gaten tryggere og mer innbydende for barn og unge.

Planforslaget legger også til rette for nye og opprustede gangveger, som gir trygge passasjer for barn og unge til skole og fritidsaktiviteter, samtidig som det forventes å stimulere til økt aktivitet i området.

Planforslaget bidrar til at tilgjengelig areal for lek og aktivitet vil øke og tydeliggjøring av forbindelser og god lyssetting vil gjøre området tryggere å bevege seg i og oppholde seg i, sammenlignet med dagens situasjon.

5.13 Sosial infrastruktur

5.13.1 Skole og barnehage

Prosjektet kan potensielt medføre en økning i antall arbeids- og studieplasser, som igjen kan få innvirkning på skole- og barnehagekapasiteten i området. Bergenhus bydel har i 2022 en overdekning av barnehageplasser sett i sammenheng med antall barn bosatt i bydelen. Barnehagene i bydelen vil ha plass til 118% av barna i alderen 1-5 år som er bosatt her[19]. Bydelen har en del barn som ikke har bostedsadresse i bydelen, men der foreldrenes arbeidsplass ligger her. Det tilsier at bydelen fortsatt bør ha en høyere dekningsgrad enn 95%[20]. Barnetallsprognosen viser en liten nedgang for Bergenhus bydel fram til 2026 hvorav Møhlenpris oppvekstun er en av barnehagene med noe redusert kapasitet. Planlagt boligbygging på Dokken og Marineholmen kan øke presset på barnehagene i området.

Skolekapasiteten i bydelen kan forvente en liten økning av elevtallet fram til 2030. Igjen er det området Møhlenpris som ventelig får størst utfordring, og der tiltak må iverksettes[21]. Planlagt utvikling i Dokken og Marineholmen vil forsterke utfordringene. Den private St. Paul skole kan ha en mindre rolle i dette.

Tiltaket legger til rette for nye og forbedrede gang- og sykkelforbindelser mot sør, og sikrer trygg skoleveg til/fra skolene i området. Bygatene i nærområdet har etablerte fortau. Både barneskole og barnehage har trygg skolevei og avstandene er korte. Se også kap. 3.8 for skoleveger til barneskole og utarbeidet mobilitetsanalyse.

5.13.2 Annen sosial infrastruktur

Innenfor planområdet er det hovedsakelig fasiliteter tilrettelagt for ansatte og studenter innen forskning og undervisning. Et boligområde er lokalisert nordvest i planområdet. Eksisterende tilbud vil bli utvidet med utbygget HF-campus. Tilrettelagte utearealer som etableres med utbyggingen vil komme området som helhet til gode.

5.14 Risiko og sårbarhet

I vedlagte ROS-analyse er det identifisert/omtalt risikoforhold knyttet til naturbasert sårbarhet, virksomhetsbasert sårbarhet og sårbarhet knyttet til infrastruktur. Disse er vist i matrisen i kapittel 3.14.

Analysen påpeker følgende avbøtende tiltak for å redusere risikoene for uønskede hendelser knyttet til naturbasert sårbarhet og sårbarhet knyttet til infrastruktur:

1. Nybygg vil følge landskapet og trolig ikke forsterke vinden i området.
2. Som følge av forventet økt nedbør er det viktig å ta vare på og etablere mest mulig naturlig vegetasjon og tiltak for fordrøyning/infiltrasjon. VA-rammeplanen er laget i samarbeid med LARK for å finne løsninger som vil fordrøye/infiltrere og sikre avrenning vekk fra sentrum.

[19] Barnehagebruksplan 2022 – 2035. Høringsutkast. Side 89.
[20] Barnehagebruksplan 2022 – 2035. Høringsutkast. Side 89.
[21] Skolebruksplan for 2021 til 2030. Side 32.

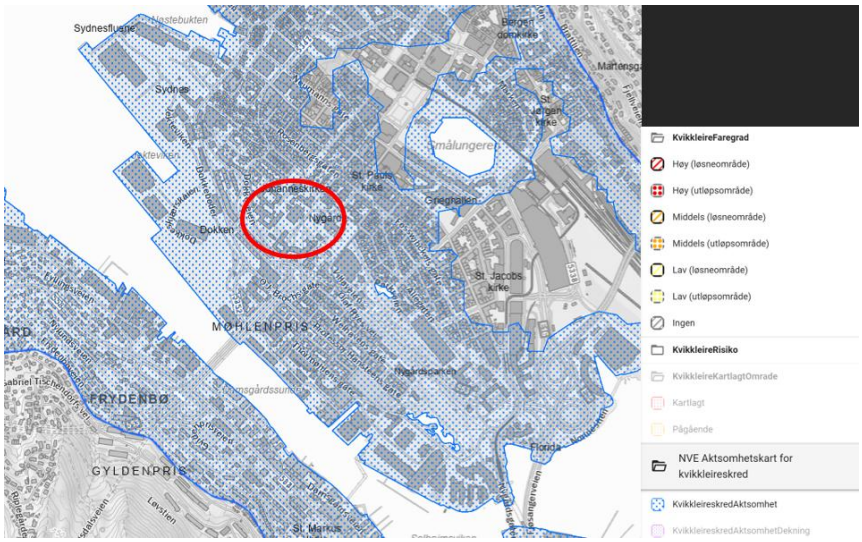
3. Overvann skal fordrøyes på ulike måter for å kunne ha best mulig kontroll på vannet og lede det i ønsket retning når regnet kommer i store mengder fra oven. Planlagte tiltak i VA-rammeplanen vil sørge for at framtidig nedbør vil renne vekk fra sentrum.
4. Det er sikret i TEK17 at bygninger skal prosjekteres og utføres med radonforebyggende tiltak.
5. Tiltak for å hindre spredning av uønskede vekster skal sikres ved søknad om rammetillatelse hvor det skal foreligge plan for massehåndtering og deponering av masser.
6. Ingen tiltak er planlagt i aktuelle grønne lunger i nærområdet slik at mulige arter som ekorn, pinnsvin og rev ikke blir berørt i de grønne lungene som finnes i nærområdet.
7. Fugler som kråke, bjørkefink, tjeld, fiskemåke og svarttrost er registrert i Artskart i strøket og vil kunne fortsette sitt liv uberørt.
8. Insekter vil få tilgang til planter og vekster som vil opprettholde deres bestand.
9. Brannfare er alltid til stede. Det er avdekket tilstrekkelig brannvannsuttak.
10. Nye gangveier både med og uten universell utforming vil gjøre området enda mer attraktivt for bruk av alle.
11. Med 120 færre parkeringsplasser innenfor utbyggingsområdet til UiB vil trafikken i området ventelig gå kraftig ned, i tillegg til vektlegging av etablering av brede gode fortau/byrom.
12. Planforslaget legger også opp til å regulere gang- og sykkelvei langs Dokkeveien og Haakon Shetelligs plass slik at kantparkering opphører, noe som reduserer biltrafikken ytterligere. Fem parkeringsplasser for bevegelseshemmede opprettholdes.
13. Dager med lav temperatur og uten vind kan føre til konsentrasjoner med dårlig luft som ellers i byen. Et tiltak kan være å holde seg innomhus på jobb/hjemme for dem som har særlige luftveisplager.
14. Valg av konstruksjoner for å sikre gode lydforhold utføres som del av prosjekteringen av bygningene.
15. Støy innomhus vil bli tema i prosjekteringsfasen i og med mye trafikk med høy ÅDT fra Puddefjorden. Håndteres gjennom krav i TEK17.

Ingen alvorlig risiko klassifisert med rød farge er avdekket ved gjennomgang av ROS-analyserapporten. Ved gjennomføring av avbøtende tiltak er planområdet vurdert til ikke å være utsatt for fare knyttet til uønskte hendelser. *For en nærmere vurdering av ulike ROS-tema se vedlagt ROS-analyse.*

5.14.1 Kvikkleirevurdering

Planområdet ligger under marin grense, ca. 25 moh. Det er derfor laget et notat med vurdering av områdestabiliteten i henhold til NVEs veileder 1/2019 (NVE, 2020). «*Sikkerhet mot kvikkleireskred*». Notatet ligger vedlagt.

Planområdet ligger ikke innenfor noen fareområder hvor det tidligere er påvist kvikkleire, men ligger innenfor aktsomhetsområde for kvikkleireskred. Det er observert berg i dagen og grunt til fjell (<2 m) flere steder i planområdet. Ifølge prosedyren i tabell 3.1 i notatet, er det derfor ikke fare for at det vil utløses områdeskred.

Figur 5-25: Aktsomhetsområde for kvikkleireskred. Kilde: NVE Atlas.

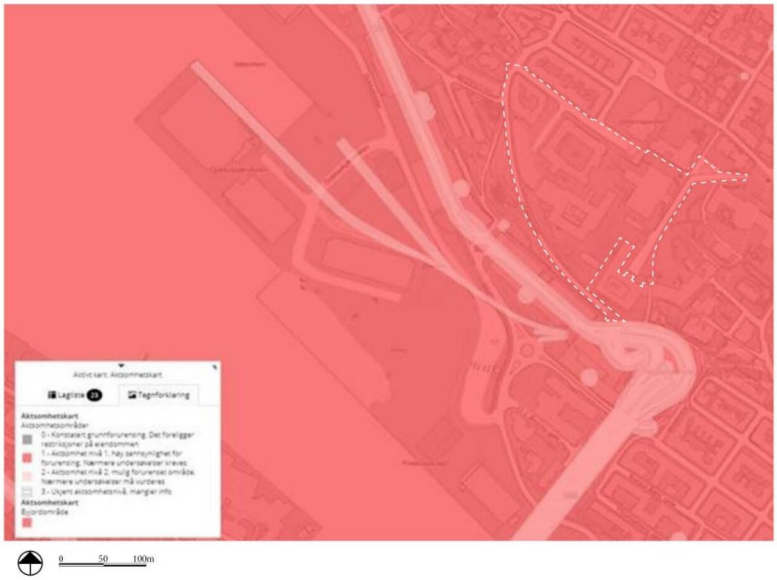

Figur 5-26: Områder hvor man ser berg i dagen.

5.14.2 Forurensning

Aktsomhetskartet under viser mulig forurenset grunn[22]. Registreringene ligger utenfor planområdet nede med Bredalsmarken. For å få avklart om det foreligger forurenset grunn innenfor planområdet bør det gjennomføres grunnundersøkelser.

[22] Aktsomhetskart mottatt fra saksbehandler 16.04.21.

Figur 5-27: Aktsomhetskart som viser mulig forurenset grunn. Kilde: Bergen kommune.

Det skal benyttes mindre reflekterende vindusflater i fasadeliv av hensyn til refleksjon og fugleliv. Ved utforming av utendørs belysning skal det legges vekt på å redusere mengden strølys. Lys skal være sensorstyrt.

5.14.3 Klimatilpasning

Planområdet er tilrettelagt for fremtidige klimaendringer gjennom tiltak for overvannshåndtering, inkludert regnbed, grønne arealer og tilpasset terrengfall, som reduserer risiko for flom og lokal overvannsskade. Vegetasjon, bytrær og grønne utearealer bidrar til å dempe urbane varmeeffekter og gir økt komfort under hetebølger. Universell utforming og sikre gangforbindelser gjør området mer robust mot ekstremvær, mens havstigning vurderes å ha begrenset direkte påvirkning på området. Tiltakene styrker samtidig bymiljø, biologisk mangfold og tilgjengelighet for alle brukergrupper.

5.15 Juridiske og økonomiske konsekvenser for kommunen

Arealene er offentlige i dag og vil fortsette å være det. Eventuelle nye offentlige vannledninger osv. overtas av kommunen.

5.16 Rekkefølgebestemmelser

Før bebyggelse tas i bruk (felt o_UN1 og o_UN7)

Før bebyggelse tas i bruk felt UN1 og UN7 skal følgende være opparbeidet:

- Sykkelparkeringsplasser jf. punkt 3.1.3.b, 3.2.3.b, 3.2.4.h og 3.3.1.d.
- Nye tiltak innenfor o_FO4, o_GT3 og o_GT4
  Veiledning: Opparbeidelse av offentlige anlegg ikke vil anses oppfylt før anlegget er godkjent av det offentlige.
- HC-parkering i o_PP.
- VA-anlegg skal være ferdigstilt iht. godkjent VA-rammeplan datert 04.06.2021.
- Tilkomst for utrykningskjøretøy til nybygg innenfor o_UN7.
- Gate- og nabolagsplass innenfor o_TO1 jf. punkt 3.2.4.
- Blågrønne strukturer innen felt TO1, TO2, og TO4, herunder overvann og vegetasjon, leke- og uteoppholdsarealer jf. punkt 3.2.4.

- Ved helning inntil 1:3 skal løsmasser som konsekvens av nye tiltak beplantes/tildekkes med stedegen beplantning langs o_PA2 sin sørside. Fyllinger og skjæringer som konsekvens av ny utbygging beplantes/tildekkes.

5.17 Oversikt over arealformål

5.17.1 Grad av utnytting

Total %-BRA for ny bebyggelse på o_UN7 (*Nybygget*)

Metode for BRA-utregning:

$$\%-BRA=\frac{[totalt\ BRA\ \times 100]}{Tomteareal}$$

Tomtegrunnlag
o_UN7 **819 m²**

Maksimal utnyttelse i plankartet for o_UN7:

Totalt bruksareal
BRA **2850 m²**

$$\%-BRA=\frac{[2850\ \times 100]}{819}=347{,}9\ \%\approx 350\ \%$$

Total %-BRA for ny bebyggelse på o_UN1 (under nybygget)

Tomtegrunnlag
o_UN1 **2189 m²**

Maksimal utnyttelse i plankartet for o_UN1:

Totalt bruksareal
BRA **1762 m²**

$$\%-BRA=\frac{[1762\ \times 100]}{2189}=80\%$$

Total %-BRA for ny bebyggelse på o_UN6 (Ny inngang Sydneshaugen skole)

Tomtegrunnlag
o_UN6 **69 m²**

Maksimal utnyttelse i plankartet for o_UN6:

Totalt bruksareal
BRA **134 m²**

$$\%-BRA=\frac{[134\ \times 100]}{69}=194{,}2\%\approx 200\ \%$$

Total %-BRA for ny bebyggelse på o_UN4 (atrium i HF-bygget samt teknisk på S-blokken)

Tomtegrunnlag
o_UN4 **3309 m²**

Maksimal utnyttelse i plankartet for o_UN4:

Totalt bruksareal
BRA **600 m²**

$$\%-BRA=\frac{[600\ \times 100]}{3309}=15{,}1\%\approx 15\ \%$$

BRA for o_UN7 inkluderer nybygget på vertikalnivå 2, samt to nye gangbroer. Dette for å illustrere nytt som skal bygges ift. nybygget. BRA for o_UN6 er inngangsparti for o_UN2.

BRA for o_UN1 inkluderer nytt areal på vertikalnivå 1. BRA for o_UN4 gjelder nytt tak over atrium i HF-bygget.

Arealet man skal erstatte i deler av UiB sin bygningsmasse (utenfor planområdet) skal etter planen selges på det åpne markedet. Arealet utgjør til sammen 11 000 m2. Tilgjengelig areal etter utbygging er rasjonalisert ned til 4500 m2 nybygg i kombinasjon med takoverbygg i atrium i HF-Bygget og omdisponering av eksisterende areal i HF-bygget og Sydneshaugen skole.

5.17.2 Arealformål

Arealformål	
§12-5. Nr. 1 - Bebyggelse og anlegg	Areal (m²)
1113 - Boligbebyggelse-blokkbebyggelse	1714
1162 - Undervisning (7)	12 027
1560 - Øvrige kommunaltekniske anlegg (3)	119
Sum areal denne kategori:	14 166
§12-5. Nr. 2 - Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur	Areal (m²)
2011 - Kjøreveg	1024
2012 - Fortau (4)	1971
2013 - Torg (4)	8731
2014 - Gatetun (4)	3151
2015 - Gang-/sykkelveg (2)	184
2016 - Gangveg/gangareal/gågate (2)	265
2017 - Sykkelanlegg	883
2018 - Annen veggrunn - tekniske anlegg (2)	233
2019 - Annen veggrunn - grøntareal (3)	354
2082 - Parkeringsplasser	97
Sum areal denne kategori:	16 894
§12-5. Nr. 3 - Grønnstruktur	Areal (m²)
3050 – Park (2)	4027
Sum areal denne kategori:	4027
Totalt alle kategorier:	**34 780**

Hensynssoner

Hensynssoner	
§12-6. Hensynssoner	Areal (m²)
570 Bevaring kulturmiljø (2)	29 688
730 Båndlegging etter lov om kulturminner (3)	6069
Sum areal denne kategori:	**35 757**

Bestemmelsesområder

Bestemmelsesområder	
§12-7. Bestemmelsesområder	Areal (m²)
#1 Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg	427
#2 Utforming	305
#3 Utforming	220

#4 Utforming	77
#5 Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg	158
#6 Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg	82
#7 Vilkår for bruk av arealer, bygninger og anlegg	3030
Sum areal denne kategori:	**4299**